

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2010–2011)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2011

Utgiftskapitler: 20–51 og 1600–1651

Inntektskapitler: 3021–3051, 4600–4638, 5341, 5580, 5605 og 5693

Innhold

Del I		Kap. 43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen.....	32
Innledning.....	9	Kap. 3043	Stortingets ombudsmann for forvaltningen.....	34
1 Oversikt.....	11	Kap. 44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste.....	35
1.1 Virkeområde	11	Kap. 3044	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste.....	35
1.2 Hovedoppgaver og organisering...	11	Kap. 51	Riksrevisjonen	36
1.3 Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet.....	12	Kap. 3051	Riksrevisjonen	37
1.3.1 Samlede utgifter.....	12	Programområde 23		
1.3.2 Samlede inntekter.....	13	Finansadministrasjon.....		
2 Prioriterte oppgaver i 2011	14	<i>Programkategori 23.10</i>		
2.1 Statens pensjonsfond.....	14	<i>Finansadministrasjon.....</i>		
2.2 Regelverksarbeid på finansmarkedsområdet	14	Kap. 1600	Finansdepartementet.....	38
2.3 Økt etterlevelse og innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet	15	Kap. 4600	Finansdepartementet.....	47
2.4 Arbeidet med bærekraftig utvikling og klima	16	Kap. 1602	Finanstilsynet	47
3 Oversiktstabeller for budsjettet	17	Kap. 4602	Finanstilsynet.....	53
3.1 Utgifter fordelt på kapitler	17	Kap. 5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet.....	53
3.2 Inntekter fordelt på kapitler.....	18	Kap. 1605	Senter for statlig økonomistyring..	54
3.3 Bruk av stikkordet «kan overføres»	20	Kap. 4605	Senter for statlig økonomistyring..	58
3.4 Årsverksanslag per 1. mars 2010 på Finansdepartementets område.	20	Kap. 1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	58
Del II		<i>Programkategori 23.20</i>		
Budsjettforslaget for 2011.....	23	<i>Skatte- og avgiftsadministrasjon.....</i>		
4 Nærmere omtale av bevilgningsforslagene mv.	25	Kap. 1610	Toll- og avgiftsetaten	61
Programområde 00		Kap. 4610	Toll- og avgiftsetaten.....	70
Konstitusjonelle institusjoner		Kap. 1618	Skatteetaten	71
<i>Programkategori 00.30 Regjering.....</i>		Kap. 4618	Skatteetaten	84
Kap. 20	Statsministerens kontor	<i>Programkategori 23.30 Offisiell statistikk</i>		
Kap. 3020	Statsministerens kontor	Kap. 1620	Statistisk sentralbyrå	87
Kap. 21	Statsrådet.....	Kap. 4620	Statistisk sentralbyrå	93
Kap. 3021	Statsrådet.....	<i>Programkategori 23.40 Andre formål</i>		
Kap. 24	Regjeringsadvokaten	Kap. 1632	Kompensasjon for merverdiavgift	95
Kap. 3024	Regjeringsadvokaten	Kap. 1634	Statens innkrevingsentral	96
<i>Programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner.....</i>		Kap. 4634	Statens innkrevingsentral	100
Kap. 41	Stortinget	Kap. 1637	EU-opplysning	101
Kap. 3041	Stortinget.....	Kap. 1638	Kjøp av klimakvoter	101
Kap. 42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret.....	Kap. 4638	Salg av klimakvoter	105
		Kap. 1645	Statens finansfond	106
		Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.....		
				107

<i>Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.</i>	107	5.2	Finansdepartementets underliggende etater.....	119
Kap. 1650 Statsgjeld, renter mv.	108	5.3	Programkategori 00.30 Regjering .	120
Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning ..	110	6	Miljø- og ressurs spørsmål	122
<i>Programkategori 24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.</i>	111	6.1	Finansdepartementet.....	122
Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringer ..	113	6.1.1	Oppfølging av arbeidet med bærekraftig utvikling	122
Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank.....	113	6.2	Statistisk sentralbyrå.....	123
Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer....	114	7	Avvikling av Statens petroleumsforsikringsfond	124
Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	116			
Kap. 5693 Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.....	116			
Del III			Forslag til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2011, kapitlene 20–51 og 1600–1651, 3021–3051, 4600–4638, 5341, 5580, 5605 og 5693	126
Andre saker	117			
5	Likestilling og mangfold		Vedlegg 1	
5.1	Finansdepartementet.....		Ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak	134

Tabelloversikt

Tabell 4.1	Finanstilsynets ressursbruk, fordelt på tilsynsområder.....	49	Tabell 4.15	Frigivelse av statistikker – avvik i forhold til varslet tidspunkt.....	89
Tabell 4.2	Innbetaling av skatter, avgifter og toll	61	Tabell 4.16	Svarprosent i undersøkelser fra Statistisk sentralbyrå.....	89
Tabell 4.3	Toll- og avgiftsetaten – grensekontroll – beslagsstatistikk.....	63	Tabell 4.17	Oppgavebyrde knyttet til rapportering.....	89
Tabell 4.4	Toll- og avgiftsetaten – økonomisk kontroll – kontrollstatistikk	64	Tabell 4.18	Andel oppgavegivere som rapporterer elektronisk	90
Tabell 4.5	Toll- og avgiftsetaten – inntekter og restanser.....	65	Tabell 4.19	Statens innkrevingssentral – registrerte krav og innkrevd beløp per år	97
Tabell 4.6	Fastsatte skatter og avgifter – oversikt	72	Tabell 4.20	Statens innkrevingssentral – innkrevningseffektivitet.....	97
Tabell 4.7	Antall behandlede selvangivelser mv.	73	Tabell 4.21	Statens innkrevingssentral – produktivitetsutvikling	98
Tabell 4.8	Skatteetaten – antall behandlede klager på skattevedtak	75	Tabell 4.22	Statens innkrevingssentral – domstolsavgjørelser i klagesaker	98
Tabell 4.9	Samlet aktiv restanse	75	Tabell 4.23	Statens innkrevingssentral – servicegrad	98
Tabell 4.10	Skatt og arbeidsgiveravgift for inntektsårene 2007-2009	76	Tabell 4.24	Kvotefalg t.o.m. 20. august 2010	104
Tabell 4.11	Merverdiavgift for avgiftsårene 2006-2008	77	Tabell 4.25	Innenlandsk statsgjeld per 31. desember 2009	108
Tabell 4.12	Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo	86	Tabell 4.26	Garantiordninger vedrørende Den nordiske investeringsbank .	112
Tabell 4.13	Frigitte statistikker	88	Tabell 5.1	Kvinneandeler i Finansdepartementets underliggende etater.....	119
Tabell 4.14	Statistikkens aktualitet – antall uker fra referanseperiodens utløp til publisering.....	89	Tabell 6.1	Bevilgning til miljøtiltak	122

Figuroversikt

Figur 1.1	Virksomheter på Finansdepartementets område i 2011.....	11	Figur 4.1	Skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid med fastsetting og innkreving av skatter og avgifter	60
-----------	---	----	-----------	---	----

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2010–2011)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2011

Utgiftskapitler: 20–51 og 1600–1651

Inntektskapitler: 3021–3051, 4600–4638, 5341, 5580, 5605 og 5693

*Tilråding fra Finansdepartementet av 1. oktober 2010,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

Del I
Innledning

1 Oversikt

1.1 Virkeområde

I denne proposisjonen fremmes forslag om utgifter og inntekter under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner, programområde 23 Finansadministrasjon, herunder skatte- og avgiftsadministrasjonen, og programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv. Ansvaret for bevilgningene, herunder regnskapsavleggelse, under programkategoriene 00.30 Regjering og 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner tilligger henholdsvis Statsministerens kontor og Stortingets egne institusjoner. Av praktiske hensyn føres disse programkategoriene opp i Finansdepartementets proposisjon, og beløpene tas med i oversikter over bevilgninger på Finansdepartementets område. Forslag under programkategori 00.40 er i samsvar med forslag fra Stortingets administrasjon.

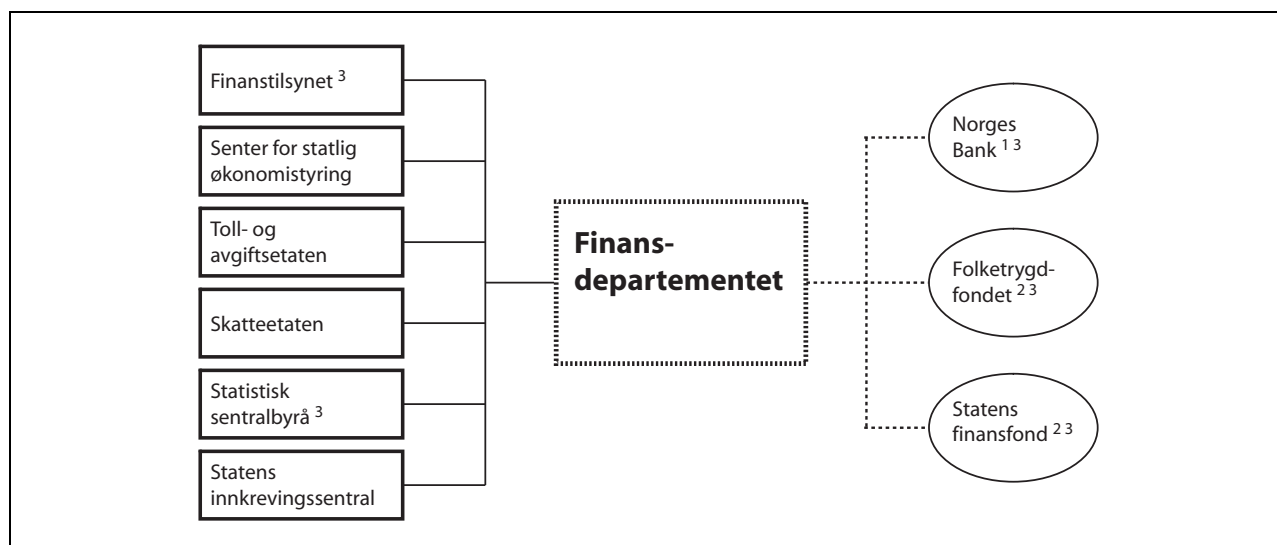
1.2 Hovedoppgaver og organisering

Finansdepartementet med underliggende etater har blant annet ansvar for å:

- bidra til et egnet beslutningsgrunnlag for den økonomiske politikken og budsjettarbeidet
- forvalte statens formue
- sikre finansieringen av offentlig virksomhet gjennom skatter og avgifter
- koordinere arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten
- bidra til et offisielt statistikk- og datagrunnlag til bruk i offentlig og privat virksomhet
- bidra til velfungerende finansmarkeder

Politikken på disse områdene er omtalt i Meld. St. 1 (2010-2011) Nasjonalbudsjettet 2011, Prop. 1 S (2010-2011) Statsbudsjettet for budsjettåret 2011 og Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011. Proposisjonen her omfatter i første rekke forvaltningen og administrasjonen på områdene som er nevnt ovenfor.

Nedenfor følger en oversikt over virksomheter på Finansdepartementets område.

Figur 1.1 Virksomheter på Finansdepartementets område i 2011

¹ Ansvarsforholdet mellom Norges Bank og statsmyndighetene i blant annet budsjettsaker og administrative saker er regulert ved lov 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet mv.

² Fondene er egne rettssubjekter, jf. lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet og lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond.

³ Virksomhet med eget styre.

1.3 Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet

1.3.1 Samlede utgifter

Programområder under departementet:

Betegnelse	(i 1 000 kr)			
	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner	1 675 706	1 737 300	1 774 545	2,1
Programområde 23 Finansadministrasjon	122 745 182	24 532 800	24 509 200	-0,1
Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	65 216 269	20 445 500	68 738 400	236,2
Sum utgifter	189 637 157	46 715 600	95 022 145	103,4

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen og Stortinget med underliggende institusjoner. Forslag til bevilgning for 2011 under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner utgjør 1 774,5 mill. kroner.

Forslaget under programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner er i samsvar med forslag oversendt fra Stortingets administrasjon.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programområde 23 Finansadministrasjon omfatter skatte- og avgiftsadministrasjon, offisiell statistikk, finansadministrasjon og enkelte andre formål. Samlet forslag til bevilgninger for 2011 under programområde 23 Finansadministrasjon utgjør 24 509,2 mill. kroner. Dette er en reduksjon på

23,6 mill. kroner fra saldert budsjett 2010. Bevilgningen til kjøp av klimavoter i samsvar med Kyoto-avtalen foreslås redusert med 805 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2010. Bevilgningen til merverdiavgiftskompensasjon til kommuner og fylkeskommuner og til private og ideelle virksomheter foreslås økt med 615 mill. kroner fra saldert budsjett 2010.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.

Programområdet omfatter utgifter til renter og avdrag på den innenlandske statsgjelden, og på statskassens fordringer. Departementets renter og avdrag på statsgjeld er budsjettert til 68 738,4 mill. kroner. Økningen på 48 292,9 mill. kroner fra saldert budsjett 2010 skyldes i hovedsak forfall av et stort obligasjonslån i 2011.

Utgifter fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)					
Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
01-23	Driftsutgifter	9 104 158	10 542 200	9 872 707	-6,4
30-49	Nybygg, anlegg mv.	240 304	215 285	304 200	41,3
60-69	Overføringer til kommuner	13 542 420	13 900 000	14 500 000	4,3
70-89	Overføringer til private	21 799 275	22 058 115	24 195 238	9,7
90-99	Utlån, avdrag mv.	144 951 000		46 150 000	
	Sum under departementet	189 637 157	46 715 600	95 022 145	103,4

Utgifter under programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner og programområde 23 Finansadministrasjon er i hovedsak administrasjonsutgifter. Av de samlede utgiftene utgjør driftsutgiftene 87,6 pst. under programområde 00 og 96,9 pst.

under programområde 23, eksklusive kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift. Renteutgifter føres over postgruppe 70-89 og utgjør 93,2 pst. av forslaget for denne postgruppen.

1.3.2 Samlede inntekter

Programområder under departementet:

(i 1 000 kr)					
Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11	
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner	51 374	19 400	19 315	-0,4	
Programområde 23 Finansadministrasjon	4 357 528	3 411 500	3 450 900	1,2	
Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	12 937 370	10 338 400	16 536 700	60,0	
Sum inntekter	17 346 272	13 769 300	20 006 915	45,3	

Samlede inntekter, eksklusive skatter og avgifter, utgjør 20 006,9 mill. kroner, hvorav 10 535,3 mill. kroner er renteinntekter. For omtale av statens renteinntekter av statskassens foliokonto og andre fordringer i 2011 vises det til omtalen under

kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer. Skatter og avgifter omtales i en egen proposisjon – Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

2 Prioriterte oppgaver i 2011

I tillegg til de løpende oppgavene vil Finansdepartementet særlig prioritere følgende oppgaver i 2011:

2.1 Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond ble opprettet ved lov 21. desember 2005 nr. 123 og er en overbygning over det som tidligere var Statens petroleumsfond og Folketrygdfondet. Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Utenlandsdelen er plassert som innskudd på konto i Norges Bank, mens innenlandsdelen er plassert som et kapitalinnskudd i Folketrygdfondet. Motverdiene forvaltes etter nærmere regler fastsatt av departementet. Finansdepartementet er i pensjonsfondloven gitt i oppgave å forvalte fondet. Den operative forvaltningen av Statens pensjonsfond utland forestås av Norges Bank på vegne av Finansdepartementet, mens Statens pensjonsfond Norge forvaltes av Folketrygdfondet.

Den samlede markedsverdien av Statens pensjonsfond var 2 905 mrd. kroner ved inngangen til annet halvår 2010. Av dette gjaldt 2 792 mrd. kroner Statens pensjonsfond utland og 113 mrd. kroner Statens pensjonsfond Norge. Det er ventet at fondet vil vokse i tiden framover. God forvaltning av denne fellesformuen er en viktig oppgave for departementet.

Finansdepartementets arbeid med forvaltningen av Statens pensjonsfond omfatter fastsettelse av den overordnede investeringsstrategien for fondet inkludert retningslinjer for ansvarlige investeringer, og oppfølging av forvaltningen. I 2011 vil det bli arbeidet med prioriterte oppgaver innen disse hovedområdene.

Arbeidet med Statens pensjonsfond er nærmere omtalt i Meld. St. 10 (2009-2010) Forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2009 og i Meld. St. 1 (2010-2011) Nasjonalbudsjettet 2011.

2.2 Regelverksarbeid på finansmarkedsområdet

På finansmarkedsområdet legges det også i 2011 opp til et omfattende arbeid med å utvikle og tilpasse finansnæringens rammebetingelser gjennom hensiktsmessige lover og forskrifter. Regelverket skal bidra til at finansmarkedene og finansinstitusjonene virker på en effektiv måte, samtidig som hensynet til sikkerhet, soliditet og stabilitet i finansmarkedet ivaretas. Det legges betydelig vekt på å ivareta kundenes interesser, med særlig vekt på forbrukerinteresser. Regelverksarbeidet på finansmarkedsområdet er dels gjennomføring av EØS-forpliktelser og dels modernisering og gjennomgang av rammelovgivning som ikke er EØS-initiert. Det er redegjort nærmere for prioriterte regelverksoppgaver i proposisjonens del II under kap. 1600 Finansdepartementet.

Arbeidet med finansiell stabilitet er delt mellom Finansdepartementet, Finanstilsynet og Norges Bank. Finansdepartementet har et overordnet ansvar for finansiell stabilitet og arbeider særlig med rammevilkårene for finanssektoren. En omtale av dette området og av situasjonen i de internasjonale finansmarkedene er gitt i Meld. St. 1 (2010-2011) Nasjonalbudsjettet 2011. Det vises også til at det i den årlige Finansmarknadsmeldinga (tidligere Kredittmeldinga) gis informasjon om utviklingen i finansmarkedet og en omtale av finansiell stabilitet.

Norge har klart seg vesentlig bedre gjennom finanskrisen enn mange andre land. Dette skyldes blant annet god norsk finansmarkedsregulering og godt tilsyn med finansinstitusjonene. Finansdepartementet har lagt vekt på en finansmarkedsregulering som dekker hele finanssektoren på en konsistent og helhetlig måte med lik regulering av samme type risiko uavhengig av hva slags finansinstitusjon som tar risikoen. Prinsippet om lik regulering for lik risiko bidrar til å gjøre aktørene i det norske finansmarkedet mer solide og til at aktører med ulik virksomhet får likere rammevilkår. Det motvirker også at risiko hopper seg opp der den er minst regulert. Når det gjelder tilsyn med finanssektoren, er det lagt vekt på ett felles tilsyn

som kombinerer tilsyn med enkeltinstitusjoner med makroøkonomisk overvåkning.

Internasjonalt er det i kjølvannet av finanskrisen satt i gang omfattende prosesser (G20, IMF, OECD, Baselkomiteen for banktilsyn, Financial Stability Board og EU) for å få på plass nye og bedre reguleringer for finansmarkedene. De internasjonale prosessene vil først og fremst ha betydning for Norge ved at endringer i gjeldende EU-regelverk på finansmarkedsområdet blir tatt inn i EØS-avtalen. EU-kommisjonen arbeider med flere forslag til ny regulering, i lys av erfaringene fra krisen. Dette gjelder blant annet forslag til nye likviditets- og kapitalkrav.

For øvrig har finanskrisen vist hvor viktig det er å ha en god innskuddsgarantiordning. EU vedtok i 2009 endringer i direktivet om innskuddsgarantiordninger, som blant annet innebærer en fullharmonisering av dekningsnivået på innskuddsgarantiordningen til 100 000 euro fra 1. januar 2011. Gjennomføring av EUs fullharmoniserte bestemmelse om dekningsnivå, vil innebære en vesentlig svekking av den norske innskuddsgarantiordningen (som dekker opptil 2 mill. kroner per innskytter per bank dersom banken er medlem i Bankenes sikringsfond). Regjeringen vil i forbindelse med arbeidet med eventuell innlemmelse av endringer i EUs direktiv om innskuddsgarantiordninger i EØS-avtalen, fortsette arbeidet for å sikre at dekningsnivået i den norske innskuddsgarantiordningen kan beholdes som i dag. Det vises også til omtale av dette i Finansmarknadsmeldinga 2009 (Meld. St. 12 (2009-2010), pkt. 3.5) og til finanskomiteens enstemmige merknader og støtte til dette i Innst. 374 S (2009-2010).

Et eget utvalg, Finanskriseutvalget, ble oppnevnt av Kongen i statsråd 19. juni 2009. Utvalget har fått i mandat å se på den norske finansmarkedsreguleringen i lys av finanskrisen og på årsaker til den internasjonale finanskrisen og hvordan denne har virket inn på det norske finansmarkedet. Utvalget skal avgi sin utredning til Finansdepartementet innen 31. desember 2010.

2.3 Økt etterlevelse og innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet

Finansdepartementet prioriterer innsatsen mot økonomisk kriminalitet høyt. Dette gjelder både den nasjonale innsatsen og innsats gjennom de internasjonale fora departementet og underlagte virksomheter er med i.

Kriminalitetsbildet i Norge er i endring. Organisert kriminalitet utvikler seg på stadig flere områder, også på skatte- og avgiftsområdet. Denne utviklingen gjør det nødvendig med et stadig tettere samarbeid mellom kontrolletatene og politiet med tanke på utveksling av erfaringer, sakssamarbeid og kompetanseutvikling. Finansdepartementet mener det vil være viktig å styrke og målrette dette samarbeidet slik at det oppnås større effekt, både innenfor bekjempelsen av organisert kriminalitet, generell økonomisk kriminalitet og skatte- og avgiftskriminalitet.

Departementet vil bidra til å etablere samarbeidstiltak innenfor analyse, kompetansebygging og operative tiltak mellom kontrolletatene, politiet og påtalemyndigheten. Justis- og politidepartementet og Finansdepartementet tar sikte på å legge fram en ny handlingsplan mot økonomisk kriminalitet våren 2011.

Skatteetaten står overfor store utfordringer når det gjelder kontroll av norske skattytere med tilknytning til utlandet. «Skatteparadis» kjennetegnes av begrenset regulering av virksomheter, liten eller ingen skatt på inntekt og formue og begrensede muligheter for innsyn. Muligheten til å bygge opp selskapsstrukturer uten offentlig eller sporbar informasjon om reelle eiere gjør «skatteparadisene» ideelle til «hvitvasking», dvs. til å skjule eller tilsløre utbytte fra blant annet skattekriminalitet, korrupsjon, finansielle bedragerier og annen økonomisk kriminalitet. Som en oppfølging av OECDs arbeid med denne problemstillingen vedtok Nordisk Råd i 2006 et felles nordisk prosjekt for å etablere bilaterale informasjonsutvekslingsavtaler med aktuelle skatteparadisland. I løpet av 2008 og 2009 har det vært forhandlet med flere sentrale skatteparadisland. 23 avtaler er nå undertegnet. Forhandlingene vil fortsette med sikte på undertegning av flere bilaterale avtaler. Avtalene vil etablere mulighet for innsyn i selskaps-etableringer og transaksjoner i disse landene og gi tilgang til opplysninger fra banker og finansinstitusjoner. Tilgang til slike opplysninger vil bedre skattemyndighetenes kontrollmuligheter betydelig.

Merverdiavgiften er en av statens viktigste inntektskilder. Både nasjonalt og internasjonalt ser man at merverdiavgiftssystemet i større grad er utsatt for svindel. Dette innebærer fare for betydelig redusert proveny. Også på merverdiavgiftsområdet skjer svindelen i større utstrekning gjennom organiserte nettverk. Skatteetaten har kunnskap om nasjonale og internasjonale «merverdiavgiftskaruser» der merverdiavgiften fradragføres i ett eller flere ledd og den utgående avgiften ikke blir innbetalt. Framover vil det bli arbeidet

for en styrking av hele merverdiavgiftskjeden, inklusive merverdiavgiftsregisteret og oppgavekontroll, noe som kan bidra til å stoppe denne typen virksomhet i en tidlig fase.

Skatte- og avgiftsmyndighetene har de siste årene rettet en spesiell innsats mot bygg- og anleggsbransjen. Dette arbeidet vil fortsette også i 2011. På oppdrag fra Finansdepartementet har Skattedirektoratet vurdert ulike modeller for å ansvarliggjøre hovedentreprenør for underentreprenørens skatter og avgifter. Departementet har etter grundige vurderinger kommet til at det ikke bør innføres denne typen solidaransvarsregler med fritaksmekanisme, jf. nærmere omtale i Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011, avsnitt 3.4.1. Videre har departementet hatt på høring et forslag om å innføre regler om at det er kjøper, og ikke selger, som plikter å innbetale påløpt merverdiavgift mellom aktører i byggebransjen. Forslaget er nå til vurdering i departementet. Det er et klart behov for å skape ryddigere forhold i bygg- og anleggsbransjen. Departementet vil derfor framover, i samarbeid med Skattedirektoratet, arbeide videre for å finne andre hensiktsmessige tiltak for å begrense de useriøse forholdene i denne bransjen.

Toll- og avgiftsetaten skal i 2011 fortsette å styrke virksomhetskontrollen. Tre tollregioner har i 2010 iverksatt særskilte tiltak for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Denne satsingen skal fortsette i 2011. Etaten skal også prioritere bekjempelse av piratkopivarer (IPR-varer), hvor antall saker har økt betraktelig de siste årene. Denne handelen har sterke forbindelser til svart økonomi, og en styrket innsats mot piratkopier og brudd på immaterielle rettigheter beskytter produktsikkerheten, forbrukerne og hensynet til like konkurransevilkår i næringslivet. I tillegg skal etaten forsterke arbeidet med risikovurderinger og analyse, etter at det i 2010 ble opprettet egne analyseenheter i alle tollregioner. I budsjettet for 2010 ble det særskilt avsatt 18 mill. kroner til disse tiltakene. Helårsvirkningen av denne styrkingen vil være 32 mill. kroner i 2011.

Brudd på plikten til å deklare valuta og andre betalingsmidler er i dag et internasjonalt problem. Selv om antallet avdekkinger av disse lovbruddene har økt de siste årene, er det likevel grunn til å tro at avdekkingsstallene er relativt lave sett i forhold til de faktiske beløp som bringes ut fra og inn til Norge uten å deklarerer til tollmyndighetene. De siste årene er grensekontrollen og arbeidet med valuta-kontroller styrket økonomisk. Prioriteringen av dette kontrollområdet skal videreføres i 2011. I forbindelse med skatte- og avgiftsopplegget for 2010 ble det vedtatt regler om at tollmyndighetene har

adgang til å ilegge et overtredelsesgebyr ved brudd på plikten til å deklare valuta og andre betalingsmidler over 25 000 kroner som bringes til og/eller fra tollområdet. Reglene har trådt i kraft, men vil først bli tatt i bruk fra 2011 når forskrifter og retningslinjer vil være på plass.

Kontrollmyndighetene driver et utstrakt samarbeid med bransjeorganisasjonene og arbeidslivsorganisasjonene for å bedre etterlevelsen av regelverket. I tillegg legges det vekt på langsiktig, forebyggende arbeid mot flere målgrupper, særlig informasjon og veiledning overfor næringslivet og informasjonstiltak overfor ungdom. Dette arbeidet videreføres.

2.4 Arbeidet med bærekraftig utvikling og klima

Regjeringen arbeider aktivt for å følge opp den nasjonale strategien for bærekraftig utvikling som ble presentert i Nasjonalbudsjettet 2008.

Finansdepartementet arbeider for å styrke koordineringen og øke vektleggingen av bærekraftig utvikling i Regjeringens politikk. Arbeidet med den nasjonale strategien for bærekraftig utvikling følges opp og rapporteres årlig i nasjonalbudsjettet. Et viktig innspill til denne rapporteringen er Statistisk sentralbyrås årlige rapport om utviklingen i de 18 indikatorene som inngår i Regjeringens bærekraftstrategi. Disse indikatorene benyttes også ved departementenes rapportering til Finansdepartementet om deres arbeid for bærekraftig utvikling. Det legges opp til at arbeidet med revisjon av strategien for bærekraftig utvikling startes høsten 2010.

Norge spiller en aktiv rolle i de internasjonale klimaforhandlingene. Finansdepartementet deltar i den norske forhandlingsdelegasjonen, som ledes av Miljøverndepartementet. Finansdepartementet har løpende kontakt med finansdepartementer i en rekke land for å diskutere spørsmål knyttet til klimaforhandlingene og for å få andre lands myndigheter til å legge større vekt på klima-økonomi og bli mer aktive i forhandlingene. Statsminister Jens Stoltenberg er utnevnt til én av to formenn (sammen med statsminister Meles fra Etiopia) i FNs generalsekretærs rådgivende høynivågruppe som skal utrede muligheter for å skaffe til veie 100 mrd. USD årlig i 2020 til finansiering av klimatiltak i utviklingsland. Gruppens rapport, som skal avgis innen november 2010, vil være et viktig innspill i de videre forhandlingene om en ny internasjonal klimaavtale. Miljøverndepartementet, Utenriksdepartementet og Finansdepartementet bistår i arbeidet.

3 Oversiktstabeller for budsjettet

3.1 Utgifter fordelt på kapitler

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
Regjering					
20	Statsministerens kontor	79 465	85 300	83 900	-1,6
21	Statsrådet	146 049	154 700	137 800	-10,9
24	Regjeringsadvokaten	60 701	61 900	64 400	4,0
	<i>Sum kategori 00.30</i>	<i>286 215</i>	<i>301 900</i>	<i>286 100</i>	<i>-5,2</i>
Stortinget og underliggende institusjoner					
41	Stortinget	908 767	927 500	958 118	3,3
42	Ombudsmannsmemnda for Forsvaret	5 070	5 800	6 025	3,9
43	Stortingets ombudsman for forvaltningen	44 633	47 300	49 902	5,5
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	7 360	8 100	9 000	11,1
51	Riksrevisjonen	423 661	446 700	465 400	4,2
	<i>Sum kategori 00.40</i>	<i>1 389 491</i>	<i>1 435 400</i>	<i>1 488 445</i>	<i>3,7</i>
	<i>Sum programområde 00</i>	<i>1 675 706</i>	<i>1 737 300</i>	<i>1 774 545</i>	<i>2,1</i>
Finansadministrasjon					
1600	Finansdepartementet	50 333 758	336 700	349 800	3,9
1602	Finanstilsynet	266 628	286 900	303 900	5,9
1605	Senter for statlig økonomistyring	312 935	324 900	346 300	6,6
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	12 596	16 600	16 100	-3,0
	<i>Sum kategori 23.10</i>	<i>50 925 917</i>	<i>965 100</i>	<i>1 016 100</i>	<i>5,3</i>
Skatte- og avgiftsadministrasjon					
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 379 408	1 363 200	1 449 600	6,3
1618	Skatteetaten	4 444 770	4 654 600	4 664 500	0,2
	<i>Sum kategori 23.20</i>	<i>5 824 178</i>	<i>6 017 800</i>	<i>6 114 100</i>	<i>1,6</i>

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
Offisiell statistikk					
1620	Statistisk sentralbyrå	695 927	679 000	701 900	3,4
	<i>Sum kategori 23.30</i>	<i>695 927</i>	<i>679 000</i>	<i>701 900</i>	<i>3,4</i>
	<i>Andre formål</i>				
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	14 913 784	15 345 000	15 960 000	4,0
1634	Statens innkrevingsentral	266 778	253 200	269 000	6,2
1637	EU-opplysning	4 500	4 600	4 800	4,3
1638	Kjøp av klimakvoter	89 098	1 238 100	433 300	-65,0
1645	Statens finansfond	50 025 000	30 000	10 000	-66,7
	<i>Sum kategori 23.40</i>	<i>65 299 160</i>	<i>16 870 900</i>	<i>16 677 100</i>	<i>-1,1</i>
	<i>Sum programområde 23</i>	<i>122 745 182</i>	<i>24 532 800</i>	<i>24 509 200</i>	<i>-0,1</i>
Statsgjeld, renter og avdrag mv.					
1650	Statsgjeld, renter mv.	20 265 269	20 445 500	22 588 400	10,5
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning	44 951 000		46 150 000	
	<i>Sum kategori 24.10</i>	<i>65 216 269</i>	<i>20 445 500</i>	<i>68 738 400</i>	<i>236,2</i>
	<i>Sum programområde 24</i>	<i>65 216 269</i>	<i>20 445 500</i>	<i>68 738 400</i>	<i>236,2</i>
	<i>Sum utgifter</i>	<i>189 637 157</i>	<i>46 715 600</i>	<i>95 022 145</i>	<i>103,4</i>

3.2 Inntekter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
Regjering					
3020	Statsministerens kontor	504			
3021	Statsrådet	905		150	
3024	Regjeringsadvokaten	15 138	7 900	8 100	2,5
	<i>Sum kategori 00.30</i>	<i>16 547</i>	<i>7 900</i>	<i>8 250</i>	<i>4,4</i>
Stortinget og underliggende institusjoner					
3041	Stortinget	19 457	8 500	8 065	-5,1
3043	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	1 843			
3044	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	74			

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
3051	Riksrevisjonen	13 453	3 000	3 000	0,0
	<i>Sum kategori 00.40</i>	<i>34 827</i>	<i>11 500</i>	<i>11 065</i>	<i>-3,8</i>
	<i>Sum programområde 00</i>	<i>51 374</i>	<i>19 400</i>	<i>19 315</i>	<i>-0,4</i>
Finansadministrasjon					
4600	Finansdepartementet	20 111	12 300	12 300	0,0
4602	Finanstilsynet	8 376		9 000	
4605	Senter for statlig økonomistyring	53 613	35 700	37 200	4,2
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	217 034	286 900	294 900	2,8
	<i>Sum kategori 23.10</i>	<i>299 134</i>	<i>334 900</i>	<i>353 400</i>	<i>5,5</i>
Skatte- og avgiftsadministrasjon					
4610	Toll- og avgiftsetaten	286 135	255 600	258 900	1,3
4618	Skatteetaten	279 411	105 000	105 900	0,9
	<i>Sum kategori 23.20</i>	<i>565 546</i>	<i>360 600</i>	<i>364 800</i>	<i>1,2</i>
Offisiell statistikk					
4620	Statistisk sentralbyrå	216 720	193 500	199 200	2,9
	<i>Sum kategori 23.30</i>	<i>216 720</i>	<i>193 500</i>	<i>199 200</i>	<i>2,9</i>
Andre formål					
4634	Statens innkrevingsentral	1 746 488	1 697 500	1 803 500	6,2
4638	Salg av klimakvoter	1 529 640	825 000	730 000	-11,5
	<i>Sum kategori 23.40</i>	<i>3 276 128</i>	<i>2 522 500</i>	<i>2 533 500</i>	<i>0,4</i>
	<i>Sum programområde 23</i>	<i>4 357 528</i>	<i>3 411 500</i>	<i>3 450 900</i>	<i>1,2</i>
Statlige fordringer, avsetninger mv.					
5341	Avdrag på utestående fordringer	5 000 464	200	6 000 200	
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	7 936 906	10 338 200	10 535 300	1,9
5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.			1 200	
	<i>Sum kategori 24.20</i>	<i>12 937 370</i>	<i>10 338 400</i>	<i>16 536 700</i>	<i>60,0</i>
	<i>Sum programområde 24</i>	<i>12 937 370</i>	<i>10 338 400</i>	<i>16 536 700</i>	<i>60,0</i>
	<i>Sum inntekter</i>	<i>17 346 272</i>	<i>13 769 300</i>	<i>20 006 915</i>	<i>45,3</i>

3.3 Bruk av stikkordet «kan overføres»

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Betegnelse	Overført til 2010	Forslag 2011
1600	21	Spesielle driftsutgifter	15 828	40 400
1605	21	Spesielle driftsutgifter	6 419	
1608	21	Spesielle driftsutgifter	12 646	16 100
1618	22	Større IT-prosjekter	53 874	147 400
1620	21	Spesielle driftsutgifter	24 668	188 900
1638	01	Driftsutgifter		8 300
1638	21	Kvotekjøp, generell ordning	715 000	415 000
1638	22	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser	369	10 000

Overførbare bevilgninger på Finansdepartementets område er knyttet til prosjekter og ordninger som går over flere år, og hvor det kan være en viss

usikkerhet om framdriften. Oversikten gjelder ikke postgruppen 30-49 Nybygg, anlegg mv.

3.4 Årsverksanslag per 1. mars 2010 på Finansdepartementets område

Kap.	Betegnelse	Per 1. mars 2009	Per 1. mars 2010
20	Statsministerens kontor	65	67
21	Statsrådet	85	82
24	Regjeringsadvokaten	51	45
Sum	Regjering	201	194
41	Stortinget	411	429
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	3	4
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	44	46
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	3	5
51	Riksrevisjonen	491	508
Sum	Stortinget og underliggende institusjoner	952	992
1600	Finansdepartementet	289	301
1602	Finanstilsynet	226	243
1605	Senter for statlig økonomistyring	340	363
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 763	1 792

Kap.	Betegnelse	Per 1. mars 2009	Per 1. mars 2010
1618	Skatteetaten	5 660	6 053
1620	Statistisk sentralbyrå	957	947
1634	Statens innkrevingsentral	314	335
Sum	Finansadministrasjon	9 549	10 034
	Totalt Regjering, Stortinget og underliggende institusjoner og Finansadministrasjon	10 702	11 220

Del II
Budsjettforslaget for 2011

4 Nærmere omtale av bevilgningsforslagene mv.

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner Programkategori 00.30 Regjering

Utgifter under programkategori 00.30, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
20	Statsministerens kontor	79 465	85 300	83 900	-1,6
21	Statsrådet	146 049	154 700	137 800	-10,9
24	Regjeringsadvokaten	60 701	61 900	64 400	4,0
	Sum kategori 00.30	286 215	301 900	286 100	-5,2

Om Statsministerens kontor, Statsrådet og Regjeringsadvokaten

Statsministerens kontor og Statsrådet

Statsministerens kontor bistår statsministeren i å lede og samordne regjeringens arbeid, blant annet ved å forberede, gjennomføre og følge opp regjeringskonferansene.

Visse saker behandles i Statsrådet under Kongens ledelse. Dette gjelder for eksempel framleggelse av lovforslag, budsjettforslag og andre forslag til vedtak til Stortinget. Statsministerens kontor har sammen med fagdepartementene ansvar for å forberede, gjennomføre og følge opp Statsrådets møter hos Kongen. Videre samordner kontoret regjeringsmedlemmenes deltakelse i Stortingets debatter og spørretimer. Bistand til statsministeren i internasjonalt arbeid er også blant kontorets oppgaver. Videre har kontoret lønns- og arbeidsgiverfunksjoner overfor regjeringens medlemmer og øvrige politikere i departementene.

Statsministerens kontor er organisert med tre avdelinger (Administrativ avdeling, Innenriksavdeling og Internasjonal avdeling) og en kommuni-

kasjonsseksjon. I Administrativ avdeling inngår også Regjeringens biltjeneste.

Regjeringsadvokaten

Regjeringsadvokatens hovedoppgaver er å føre sivile rettssaker på vegne av staten samt å gi uttalelser om juridiske spørsmål. Regjeringsadvokaten har som mål at staten får dekket sitt behov for advokattjenester på en god måte, som totalt sett utnytter de tildelte ressursene best mulig. Regjeringsadvokatens brukere skal oppfatte embetet som serviceinnstilt, målrettet og effektivt. Det skal vektlegges en rask saksbehandling med høy kvalitet.

Regjeringsadvokatens brukere er statlige organer, dvs. regjeringen, departementene og deres underliggende virksomheter. Regjeringsadvokatens saksfelt omfatter alle områder av statens virksomhet. Viktige områder er domstolskontroll av offentlig myndighet (skatt, trygd, konsesjoner, ekspropriasjon mv.), erstatningssaker, eiendomsaker, saker vedrørende arbeids- og tjenesteforhold mv. Regjeringsadvokaten fører også saker for internasjonale domstoler.

Kap. 20 Statsministerens kontor

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	79 465	85 300	83 900
	Sum kap. 20	79 465	85 300	83 900

Rapport 2009

Statsministerens kontor har bistått statsministeren i å lede og samordne regjeringens arbeid, blant annet ved å forberede, gjennomføre og følge opp regjeringskonferansene. I 2009 ble den administrative staben styrket med tre nye stillinger, og det ble foretatt noen nødvendige bygningsmessige endringer.

Budsjett 2011**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen under kapittel 20 Statsministerens kontor dekker ordinære driftsutgifter for Statsministerens kontor. For 2011 foreslås det bevilget 83,9 mill. kroner. Forslaget inkluderer en reduksjon på 5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2010. Reduksjonen gjelder en engangstildeling til utskifting av kontorets IKT-system. På grunn av økt arbeidsmengde ved kontoret foreslås det å opprette en ny administrativ stilling.

Kap. 3020 Statsministerens kontor

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
16	Refusjon av foreldrepenger	321		
18	Refusjon av sykepenger	183		
	Sum kap. 3020	504		

Kap. 21 Statsrådet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	146 049	154 700	137 800
	Sum kap. 21	146 049	154 700	137 800

Rapport 2009

Utover normale driftsutgifter ble det i 2009 utbetalt etterlønn til politikere.

Videre ble ansvaret for generell drift av Inkognitogaten 18 (statsministerboligen) overført til Utenriksdepartementet og inngår som en del av Regjeringens representasjonsanlegg.

Budsjett 2011**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen under kapittel 21 Statsrådet skal dekke regjeringsmedlemmenes, statssekretærenes og de politiske rådgivernes lønnsutgifter, samt en del andre utgifter knyttet opp mot den politiske ledelsen i departementene. Dette gjelder bl.a. utgifter til bolig for pendlere, hjemreiser og

besøksreiser for familie, diett når vedkommende har utgifter til dobbel husholdning og barnehage-tilbud for politisk ledelse.

Bevilgningen dekker også generelle driftsutgifter for den politiske ledelse i departementene, herunder utgifter til tjenestereiser og alle driftsutgifter forbundet med Regjeringens biltjeneste.

Nærmere regler om hvilke ytelser politisk ledelse kan få dekket, er gitt i Reglement om arbeidsvilkår for politisk ledelse, fastsatt ved kgl.res. 28. mars 2003. Reglementet suppleres og utfylles i Håndbok for politisk ledelse, som utgis av Statsministerens kontor.

Budsjettet for 2011 har en foreslått ramme på 137,8 mill. kroner. Forslaget inkluderer en reduksjon av budsjettrammen på 18,35 mill. kroner i for-

hold til saldert budsjett 2010. Reduksjonen gjelder en engangstildeling til kjøp av ny sikkerhetsbil til Regjeringens biltjeneste med 4 mill. kroner, og overføring av husleie og enkelte driftsmidler knyttet til statsministerboligen til Utenriksdepartementet med 14,35 mill. kroner.

Statsministerens kontor iverksetter, i samråd med politiet, visse sikkerhetstiltak for regjeringen. Det er vanskelig å budsjettere tiltakene, og tiltakene vil også kunne endre seg i løpet av budsjettåret. Det foreslås derfor at Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2011 kan overskride bevilgningen på kapittel 21 Statsrådet, post 01 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen, jf. forslag til romertallsvedtak III.1.

Kap. 3021 Statsrådet

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Leieinntekter			150
16	Refusjon av foreldrepenger	905		
	Sum kap. 3021	905		150

Post 01 Leieinntekter

Inntektsposten omfatter inntekter ved framleie av ledige pendlerboliger.

Kap. 24 Regjeringsadvokaten

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	49 593	47 900	50 000
21	Spesielle driftsutgifter	11 108	14 000	14 400
	Sum kap. 24	60 701	61 900	64 400

Rapport 2009

Regjeringsadvokaten behandler et stort antall saker. Av flere grunner er embetet ikke tjent med å øke antall advokater. Den økte arbeidsbelastningen løses ved å sette ut saker til private advokater samt noe bruk av egenprosedyre. Saker som settes ut til private advokater er først og fremst på

områder der embetet har et større antall saker av relativt ensartet karakter. I tråd med målsettingen om å frigjøre mer tid til større og viktigere saker, ble det i 2009 satt ut noen flere saker enn tidligere. Som en ny ordning fra og med 2009 prosederes en andel av sakene innen området psykisk helsevern av Helsedirektoratets egne jurister. Helsedirektoratet prosederer bare saker for tingretten.

Budsjett 2011**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter hos Regjeringsadvokaten. Rammen for 2010 foreslås videreført reelt uendret i 2011.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke prosessutgifter og utgifter til leie av advokater. Posten kan også benyttes til å finansiere oppdrag som Regjeringsadvokaten påtar seg, jf. inntekter under kap. 3024, post 03 Oppdrag. Rammen for 2010 foreslås videreført reelt uendret i 2011.

Kap. 3024 Regjeringsadvokaten

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Erstatning for utgifter i rettssaker	13 369	7 400	7 600
03	Oppdrag		500	500
16	Refusjon av foreldrepenger	1 101		
18	Refusjon av sykepenger	668		
	Sum kap. 3024	15 138	7 900	8 100

Post 01 Erstatning for utgifter i rettssaker

Inntektsforslaget dekker inntekter som følge av at staten tilkjennes saksomkostninger i sivile saker der Regjeringsadvokaten har vært prosessfullmektig. Rammen for 2010 foreslås videreført reelt uendret i 2011.

Post 03 Oppdrag

Posten skal dekke inntekter fra oppdrag som Regjeringsadvokaten tar på seg, blant annet for statsforetakene, jf. kap. 24, post 21. Rammen for 2010 foreslås videreført i 2011.

Programkategori 00.40 Stortinget og underliggende institusjoner

Utgifter under programkategori 00.40, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
41	Stortinget	908 767	927 500	958 118	3,3
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	5 070	5 800	6 025	3,9
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	44 633	47 300	49 902	5,5
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	7 360	8 100	9 000	11,1
51	Riksrevisjonen	423 661	446 700	465 400	4,2
	Sum kategori 00.40	1 389 491	1 435 400	1 488 445	3,7

Programkategorien omfatter lønns- og driftsutgifter til Stortinget, Ombudsmannsnemnda for Forsvaret, Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-,

overvåkings- og sikkerhetstjeneste og Riksrevisjonen. Forslaget er i samsvar med forslag oversendt fra Stortingets administrasjon.

Kap. 41 Stortinget

(i 1 000 kr)					
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	670 422	735 800	737 880	
32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	26 320			
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	62 202	39 585	64 100	
70	Tilskudd til partigruppene	137 830	139 015	142 638	
72	Tilskudd til Det Norske Nobelinstituttets bibliotek	1 100	1 400	1 400	
73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	10 893	11 700	12 100	
	Sum kap. 41	908 767	927 500	958 118	

Hovedoppgaver og organisasjon

Stortingets administrasjon skal gjennom sine støtte- og servicefunksjoner legge til rette for at stor-

tingsrepresentantene kan konsentrere seg om det politiske verv de er valgt til, og at Stortinget og dets organer på en effektiv måte kan ivareta sine funksjoner.

Direktøren er Stortingets øverste administrative leder og direkte underlagt Stortingets presidentskap. Administrasjonen er organisert i fem avdelinger: Konstitusjonell avdeling, Drifts- og serviceavdelingen, Forvaltningsavdelingen, Informasjons- og dokumentasjonsavdelingen og Internasjonal avdeling.

Rapport 2009

Parlamentariske tall for budsjettåret 2009

Stortinget har i 2009 holdt 101 møter. I Odelstinget ble det holdt 42 møter og i Lagtinget 14 møter før en gikk over til et rent ettkammersystem 1. oktober 2009. Regjeringen fremmet 315 saker for Stortinget og stortingsrepresentantene fremmet 199 representantforslag. Det ble behandlet 575 komitéinnstillinger i plenum (hvorav 17 budsjettinnstillinger) og 125 i Odelstinget. 343 spørretimespørsmål ble besvart, og det ble holdt 61 interpellasjonsdebatter. Videre ble det innlevert 1 551 spørsmål til skriftlig besvarelse. Fagkomiteene holdt i alt 106 høringer med 1 093 organisasjoner inne til høring.

SMS til førstegangsvelgere

«Stem og bestem – bruk stemmeretten! Hilsen Stortinget». Denne meldingen ble sendt til 66 005 førstegangsvelgere. Dette var ca. halvparten av førstegangsvelgerne – de som hadde direkte telefonnummer på eget navn. Hensikten var å øke oppmerksomheten rundt stortingsvalget, og å treffe ungdommen på en kjent arena. Presidentskapet og Datatilsynet hadde godkjent tiltaket.

Andre tiltak for ungdom

Stortingets ungdomssider, tinget.no, brakte en del stoff om stortingsvalget, og det ble lagt lenker til de ulike partienes hjemmesider og til et utvalgt valgometer.

2050 – Valget er ditt og MiniTinget

Stortingets to lærings- og opplevelsessentre er fortsatt like populære og var tilnærmet fulltegnet i 2009. Både 2050 – Valget er ditt, for ungdomsskoleklasser, og MiniTinget, rollespillet for elever fra videregående skole, ble videreutviklet og forbedret. Høsten 2009 ble én av de fire sakene som behandles i MiniTinget, skolesaken, erstattet med en sak om samfunnsplikt for alle, både jenter og gutter.

Døgnåpent bibliotek

Fra høsten 2009 er stortingsbiblioteket døgnåpent. Det innebærer at alle i Stortinget som har adgangskort med kode, kommer inn i biblioteket også når det ikke er betjent. Bøker og tidsskrifter kan sjekkes ut ved bruk av selvbetjent utlånsautomat.

Enklere styring

Administrasjonen har startet arbeidet med å lage en helhetlig strategi for målstyring med utvikling av systemer som støtter administrasjonens ledere i deres oppgaveutførelse. Arbeidene er omfattende, og det tas sikte på slutføring i 2012. Løsningen skal hjelpe lederne slik at de på en enklere og bedre måte kan planlegge og prioritere sine oppgaver.

Informasjons- og teknologistrategi 2009-2012

I 2009 startet administrasjonen arbeidet med innføringen av den nye Informasjons- og teknologistrategien for 2009-2012. For denne strategiperioden er hovedoppmerksomheten rettet mot arbeidet i og for den parlamentariske prosessen. Dessuten er det praktiske samarbeidet med regjeringen om dokumentflyt, styring av virksomheten og administrative rutiner prioritert høyere enn i tidligere strategiperioder.

I 2009 er det satset spesielt på nye løsninger for planlegging, gjennomføring og dokumentasjon av Stortingets møter, herunder nye systemer for gjennomføringen av møter i stortingssalen, mobile kontorer for nye stortingsrepresentanter, trådløst nettverk i møterommene, nytt internt telefonsystem med ip-telefoni for stortingsrepresentantene, system for forvaltning av bygningsmassen samt nytt dokumentlager for partigruppene og komiteene.

Mål og budsjett 2011

Budsjettet omfatter den parlamentariske virksomheten i vid forstand, medregnet Stortingets deltakelse i internasjonale parlamentarikerforsamlinger, øvrige reiser, stortingsrepresentantenes godtgjørelser og deres pensjoner. Budsjettet omfatter også den administrative drift av Stortinget.

Foruten de konstitusjonelle oppgavene, ivaretas Stortingets internasjonale aktiviteter gjennom besøksutvekslinger til og fra Norge. Stortinget ønsker også å bidra til demokratiutvikling og styrke parlamentenes rolle i nye demokratier.

Det er en viktig målsetting for Stortinget å dokumentere og sikre at dokumentasjonen av Stortingets konstitusjonelle og administrative virksomhet blir bevart på en hensiktsmessig og rasjonell måte for gjenfinning til samtidig og fremtidig bruk. Det er et mål å vedlikeholde og videreutvikle de servicemessige, tekniske og administrative tjenester, systemer og installasjoner på Stortinget.

Budsjettforslaget for 2011 er økt med 30,6 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2010. Kapittel 41 blir ikke tilført midler fra den sentrale lønnsreserven i staten, og det må følgelig legges inn en viss lønnsreserve i budsjettet.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 70

Posten omfatter lønn og godtgjørelser for stortingsrepresentanter og ansatte, og utgifter til Stortingets kjøp av varer og tjenester. Posten omfatter også utgifter til reiser, og deltakelse i faste internasjonale parlamentarikerforsamlinger. Utgifter til trykking av Stortingets publikasjoner, drift av Stortingets bibliotek og arkiv, samt vedlikehold og drift av bygninger og Stortingets tjenesteboliger inngår i denne posten. Handlingsplan for informasjons- og teknologistrategien for perioden 2009-

2012 er under gjennomføring, i tillegg til drift og nødvendig videreutvikling av Stortingets mange IKT-systemer.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Her budsjetteres kjøp av teknisk utstyr, fornyelse og videreutbygging av Stortingets IKT-systemer, kjøp av kunst, ombyggingsarbeider, større vedlikeholdsarbeider mv. i Stortingets bygningsmasse.

Post 70 Tilskudd til partigruppene

Posten omfatter Stortingets tilskudd til partienes gruppesekretariater. Tilskuddet til hver stortingsgruppe avhenger av partiets representasjon på Stortinget. Det gis et fast, felles grunntilskudd til hver partigruppe samt et tillegg per stortingsrepresentant.

Post 73 Kontingenter, internasjonale delegasjoner

Dette er en post hvor kontingentene til Nordisk Råd, OSSE og IPU føres.

Kap. 3041 Stortinget

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Salgsinntekter	6 676	6 000	6 065
03	Leieinntekter	2 633	2 500	2 000
40	Salg av leiligheter	10 148		
	Sum kap. 3041	19 457	8 500	8 065

Under dette kapitlet budsjetteres blant annet salgsinntekter og leieinntekter. Salgsinntektene kommer stort sett fra kafeteriaene.

Kap. 42 Ombudsmannsnemnda for Forsvaret

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	5 070	5 800	6 025
	Sum kap. 42	5 070	5 800	6 025

Hovedoppgaver

Ombudsmannsnemnda skal bidra til å sikre de allmennmenneskelige rettigheter for Forsvarets personell, og ved sitt arbeid søke å medvirke til å effektivisere Forsvaret. Nemndas leder benevnes som Ombudsmannen for Forsvaret. Personellet i Forsvaret kan bringe inn alle typer saker for Ombudsmannen, dersom de mener seg urettmessig, urimelig eller urettferdig behandlet av Forsvarets ordinære forvaltningsorganer. Antall henvendelser til Ombudsmannen er mange, og de fleste henvendelser løses på «lavnivå». Antall henvendelser fra vernepliktige, ansatte og veteraner innenfor det som kan rubriseres som «rådgivende funksjon» har de siste årene vist en økende tendens, det samme har henvendelser fra personellorganisasjonene. Ombudsmannen merker et økende antall henvendelser fra kvinner på førstegangstjeneste og fra personell i Heimevernet.

Saker av prinsipiell karakter, eller som har særlig allmenn interesse, forelegges nemnda etter forberedelse av Ombudsmannen.

Stortinget, Forsvarsministeren og Forsvarssjefen kan forelegge saker for nemnda til uttalelse.

Som ledd i tilsyn og kontroll av tjenesteforholdene i Forsvaret, foretar Ombudsmannsnemnda rutinemessige inspeksjoner (befaringer). Medlemmer av Forsvarets ombudsmannsnemnd er også medlemmer av Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige. Utgifter vedrørende sistnevnte nemnd dekkes også over kap. 42.

Innberetning til Stortinget

Ved utgangen av hvert år sender Ombudsmannsnemnda melding om sin virksomhet til Stortinget (Dok. nr. 5). Gjenpart av meldingen sendes Forsvarsdepartementet. Nemnda kan også, når den finner det ønskelig, sende melding til Stortinget om enkeltsaker i årets løp.

Av nemndas melding for 2009 framgår at det samlede klageantall er noe økende, selv om det varierer noe fra år til år. Stadig flere saker løses gjennom veiledning ved besøk ved avdeling eller pr. telefon. Disse sakene registreres ikke som klagesaker.

Klagesakene knytter seg blant annet til spørsmål om utsettelse av førstegangstjeneste, utsettelse av øvelser, økonomiske ytelser som bostøtte, sosial stønad, økonomisk erstatning, befalets rettigheter, tjenesteuttalelser mv.

Ved inspeksjoner søker Ombudsmannsnemnda å bidra til en effektivisering av Forsvaret og bedring av tjenesteforholdene i Forsvaret.

Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige sender innberetning til Stortinget (Dok. nr. 6) hvert fjerde år.

Budsjett 2011

Ombudsmannen viderefører arbeidet med oppgraderinger og fornyelse av elektronisk utstyr.

Kap. 43 Stortingets ombudsmann for forvaltningen

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap	Saldert	Forslag
		2009	budsjett 2010	2011
01	Driftsutgifter	44 633	47 300	49 902
	Sum kap. 43	44 633	47 300	49 902

Bestemmelser om Sivilombudsmannen er gitt i lov 22. juni 1962 med senere endringer, senest 19. juni 2009 nr. 82 og i Stortingets instruks for ombudsmannen 19. februar 1980, sist endret 12. juni 2007 nr. 1101.

Hovedoppgaver

Som Stortingets tillitsmann skal Sivilombudsmannen føre kontroll med at det i den offentlige forvaltning ikke blir gjort urett eller feil mot den

enkelte borger. Ombudsmannen skal også bidra til at forvaltningen respekterer og sikrer menneskerettighetene. Disse oppgavene ivaretas først og fremst gjennom undersøkelser og behandling av klager fra enkeltpersoner, organisasjoner og selskaper. Ombudsmannen tar også opp saker av eget tiltak og foretar inspeksjoner og besøk. For borgerne er Sivilombudsmannen et alternativ og et supplement til domstolskontrollen med forvaltningen. Spesielt må også nevnes ombudsmannens arbeid med klagesaker som gjelder innsyn i for-

valtningens saksdokumenter. Gjennom sine meldinger til Stortinget gir Sivilombudsmannen informasjon om hvordan grunnlov, lover og Stortingets vedtak i praksis blir anvendt i forvaltningsvirksomhet.

Organisering

Ombudsmannens kontor er organisert i fem fagavdelinger og en administrativ seksjon. Hver avdeling ledes av en kontorsjef. Avdelingen har også en utpekt nestleder. Administrasjonen ledes av en administrasjonssjef. Per 31. desember 2009 hadde ombudsmannens kontor 44 årsverk: ombudsmannen, seks kontorsjefer (en kontorsjef har spesialoppdrag), en administrasjonssjef, 26 årsverk til juridiske saksbehandlere og 10 årsverk knyttet til administrasjonen. IT-støtte leies inn på timebasis. I tillegg kommer en ansatt som er lønnet av Utenriksdepartementet for å fremme menneskerettigheter i Kina, spesielt innen kriminalomsorgen.

Rapport 2009

Innen 1. april hvert år skal ombudsmannen gi melding til Stortinget om virksomheten det foregående året. I tillegg kan ombudsmannen gi særskilte meldinger til Stortinget.

Årsmeldingen 2009

Ombudsmannens årsmelding for 2009 ble overlevert Stortinget 25. mars 2010. Meldingen er inn tatt i Dok. 4 (2009-2010). I meldingen er det redegjort for ombudsmannens arbeid. Det henvises spesielt til kapitlene I, II og V i årsmeldingen.

Klagesaksbehandling

I 2009 kom det inn i alt 2 695 klager (i 2008/2469). Det ble i tillegg tatt opp 25 (23) saker av eget tiltak. Samlet tilgang på saker var etter dette 2 720 (2 492). I 2009 ble 1 469 (1 237) saker realitetsbehandlet. Det var 53 pst. (51 pst.) av det antall saker som ble avsluttet, 47 pst. (49 pst.) av sakene ble avvist. Ved årets slutt var saksbeholdningen på 430 (499) saker. I 2009 kom det inn vesentlig flere klager enn før og målet om å ta opp flere saker av eget tiltak måtte stå tilbake for behandlingen av enkeltklagene.

Saksbehandlingstid

Beregninger som er foretatt viser følgende gjennomsnittlig saksbehandlingstid for klagesaker hos ombudsmannen:

- saker som er avvist på formelt grunnlag: 11 dager
- saker avsluttet uten å ha vært tatt opp med forvaltningen: 6 uker
- saker avsluttet etter å ha vært tatt opp med forvaltningen: 7-8 mnd.

Beregningene er basert på 80-100 tilfeldige utvalgte saker innenfor hver av de tre ulike sakskategoriene. Resultatet av beregningene er i hovedsak i samsvar med de måltallene som tidligere har vært oppstilt for saksbehandlingstiden. Kontoret vil i 2010 arbeide for å få et elektronisk verktøy som kan gi en bedre oversikt over saksbehandlingstiden. Det er ønskelig å få redusert saksbehandlingstiden, og arbeidet med dette vil bli prioritert.

Utadrettet virksomhet

I 2009 holdt ombudsmannen og kontorets ansatte flere foredrag og innlegg i forvaltningen og for diverse organisasjoner. Det ble også gjennomført en rekke møter og besøk i Norge med organisasjoner og offentlige etater, hos fylkesmenn, kommuner, i fengsler og på ventemottak og utlendingsinternat. Der det er behov for det, blir besøkene fulgt opp for å få bedret forholdene.

Ombudsmannen tok imot flere utenlandske besøk. Kontakt med andre ombudsmannsinstitusjoner og internasjonale organisasjoner er viktig og nødvendig for å holde ombudsmannen og hans medarbeidere faglig à jour og for å kunne utøve en tidsmessig og relevant kontroll. Slik kontakt ivaretas særlig gjennom deltakelse på møter og konferanser, men også gjennom særlig kontakt for å utveksle informasjon om forhold som har betydning for kontrollvirksomheten.

Særskilt melding til Stortinget

Det er levert en særskilt melding til Stortinget i forbindelse med behandlingen av en konkret klagesak. Saken gjaldt innsyn i et saksdokument hos Olje- og energidepartementet.

Høringsuttalelser

Ombudsmannen fikk i 2009 inn 109 høringsbrev fra forvaltningen med forslag til nytt eller endret

regelverk. Utgangspunktet for ombudsmannens undersøkelser er gjeldende lovgivning. Med unntak av saker som direkte vedgår ombudsmannsinstitusjonen eller forhold som tidligere har vært behandlet her, har ombudsmannen av prinsipielle grunner derfor vært tilbakeholden med å gi høringsuttalelser til lovforslag. Som i 2008, ga ombudsmannen i 2009 bare to høringsuttalelser.

Arbeidet med internasjonale spørsmål og menneskerettigheter

Sivilombudsmannen fortsatte i 2009 arbeidet med menneskerettigheter og internasjonale spørsmål. På kontoret var det i 2009 en egen ressursgruppe som holdt seg spesielt orientert om internasjonale spørsmål, og som representerer ombudsmannen i ulike internasjonale fora og nettverk. Arbeidet med disse spørsmål ønskes effektivisert og samarbeidet med Senter for menneskerettigheter ønskes utvidet.

Arrangør av ICIC-konferansen

Sivilombudsmannen arrangerte i september 2009 «The 6. International Conference of Information Commissioners» (ICIC). Konferansen er viktig for å styrke det internasjonale samarbeidet om håndhevingen av lovgivning om innsyn og åpenhet i offentlig forvaltning.

Mål og budsjett for 2011

Ombudsmannen og kontorets ansatte skal på bakgrunn av klager fra borgerne undersøke saken og foreta en rettslig vurdering av de spørsmål klagerne måtte reise. Ombudsmannen står imidlertid fritt til å ta opp de spørsmål ombudsmannen mener er av interesse. Undersøkelsen og vurderingen skal gjøres på en formålstjenlig, effektiv og rasjonell måte. Undersøkelsesens omfang skal

bestemmes ut fra det som fremstår som nødvendig for å få avklart om det har vært gjort urett eller feil. Det er viktig at ombudsmannen begrunner undersøkelsesens omfang til det som klagen og saksdokumentene gir grunnlag for. For å oppfylle disse kravene må ombudsmannen til enhver tid ha en organisering og arbeidsform som fremmer god flyt i saksbehandlingen. Sivilombudsmannen fullfører i 2010 arbeidet med fullelektronisk saksbehandling. Det arbeides med å få på plass et elektronisk verktøy som vil gi et bedre grunnlag til å vurdere saksbehandlingstiden på de ulike saksområder.

Ombudsmannen ønsker i 2011 å ta opp flere saker av eget tiltak.

Ombudsmannen tar også i 2011 sikte på å besøke flere institusjoner. Målet med besøkene er å skaffe seg kunnskap om forholdene i den type institusjoner ombudsmannen mottar klager fra. Det er også viktig at ombudsmannens medarbeidere, som deltar på besøkene, får kjennskap til forholdene i disse institusjonene.

Klagerens adgang til å følge opp sakene per e-post kan bidra til å styrke kommunikasjonen med ombudsmannen. Det arbeides med å organisere dette arbeidet på en måte som sikrer en best mulig opplysning av saken.

Direktoratet for forvaltning og IKT er for tiden i en prosess for å etablere en felles infrastruktur for elektronisk identifikasjon i offentlig sektor (MinID og eID). Sivilombudsmannen vil følge utviklingen, og se på muligheten for at ombudsmannen kan benytte seg av en slik infrastruktur når denne blir tilgjengelig.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og utgifter til Sivilombudsmannens kjøp av varer og tjenester. Lønnsutviklingen hos Sivilombudsmannen forventes å følge lønnsutviklingen i staten.

Kap. 3043 Stortingets ombudsmann for forvaltningen

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
16	Refusjon av foreldrepenger	1 843		
	Sum kap. 3043	1 843		

Kap. 44 Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2011
		2009	Saldert budsjett 2010	
01	Driftsutgifter	7 360	8 100	9 000
	Sum kap. 44	7 360	8 100	9 000

Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) er et permanent utvalg, opprettet i 1996. Utvalget har syv medlemmer som alle velges for fem år av gangen, og kan gjenvelges.

Hovedoppgaver

EOS-utvalget skal føre regelmessig tilsyn med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste som utføres i den sivile og militære forvaltning (EOS-tjeneste). Kontrollutvalgets oppgaver er å gjennomføre inspeksjoner, undersøke alle klager og ta opp saker av eget tiltak som utvalget ut fra formålet finner det riktig å behandle. Hovedformålet er å ivareta den enkeltes rettssikkerhet og se til at tjenestene respekterer menneskerettighetene.

Det avgis årlig melding til Stortinget om utvalgets virksomhet, og ellers gis det innberetning ved behov.

Rapport 2009

Stortingets kontrollutvalg (EOS-utvalget) har i 2009 gjennomført 27 inspeksjoner av ulike etater og avdelinger. Det er avholdt 14 interne arbeidsmøter. Videre er det gjennomført 11 inspeksjoner av ytre ledd. Det har i 2009 innkommet 19 klage-

saker til utvalget, og utvalget har tatt opp 20 saker av eget tiltak.

Nærmere opplysninger om virksomheten er gitt i utvalgets årsmelding for 2009 (Dok. nr. 18 for 2009-2010).

Mål og budsjett 2011

Utvalgets hovedoppgave er å føre løpende kontroll med EOS-tjenestene. Kontrollen utøves i form av inspeksjoner, behandling av klagesaker og behandling av saker som tas opp av eget tiltak. Utvalgets faglige virksomhet styres i hovedsak av hva som framkommer gjennom inspeksjonsvirksomheten og klagesaker, samt av de signalene Stortinget gir ved behandlingen av utvalgets årsmeldinger.

Utvalget vil i 2011 i større grad anvende prosjektrettede undersøkelser som arbeidsmetode, som et supplement til den løpende inspeksjonsvirksomheten. I tillegg vil utvalget i løpet av 2010 ha knyttet til seg flere teknisk sakkyndige, noe som i 2011 vil føre til en videreutvikling av kontrollen med de tekniske sidene ved tjenestenes virksomhet. Utvalget vil i 2011 også ha styrkede ressurser i sekretariatet. Utvalget vil fortsette samarbeidet med kontrollmyndigheter og relevante fagmiljøer både internasjonalt og i Norge.

Kap. 3044 Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2011
		2009	Saldert budsjett 2010	
16	Refusjon av foreldrepenger	74		
	Sum kap. 3044	74		

Kap. 51 Riksrevisjonen

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	423 661	446 700	465 400
	Sum kap. 51	423 661	446 700	465 400

Hovedoppgaver og organisering

Riksrevisjonen ledes av et kollegium som består av fem riksrevisorer valgt av Stortinget for en periode på fire år. Riksrevisjonens formål, oppgaver og rammevilkår følger av lov 7. mai 2004 nr. 21 om Riksrevisjonen og instruks om Riksrevisjonens virksomhet av 11. mars 2004. Riksrevisjonen skal gjennom revisjon, kontroll og veiledning bidra til at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte, og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger, jf. riksrevisjonsloven § 1.

Riksrevisjonen kan også etter avtale påta seg revisjons-, kontroll- eller bistandsoppdrag internasjonalt. Stortinget kan pålegge Riksrevisjonen å sette i gang særlige undersøkelser. Oppgavene er nærmere utdypet i instruks om Riksrevisjonens virksomhet.

Riksrevisjonen er organisert i syv avdelinger, med fire regnskapsrevisjonsavdelinger, to forvaltningsrevisjonsavdelinger og en administrasjonsavdeling.

Rapport 2009

Revisjonen er i 2009 i all hovedsak gjennomført som planlagt. Uforutsette forhold medfører imidlertid alltid et behov for enkelte omprioriteringer av ressurser. I 2009 har blant annet revisjonen av NAV og enkelte mislighetsrevisjoner vært svært ressurskrevende. Når det gjelder revisjonsfaglige utviklingsprosjekter, ble det særlig arbeidet med kravspesifikasjon for et nytt revisjonsstøtteverktøy og med å tilpasse interne retningslinjer og andre relevante dokumenter til nye krav i internasjonale revisjonsstandarder.

I 2009 ble 66 pst. av ressursene brukt på revisjonsfaglige aktiviteter (64 pst. i 2008), 5 pst. til internasjonale aktiviteter (tilsvarende i 2008), 5 pst. på kompetanseutvikling (6 pst. i 2008) og 24 pst. til administrasjon og andre støttefunksjoner som

IKT, arkiv, bibliotek, renhold, resepsjon og sentralbord (26 pst. i 2008).

Riksrevisjonen har i forbindelse med utviklingsarbeidet innrapportert 9 963 000 kroner som bistandsmidler (DAC-midler) til OECD via NORAD i 2009. I 2008 var dette tallet 6 536 600 kroner.

I Dokument 2 (2009-2010) orienterte Riksrevisjonen i detalj om virksomheten i 2009.

Mål og budsjett for 2011

Det ble i 2009 vedtatt en ny strategisk plan som skal gjelde for perioden 2010–2014. Det er definert fem strategiske hovedmål for perioden:

- Riksrevisjonen har allmenn tillit, og rollen og oppgavene er godt kjent i Stortinget og forvaltningen.
- Revisjonen gjennomføres på en enhetlig måte og holder høy faglig kvalitet.
- Riksrevisjonen har kompetanse til å gjennomføre arbeidsoppgavene på en effektiv og tilfredsstillende måte.
- Riksrevisjonen er en ledende aktør innenfor utvikling av offentlig revisjon internasjonalt.
- Riksrevisjonen er en god arbeidsplass som tiltrekker seg og beholder kompetente og engasjerte medarbeidere.

I 2010 blir det vedtatt nye internasjonale standarder innen finansiell revisjon, kontroll av disposisjonene og forvaltningsrevisjon. Riksrevisjonen har satt i gang en prosess for å tilpasse interne retningslinjer og andre relevante dokumenter til kravene i de internasjonale standardene og for å utrede konsekvenser for Riksrevisjonens metodikk og revisjonsverktøy. Denne prosessen fortsetter i 2011.

Riksrevisjonen har startet opp arbeidet med å anskaffe et nytt revisjonsstøtteverktøy. Det nye verktøyet skal gi økt kvalitet på Riksrevisjonens revisjon gjennom å legge til rette for bedre samhandling og informasjonsdeling i hele organisasjonen. Verktøyet må være fleksibelt med hensyn til

endringer i revisjonsmetodikken. Dette er nødvendig for å sikre at revisjonen gjennomføres på en enhetlig måte og fortsatt holder høy faglig kvalitet. Forberedende arbeid vil foregå i 2010, og implementeringsprosessen vil starte i 2011.

Riksrevisjonens utviklingssamarbeid med andre land vil videreføres og vil være tett koblet til arbeidet som gjøres av IDI (INTOSAI Development Initiative) når det gjelder å bygge kapasitet i riksrevisjoner på regional basis. Det ble i 2009 opprettet et globalt partnerskap mellom INTOSAI og det internasjonale donorsamfunnet. Partnerskapet har som målsetting å bygge kapasitet og styrke riksrevisjoner i utviklingsland. Riksrevisjonen har med sin bistandserfaring et spesielt godt utgangspunkt og forpliktelse til å bli en sentral bidragsyter i denne sammenheng. IDI er utpekt til å være sekretariat for det globale partnerskapsam-

arbeidet. Norad skal finansiere administrasjonen av ordningen. Det vises til omtale i Dokument 2 (2009-2010).

Riksrevisjonen ser det fortsatt som et prioritert område å bidra til en bedre global miljøforvaltning blant annet gjennom å lede EUROSAI-sekretariatet for miljørevisjon.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og utgifter til Riksrevisjonens kjøp av varer og tjenester. Lønnsutviklingen i Riksrevisjonen forventes å følge lønnsutviklingen i staten for øvrig. Økningene i varer og tjenester dreier seg i hovedsak om nytt revisjonsstøttesystem og Riksrevisjonens utviklingssamarbeid med andre lands riksrevisjoner.

Kap. 3051 Riksrevisjonen

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Refusjon innland	929	1 500	1 500
02	Refusjon utland	1 012	1 500	1 500
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	70		
16	Refusjon av foreldrepenger	6 337		
18	Refusjon av sykepenger	5 105		
	Sum kap. 3051	13 453	3 000	3 000

Riksrevisjonen vil motta refusjoner i forbindelse med inngått leieavtale med IDI-sekretariatet og revisjonsoppdrag av internasjonale organisasjoner

der Norge er medlem. Det kan også bli refusjoner på enkelte bistandsoppdrag i 2011.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programkategori 23.10 Finansadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.10, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
1600	Finansdepartementet	50 333 758	336 700	349 800	3,9
1602	Finanstilsynet	266 628	286 900	303 900	5,9
1605	Senter for statlig økonomistyring	312 935	324 900	346 300	6,6
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	12 596	16 600	16 100	-3,0
	Sum kategori 23.10	50 925 917	965 100	1 016 100	5,3

Kap. 1600 Finansdepartementet

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	281 472	287 700	297 600
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	40 486	37 200	40 400
70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	11 800	11 800	11 800
95	Kapitalinnskudd, Statens obligasjonsfond	50 000 000		
	Sum kap. 1600	50 333 758	336 700	349 800

Hovedoppgaver

Finansdepartementets arbeidsoppgaver kan deles opp i fem hovedområder:

1. Samordning av den økonomiske politikken, som omfatter:
 - overvåking og analyse av den økonomiske utviklingen
 - finanspolitikk
 - penge- og valutakurspolitikk
 - inntekts- og fordelingspolitikk
 - strukturpolitikk, herunder funksjonsmåten til arbeidsmarkedet og produktmarkedene

- koordinering av Regjeringens arbeid med bærekraftig utvikling
 - internasjonalt økonomisk samarbeid
 - statlig gjeldsforvaltning og statens kjøp og salg av klimakvoter
 - offisiell statistikk, herunder overordnet styring av Statistisk sentralbyrå
2. Arbeidet med formuesforvaltning, som omfatter:
 - investeringsstrategien til Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge, inkludert retningslinjer for ansvarlige investeringer

- oppfølging og videreutvikling av rammeverket for forvaltningen av Statens pensjonsfond
3. Arbeidet med statsbudsjettet, som omfatter:
- statsbudsjettets utgifter og inntekter under de enkelte fagdepartementene
 - effektivitet og ressursbruk i statsforvaltningen og økonomiske og administrative virkninger av offentlige utgifter
 - forvaltning og utvikling av regelverk for økonomistyring i statsforvaltningen, tiltak for å tilrettelegge for økonomistyringen i virksomhetene og overordnet styring av Senter for statlig økonomistyring
 - saker fra fagdepartementene med økonomiske og administrative konsekvenser
4. Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet, som omfatter:
- skatte- og avgiftsforslag som ledd i den samlede finanspolitikken
 - regelverksutvikling for skatter, avgifter og toll
 - skatte- og avgiftssystemenes virkninger på det offentliges inntekter, ressursutnyttelsen i økonomien og fordelingsvirkninger
 - overordnet styring av skatteetaten, toll- og avgiftsetaten og Statens innkrevingsentral
 - internasjonalt samarbeid på skatte-, toll- og avgiftsområdet
5. Arbeidet med finansmarkedsspørsmål, som omfatter overordnet styring av Finanstilsynet og utforming av regelverk for og overvåking av:
- finansinstitusjonene, herunder banker, øvrige kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper, eiendomsmeglere mv.
 - verdipapirmarkedet, autoriserte markedsplasser og børser
 - struktur- og konkurransepolitikk for finansmarkedet
 - regnskaps- og revisjonslovgivning
 - finansiell stabilitet

Rapport

Økonomisk politikk, forvaltning av statens gjeld og statlig handel med klimavoter

Arbeidet med å utforme og samordne Regjeringens økonomiske politikk er en av Finansdepartementets hovedoppgaver, jf. nasjonalbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett. Politikken og de analyser den bygger på, gis en bred omtale i de løpende budsjettdokumentene til Stortinget.

Siden høsten 2008 og videre i 2009 har det vært en viktig oppgave for Finansdepartementet å be-

grense virkningen på norsk økonomi av den internasjonale finanskrisen slik at sysselsettingen holdes oppe og at arbeidsledigheten ikke øker for kraftig. I 2010 har det vært økt bekymring rundt den statsfinansielle situasjonen i industrilandene, og da først og fremst i Europa. I flere europeiske land falt tilliten til statens evne til å betjene sin gjeld markert på forsommeren, og markedsrentene på statslån gikk betydelig opp. Situasjonen i Europa illustrerer hvor viktig det er å føre en ansvarlig og langsiktig finanspolitikk, med orden i eget hus. Det har i 2010 ikke vært lagt fram særskilte tiltak i lys av finanskrisen, og tiltakene som ble satt inn i 2008 og 2009 er i ferd med å bli avvirket. I 2010 har oppmerksomheten vært rettet mot at bruken av oljeinntekter er kommet opp på et høyt nivå og langt over 4-prosentbanen, og at etter hvert som veksten tar seg opp og utsiktene bedres, er det viktig å vende tilbake til 4-prosentbanen.

For omtalen av forvaltningen av statens gjeld vises det til den årlige lånefullmaktsproposisjonen. Departementets vurdering av utøvelsen av pengepolitikken er nærmere omtalt i den årlige Finansmarknadsmeldinga.

Proessen med innkjøp av klimavoter har pågått kontinuerlig siden høsten 2007, da det ble lagt ut et offentlig anbud på kjøp av klimavoter. Etter denne innledende runden er det innhentet tilbud etter en forenklet prosedyre, jf. nærmere omtale under kapitlene 1638 og 4638 i denne proposisjonen.

Formuesforvaltning

Departementet rapporterte om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2009 i Meld. St. 10 (2009-2010) som er den fjerde årlige meldingen om forvaltningen av fondet.

I denne meldingen la departementet fram analyser av resultatene i forvaltningen for 2009. Blant de spørsmål som ble drøftet i meldingen var hvorvidt og i hvilket omfang en skulle videreføre aktiv forvaltning av fondets aksje- og obligasjonsportefølje. Spørsmålet om organisering av forvaltningen ble også drøftet.

Det vises ellers til omtale i proposisjonens del I Prioriterte oppgaver i 2011, pkt. 2.1 Statens pensjonsfond.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for effektiv ressursbruk i statsforvaltningen. Dette ivaretas blant annet ved å fastsette og forvalte fel-

les prinsipper og normer for økonomistyring i staten (økonomiregelverket mv.) og ved ulike tiltak for å legge til rette for økonomistyringen i statlige virksomheter.

Senter for statlig økonomistyring (SSØ) har fått delegert myndighet til å forvalte hoveddelen av økonomiregelverket, med unntak av fagområdet etatsstyring som er beholdt i departementet.

Finansdepartementet leder et nettverk for etatsstyring med deltakere fra de fleste departementene. Det er et siktemål å legge til rette for informasjonsutveksling og kompetansebygging på tvers av departementsfellesskapet og bidra til faglig utvikling på dette fagfeltet.

Finansdepartementet har fulgt opp forslaget om å videreutvikle regnskapsføringen i statsforvaltningen, jf. omtale i Gul bok 2010 og Stortingets behandling av dette. Utviklingsarbeidet ledes av SSØ på oppdrag fra departementet med sikte på innføring av standard kontoplan i statlige virksomheter i perioden fram til 2014, foreløpig som en frivillig ordning. Det er prioritert å tilrettelegge en standard kontoplan for statlige virksomheter i 2010. Særskilte tilpasningsbehov for store statlige virksomheter eller større tilskuddsordninger med spesielle behov, utredes parallelt. Finansdepartementet har fra 1. januar 2010 fastsatt anbefalte, ikke obligatoriske regnskapsstandarder for statlige virksomheter som i samråd med sitt departement velger å føre periodisert virksomhetsregnskap i tillegg til kontantregnskapet. Stortingets bevilgningsvedtak og statlige virksomheters rapporter til statsregnskapet skal fortsatt være basert på kontantprinsippet.

SSØ arbeider på oppdrag fra Finansdepartementet med å tilrettelegge en evalueringsportal i løpet av 2010. Det er et mål å gjøre systematisert informasjon om bl.a. effektivitet, måloppnåelse og resultater i staten lettere tilgjengelig og søkbar. Det legges opp til at departementer og statlige virksomheter leverer evalueringer til portalen som en frivillig ordning i 2010, med sikte på obligatorisk innlevering tidligst fra 2011.

Finansdepartementet har løpende fulgt opp kvalitetssikringsarbeidet av større, statlige investeringsprosjekter med bl.a. forskning og utvikling av standarder for prosjektstyring. Forskningen er organisert i et eget forskningsprogram, Concept, jf. omtale under kap. 1608 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring.

Skatte- og avgiftsområdet

Finansdepartementets forslag om nytt system for formuesverdsetting av bolig ble vedtatt av Stortinget

høsten 2009, jf. Prop. 1 L (2009-2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. – lovendringer. Departementet har opprettet et kontaktforum med Skattedirektoratet for å sikre et godt samarbeid om innføringen av det nye systemet. Det vises til nærmere omtale under kap. 1618 Skatteetaten.

Finansdepartementets forslag om nye overgangsregler for behandling av latente skatteforpliktelse i rederiskatteordningen, jf. Prop. 126 LS (2009-2010) Endringer i skatte- og avgiftsreglane mv., ble vedtatt av Stortinget 14. juni 2010. Bakgrunnen for forslaget er at Høyesterett i en dom 12. februar 2010 kom til at overgangsreglene ved omleggingen av rederiskatteordningen i 2007, er i strid med forbudet i Grunnloven § 97 mot å gi lover tilbakevirkende kraft.

I Prop. 126 LS (2009-2010) Endringer i skatte- og avgiftsreglane mv. foreslo Finansdepartementet en bestemmelse i petroleumsskatteloven som pålegger oljeselskapene å gi Oljeskattekontoret opplysninger om salg av gass utvunnet på norsk kontinentalsokkel. Formålet med opplysningsplikten er å gi likningsmyndighetene et bedre grunnlag for å kontrollere at oljeselskapene har fastsatt riktig pris ved salg av gass til nærstående selskaper (internsalg). Forslaget ble vedtatt av Stortinget 14. juni 2010, og endringen vil tre i kraft når utkast til forskrifter har vært på høring.

Ved behandlingen av Prop. 1 L (2009-2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. – lovendringer ble det vedtatt en ny metode for verdsettelse av næringseiendom som ikke leies ut. Forslag til forskriftsregulering av den nye verdsettelsesmetoden har vært på alminnelig høring, og ny forskrift vil bli fastsatt i løpet av høsten 2010.

Finansdepartementet framforhandler i samarbeid med de øvrige nordiske land informasjonsutvekslingsavtaler på skatteområdet. I løpet av 2009 og 2010 ble det undertegnet avtaler med flertallet av de juridiksjoner som har avgitt politisk forpliktende erklæringer til OECD om å gi innsyn i og effektivt utveksle informasjon i skattesaker. Finansdepartementet forhandler med EU-kommisjonen om en norsk tilslutning til Speredirektivet, som vil forplikte partene til automatisk informasjonsutveksling om rentebetalinger til enkeltpersoner.

Det er et klart behov for å gå gjennom ordningen med særfradrag for usedvanlig store sykdomsutgifter med sikte på å få til et mer hensiktsmessig og rettferdig system. På denne bakgrunn ble det i januar 2009 nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe for å vurdere ordningen i sin helhet. Arbeidsgruppen har under sitt arbeid hatt møter med aktuelle interesse- og pasientorganisa-

sjoner. Gruppen avga sin rapport 20. april 2010. Rapporten ble sendt på bred høring med høringsfrist 15. august 2010. Finansdepartementet arbeider nå videre med saken.

En arbeidsgruppe ledet av Finansdepartementet, har gjennomgått ulike områder i skattereglene for Svalbard. Arbeidsgruppens rapport har vært på høring. Arbeidet følges opp med forslag til endringer i Prop 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

Finansdepartementet sendte 18. januar 2010 ut høringsnotat om skattemessig behandling av omorganisering og omdanning av virksomhet. Høringsfristen var 1. juni 2010. Departementet har arbeidet videre med saken med sikte på å fremme lovforslag i løpet av 2010.

Ny merverdiavgiftslov, jf. Ot.prp. nr. 76 (2008-2009), ble vedtatt av Stortinget 19. juni 2009. Loven, som først og fremst er en teknisk revisjon av merverdiavgiftsregelverket, ble iverksatt 1. januar 2010. Samleforskrift til loven ble iverksatt samtidig.

Finansdepartementet fremmet 30. april 2010 forslag om utvidelse av merverdiavgiftsplikten innen kultur og idrett med virkning fra 1. juli 2010, jf. Prop. 119 LS (2009-2010) Endringer i merverdiavgiftsloven mv. og Stortingets vedtak om merverdiavgift (utvidet avgiftsplikt på kultur- og idrettsområdet). I proposisjonen ble det bl.a. foreslått avgiftsplikt med 8 pst. på inngangspenger til museer, fornøylesparker, opplevelsessentre og idrettsarrangementer som gir store billettinntekter. Endringene framgår av lov 25. juni 2010 nr. 32. Når det gjelder omvisningstjenester som guiding og liknende, ble det i proposisjonen uttalt at departementet trenger noe mer tid til å vurdere innspillene fra høringen, og at en vil komme tilbake til saken i forbindelse med framleggelsen av statsbudsjettet for 2011. Det vises til nærmere omtale i Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

Flere av forslagene i NOU 2009: 4 Tiltak mot skatteunndragelser ble fulgt opp i Prop. 1 L (2009-2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. – lovendringer, og vedtatt høsten 2009. For å redusere bruken av kontanter er det vedtatt lovendringer som legger til rette for at en større del av betalingsstrømmene skjer gjennom banker og andre finansinstitusjoner, slik at transaksjonene blir sporbare og dermed vanskeligere å skjule. Det er videre vedtatt:

- utvidet adgang for Økokrim til å gi informasjon mottatt etter hvitvaskingsloven til skatteetaten og toll- og avgiftsetaten
- at revisor skal sende kopi til skatteetaten av brev til den revisjonspliktige som begrunner

- hvorfor revisor unnlater å skrive under på næringsoppgaven og kontrolloppstillingen
- at skatte- og avgiftsmyndighetene kan gi opplysninger til bruk for tilsynsformål til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
- å lovfeste en utvidet frist for endring av likning der skattyter har unnlatt å opplyse om feil i likningen
- bestemmelser om alminnelig opplysningsplikt i skatte- og avgiftslovgivningen

Forslag til en egen lov som regulerer Statens innkrevingssentrals virksomhet ble sendt på høring 7. juli 2010, med høringsfrist 15. oktober 2010. Forslaget innebærer at de generelle bestemmelsene om Statens innkrevingssentrals utenrettslige innkreving samles i en egen lov, med adgang for Finansdepartementet til å fastsette nærmere regler i forskrift. De deler av virksomheten som gjelder tvangsfullbyrdelse, foreslås regulert i tvangsfullbyrdsloven.

Finansdepartementet sendte 28. mai 2010 på høring et forslag om endringer i regelverket om skatteoppgjør. Det foreslås å åpne for flere skatteoppgjør for personlige skattytere enn de to man har i dag. Dette vil både bedre servicen overfor skattyterne og øke fleksibiliteten i skattemyndighetenes arbeid. I tillegg foreslås det å oppheve bestemmelsen om kunngjøring av at skatteoppgjøret er ferdig. Dette nødvendiggjør endringer i enkelte saksbehandlingsregler, blant annet bestemmelsene om klagefrist. Forslaget fremmes i Prop. 1 LS (2010–2011) slik at endringene kan tre i kraft fra 2011.

Finansdepartementet fremmet 12. februar 2010 Prop. 73 L (2009-2010) Endringer i lov om merverdiavgift. Lovendringene ble vedtatt av Stortinget 26. mars 2010. Loven skal hindre merverdiavgiftssvindler med klimakvoter og går ut på at ved innenlands omsetning av klimakvoter skal nå kjøper, i stedet for selger, beregne og betale merverdiavgift.

Finansmarkedsområdet

Regelverksarbeidet på finansmarkedsområdet har i stortingssesjonen 2009-2010 resultert i flere lovforslag:

Finansdepartementet fremmet i Prop. 84 L (2009-2010) forslag til nye bestemmelser og endringer av bestemmelser i flere lover på finansmarkedsområdet. Det ble blant annet foreslått regler til gjennomføring av EØS-regler som svarer til de offentligrettslige delene av betalingstjenestedirektivet (direktiv 2007/64/EF). Det ble også foreslått

endringer i verdipapirhandelloven, eiendoms-
meglingsloven, revisorloven, finanstill-
synsloven og børsløven. Disse lovendringene omfatter blant
annet utvidelse av forbud mot udekket shortsalg,
gjennomføring av yrkeskvalifikasjonsdirektivet og
overføring av prospektkontroll fra Oslo Børs til Fi-
nanstillsynet. Lovforslagene ble vedtatt i Stortinget
25. mai 2010 og trådte i kraft 1. juli 2010. Det ble
også foreslått en presisering i forsikringsvirksom-
hetsloven slik at det uttrykkelig framgår av loven
at forsikringsselskapene på visse vilkår kan benyt-
te kjønn som faktor ved beregning av premie og
ytelser i livsforsikring. Denne endringen trådte i
kraft 4. juni 2010.

Finansdepartementet fremmet i Prop. 117 L
(2009-2010) forslag til endringer i regnskapsloven
og enkelte andre lover. Forslaget bygger på NOU
2008: 16 og inneholder nærmere regler om fore-
taksstyring og tiltak mot manipulering av finansi-
ell informasjon. Forslaget gjennomfører blant an-
net EØS-forpliktelser som svarer til direktiv 2006/
46/EF. I forslaget foreslås det også presiseringer i
regnskapslovens opplysningskrav om aksjeverdi-
basert avlønning, slik at det vil måtte opplyses om
bonuser knyttet til aksjeverdi også i tilfeller hvor
det ikke direkte utdeles aksjer eller opsjoner. Nye
EØS-relevante regler om bonus mv. i finanssektoren
ble vedtatt av Parlamentet i EU i juli 2010 og
forventes inntatt i EØS-avtalen. For å kunne opp-
fylle disse nye EØS-forpliktelsene foreslo departe-
mentet lovhjemler for å fastsette regler i forskrift
om godtgjørelse i finansinstitusjoner (banker, for-
sikringsselskaper mv.). Lovforslaget ble vedtatt av
Stortinget 14. juni 2010. Med unntak av en end-
ring i revisorloven (årlig møte med revisor) som
trer i kraft 1. januar 2011, trådte lovendringene i
Prop. 117 L i kraft 1. juli 2010. Utkast til forskrift
om godtgjørelse i finansinstitusjoner mv. ble sendt
på høring 25. juni 2010.

Finansdepartementet fremmet i Prop. 134 L
(2009-2010) forslag til nye regler for skadeforsik-
ringsselskaper. Forslaget innebærer en moderni-
sering og kodifisering av gjeldende regler for ska-
deforsikringsvirksomhet, i tillegg til enkelte nye
materielle regler. Forslaget omhandler blant an-
net hvilken virksomhet et skadeforsikringssel-
skap kan drive, krav til premietariffer og premier
og forsikringstekniske avsetninger.

Finansdepartementet gir hvert år en mer de-
taljert orientering om regelverksutvikling og vikti-
ge forvaltningssaker på finansmarkedsområdet i
en egen stortingsmelding, Finansmarknadsmel-
dinga (tidligere Kredittmeldinga). Det redegjøres
derfor ikke for fastsatte forskrifter og avgjørelser i
enkelt saker her. Den årlige meldingen inneholder

også en redegjørelse for virksomheten i Finanstill-
synet og Norges Bank. Finansmarknadsmeldinga
2009 ble fremmet som Meld. St. 12 (2009-2010) og
behandlet i Stortinget 15. juni 2010.

Finansdepartementet mottok 5. mai 2010
Banklovkommisjonens utredning nr. 23, NOU
2010: 6 Pensjonslovene og folketrygdreformen I.

Finanskriseutvalget som ble oppnevnt av Kon-
gen i statsråd 19. juni 2009, skal avgi sin utredning
til Finansdepartementet innen 31. desember 2010.

I Prop. 33 S (2009-2010) la departementet fram
forslag til ny fullmakt for statlig opplåning i 2010.
Departementets forslag ble vedtatt av Stortinget
15. desember 2009.

Budsjett 2011

I kap. 2, del I, i denne proposisjonen omtales flere
prioriterte oppgaver for Finansdepartementet i
2011. Videre framgår det av rapportdelen ovenfor
at flere av de sakene som er omtalt der, krever
oppfølging også etter 2010.

Økonomisk politikk, forvaltning av statens gjeld og statlig handel med klimakvoter

Arbeidet med å utforme og samordne Regjerin-
gens økonomiske politikk vil være en hovedopp-
gave for Finansdepartementet også i 2011. Politik-
ken og de analyser den bygger på, vil bli gitt en
bred omtale i de løpende budsjettokumentene til
Stortinget. Det vises til nærmere omtale i Meld.
St. 1 (2010-2011) Nasjonalbudsjettet 2011.

Finansdepartementet har ansvaret for å koor-
dinere Regjeringens politikk for bærekraftig utvik-
ling. I Nasjonalbudsjettet 2008 la Regjeringen
fram en oppdatert nasjonal strategi for bærekraf-
tig utvikling. Oppfølging av bærekraftstrategien
vil være en viktig oppgave også i 2011. Arbeidet
med en revisjon av strategien vil starte i 2010, og i
Nasjonalbudsjettet 2011 vil det bli presentert opp-
daterte beregninger av utslipp av klimagasser.

For kjøp og salg av klimakvoter vises det til
omtale under kapitlene 1638 og 4638 i denne pro-
posisjonen.

Formuesforvaltning

Departementets arbeid med forvaltningen av Sta-
tens pensjonsfond ble styrket i 2006 gjennom opp-
rettelsen av en egen avdeling for formuesforvalt-
ning. Departementets arbeid med fondet er knyt-
tet opp til videreutvikling av fondets overordnede
og langsiktige investeringsstrategi, fastsettelse av
retningslinjer og oppfølgingen av disse, og ivareta-

kelsen av fondets rolle som ansvarlig investor. I tillegg til egne ressurser trekkes det på eksterne fagmiljøer i inn- og utland i arbeidet med fondet.

Prioriteringene for arbeidet med å videreutvikle fondets investeringsstrategi i 2011 vil ta utgangspunkt i de mål som er beskrevet i Meld. St 10 (2009-2010) Forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2009. Det tas sikte på å videreutvikle strategien slik at en i enda større grad enn i dag kan utnytte fondets særtrekk knyttet til langsiktighet, størrelse og evne til å holde mindre omsettelige eiendeler. Den planlagte oppbygningen av en portefølje av investeringer i eiendom er et eksempel på en slik utvikling som samtidig innebærer økte krav til oppfølging av forvaltningen.

Departementet har varslet at det arbeides med å fastsette nye regler for forvaltningen av SPU med sikte på at disse skal kunne tre i kraft fra 1. januar 2011. De nye reglene vil regulere områder som dagens regelverk og forvalteravtale ikke dekker, og de vil også være mer utfyllende. Oppfølgingen av forvalter i henhold til det nye regelverket vil være en prioritert oppgave i 2011. En annen prioritert oppgave er oppfølging og videreutvikling av fondets rolle som ansvarlig investor. Dette arbeidet vil ta utgangspunkt i den nylig gjennomførte evalueringen av fondets etiske retningslinjer.

Det vises til nærmere omtale i proposisjonens del I, pkt. 2.1 Statens pensjonsfond, og Meld. St. 1 (2010-2011) Nasjonalbudsjettet 2011.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Finansdepartementet og Senter for statlig økonomistyring (SSØ) vil i 2011 videreføre arbeidet med å tilrettelegge for faglig utvikling og kompetanseoverføring i staten på god virksomhets- og økonomistyring. Etatsstyringsnettverket som ledes av Finansdepartementet, videreføres med sikte på å tilrettelegge for at departementene kan videreutvikle sin styring av underliggende virksomheter.

Finansdepartementet vil i samarbeid med SSØ fortsette å videreutvikle regnskapsføringen i statsforvaltningen. SSØ vil i 2011 starte arbeidet med å innføre standard kontoplan i de første statlige virksomhetene, foreløpig som en frivillig ordning med sikte på obligatorisk bruk for alle statlige virksomheter i 2014. Det utredes videre behov og muligheter for å aggregere og publisere mer detaljert statsregnskapsinformasjon. Det vises til nærmere omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2011.

Finansdepartementet vil løpende følge opp arbeidet med å kvalitetssikre større, statlige invest-

ringsprosjekter, jf. omtale under kap. 1608 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring.

Skatte- og avgiftsområdet

Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet har som mål at landet har et skatte-, toll- og avgiftssystem som tilfredsstillende politiske, faglige og administrative krav, og en forvaltning som ivaretar dette. I 2011 vil blant annet følgende saker kreve særlig innsats:

Modernisering av folkeregisteret

Finansdepartementet vil i 2011 i samarbeid med Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet og Skattedirektoratet arbeide videre med modernisering og utvikling av folkeregisteret, med sikte på å tilrettelegge for god kvalitet og flyt i utvekslingen av grunndata på personinformasjonsområdet. Det sentrale folkeregisteret skal dekke et felles behov for personinformasjon i hele den offentlige forvaltningen og bidra til at personer med tilknytning til Norge sikres sine rettigheter og plikter her. Rapporten fra en arbeidsgruppe som har sett på blant annet behov for data fra folkeregisteret og krav til innhold og kvalitet for slike data, har vært på høring, og rapporten og høringsuttalelsene inngår som et ledd i det videre arbeidet.

Gjennomgang av ordningen med D-nummer i folkeregisteret

Finansdepartementet ser behov for å gjennomgå ordningen med rekvirering og tildeling av D-nummer i folkeregisteret. D-nummer tildeles av folke registermyndigheten i skatteetaten, men kan rekvireres av både banker, NAV og andre, i tillegg til andre enheter i skatteetaten. Finansdepartementet tar sikte på å opprette en arbeidsgruppe som skal komme med forslag til mulige tiltak for å forhindre tildeling av D-nummer på grunnlag av falsk identitet.

Oppfølging av NOU 2009: 4 Tiltak mot skatteunndragelser

Finansdepartementet mener det er grunnlag for å gå videre med flere av de forslagene i NOU 2009: 4 Tiltak mot skatteunndragelser som foreløpig ikke er fulgt opp med lovendringer. Det vises til nærmere omtale av oppfølgingen av disse forslagene i Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

Evaluering av skattereformen 2006

Skattereformen ble gjennomført i budsjettene 2004-2006 etter en bred politisk prosess basert på anbefalinger i NOU 2003: 9 Skatteutvalget. De sentrale endringene i reformen var:

- Innføring av skatt på aksjeinntekter over det som tilsvarende en risikofri avkastning på personlige eieres hånd (aksjonærmodellen). Skjermingen skal sikre at utbytteskatten ikke øker finansieringskostnaden ved ny, norsk egenkapital, sammenliknet med andre finansieringskilder.
- Redusert skatt på arbeidsinntekter.
- Avvikling av skatt på aksjeinntekter til selskapsaksjonærer for å unngå kjedebeskatning (fritaksmetoden).

I aksjeinntektsbeskatningen ble det gamle systemet med RISK og godtgjørelse fjernet og delingsmodellen ble avviklet. For øvrig ble de grunnleggende prinsippene fra den forrige store skattereformen i 1992 videreført og til dels styrket.

Regjeringen varslet i St.meld. nr. 1 (2008-2009) Nasjonalbudsjettet 2009 at den vil gjennomføre en grundig evaluering av skattereformen 2006. Evalueringsarbeidet ledes av Finansdepartementet og består av ulike delarbeider som utføres i samarbeid med eksterne miljøer eller av eksterne forskere. Dessuten er det etablert en bredt sammensatt kontaktgruppe mot andre relevante fagmiljøer og organisasjoner for å informere og få innspill underveis i evalueringsarbeidet.

Evalueringen skal gi en bred gjennomgang av de økonomiske, fordelingsmessige og administrative virkningene av reformen. Det legges særlig vekt på å analysere endringene i beskatningen av næringsinntekt fra ulike organisasjonsformer for å avdekke om inntektsskiftingsproblemet (kamuflering av arbeidsinntekt som kapitalavkastning) er tilfredsstillende løst. Aksjonærmodellen og fritaksmetoden gjennomgås grundig med tanke på å avdekke eventuelle uheldige økonomiske eller provenymessige virkninger. Statistisk sentralbyrå har fått i oppdrag å analysere ulike sider ved aksjonærmodellen og reformens fordelingsvirkninger. Det er også satt ut et oppdrag med å analysere de administrative kostnadene ved reformen.

Veiavgift for tunge kjøretøy – utredning

Finansdepartementet har fått gjennomført en utredning av en egen veiavgift for tunge kjøretøy. Utredningsarbeidet er nærmere omtalt i Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

Finansmarkedsområdet

I 2011 vil blant annet følgende lovsaker kreve særlig innsats på finansmarkedsområdet:

Banklovkommissjonen arbeider med en utredning med utkast til samlet konsolidert lovgivning om finansinstitusjoner og deres virksomhet. Del I av Banklovkommissjonens utredning forventes avgitt høsten 2010. Banklovkommissjonen er også bedt om å vurdere en revisjon av gjeldende regler i banksikringsloven og tilhørende forskrifter, blant annet på bakgrunn av relevante EU-direktiver. Utredningen vil bli sendt på høring, og Finansdepartementet vil deretter forberede eventuelle lovforslag og forskriftsendringer.

Banklovkommissjonen la i sin 23. utredning NOU 2010: 6 Pensjonslovene og folketrygdreformen I fram forslag til tilpasning av innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, lov om individuell pensjonsordning og lov om obligatorisk tjenstepensjon til ny alderspensjon i folketrygden. Dette er den første av to utredninger om tilpasninger i private tjenstepensjonsordninger til endringene i folketrygdloven (alderspensjon og AFP-ordning). Finansdepartementet vil i løpet av høsten 2010 fremme en lovproposisjon som bygger på Banklovkommissjonens utredning, slik at de nødvendige tilpasninger i de private tjenstepensjonslovene kan vedtas og tre i kraft 1. januar 2011 når nye regler om alderspensjon i folketrygden trer i kraft. Banklovkommissjonens andre utredning om tilpasninger til ny folketrygd forventes avgitt i løpet av 2011. Utredningen vil bli sendt på høring og Finansdepartementet vil deretter forberede eventuelle lovforslag og forskriftsendringer.

En arbeidsgruppe nedsatt av Finanstilsynet avga 15. juni 2010 en rapport med utkast til ny verdipapirfondlov og tilhørende forslag til konsolidering av forskriftsverket for verdipapirfond. Bakgrunnen for arbeidet med ny verdipapirfondlov er et nytt EU-direktiv om verdipapirfond (Direktiv 2009/65/EF – UCITS IV), hvor gjennomføringsfristen i nasjonal rett er 1. juli 2011. Finansdepartementet sendte arbeidsgruppens rapport på høring 30. juni 2010, og departementet vil deretter forberede eventuelt lovforslag til gjennomføring av EØS-regler som svarer til direktivet. Rettsakter til nærmere teknisk gjennomføring av UCITS IV (nivå 2 regulering) ble vedtatt av Kommisjonen 1. juli 2010. Departementet har i brev 14. april 2010 bedt Finanstilsynet om å gi et tilleggsmandat til arbeidsgruppen som omfatter utredning og forslag til forskriftsbestemmelser til gjennomføring av nivå 2 reguleringen til UCITS IV. Fristen for arbeidsgruppen for dette tilleggsmandatet er satt til

31. januar 2011. Arbeidsgruppen vil da komme med forslag til fullstendig forskriftsregulering, som deretter vil bli sendt på høring av departementet.

Finansdepartementet ga 13. november 2007 Norsk Regnskapsstiftelse i oppdrag å gå gjennom reglene i bokføringsloven og bokføringsforskriften, og vurdere behovet for endringer ut fra de erfaringene en har til nå med bokføring etter det nye regelverket. Regnskapsstiftelsen avga sin delrapport II 31. oktober 2008 og delrapport III 30. april 2009. Rapportene inneholder blant annet forslag til lov- og forskriftsendringer som kan bidra til forenkling og besparelser for næringslivet. Delrapport II har vært på høring. Delrapport III ble sendt på høring 8. juni 2009. Departementet vil følge opp med eventuelle lov- og forskriftsendringer på bakgrunn av rapportene og de påfølgende høringene.

Finansdepartementet vil videre følge opp flere EU-initiativer og andre internasjonale initiativer som er satt på dagsordenen, blant annet som følge av finanskrisen. Dette gjelder blant annet EUs arbeid med nytt innskuddsgarantidirektiv og forslag til ny tilsynsstruktur (makro- og mikronivå) og strengere krav til kapital og likviditet. Det vises også til omtale under del I, pkt. 2.2.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Finansdepartementet har som mål at det innen departementets ansvarsområder skal være et systematisk samfunnssikkerhetsarbeid og en tilfredsstillende beredskap for å kunne håndtere ekstraordinære hendelser.

En hovedutfordring innen finansiell sektor er å sikre at betalingsformidlingen opprettholdes og fungerer tilfredsstillende, slik at samfunnets behov for betalingstjenester dekkes.

Sårbarheten i finansiell sektor er i økende grad knyttet til driften av IKT-systemer og kontinuerlig tilgang på telekommunikasjon og strømforsyning. Det har de senere år blitt arbeidet med å effektivisere og tilpasse beredskapsarbeidet i finansiell sektor til de sårbarhetsforholdene som et moderne betalingssystem innebærer. Som et resultat av dette er det etablert et eget beredskapsutvalg for finansiell sektor (BFI). Beredskapsutvalget har som hovedoppgaver å:

- komme fram til og koordinere tiltak for å forebygge og løse krisesituasjoner og andre situasjoner som kan resultere i store forstyrrelser i den finansielle infrastrukturen
- forestå nødvendig koordinering av beredskapssaker innenfor finansiell sektor, her-

under å samordne utarbeidelse og iverksettelse av varslingsplaner og beredskapstiltak ved sikkerhetspolitiske kriser og krig

BFI ledes av Finanstilsynet og har deltakere fra myndighetsorganer og andre sentrale aktører i finansiell sektor. Det er lagt opp til at arbeidet med beredskapsspørsmål innen finansiell sektor samordnes innenfor rammen av BFI på grunnlag av beredskapsutvalgets mandat. Utvalget erstatter ikke den enkelte institusjons selvstendige ansvar for å utvikle stabile driftsløsninger og gode reserve- og beredskapsløsninger i egen virksomhet.

BFI vil i 2010 avholde tre møter. I tillegg er det gjennomført en beredskapsøvelse. BFI har blant annet arbeidet med oppfølging av driftsavvik og håndtering av risiko i betalingssystemene. I tillegg er det behandlet problemstillinger knyttet til alternative betalingsmidler i krisesituasjoner og prioritering av strøm- og teletjenester. Det tas sikte på at aktiviteten i 2011 videreføres på samme nivå som i 2010.

Post 01 Driftsutgifter

Driftsbevilgningen dekker lønnsutgifter og andre utgifter til drift av departementet. Finansdepartementet hadde per 1. mars 2010 en bemanning tilsvarende 301 årsverk, jf. pkt. 3.4 i del I. Lønnsrelaterte utgifter utgjør om lag 65 pst. av budsjettet. Av øvrige driftsutgifter utgjør lokalleie den største enkeltposten. For 2011 foreslås det bevilget 297,6 mill. kroner, som er 9,9 mill. kroner høyere enn saldert budsjett for 2010. Økningen gjelder lønns- og prisjustering. Det legges opp til om lag samme aktivitetsnivå som i 2010.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter hovedsakelig utgifter til forskningsoppdrag, utredningsarbeider og ekstraordinære innkjøp. Forskningsmidlene brukes særlig til programmer i regi av Norges forskningsråd, blant annet knyttet til skatteøkonomi. Det vises til nærmere omtale av målene for Forskningsrådet i Prop. 1 S (2010-2011) for Kunnskapsdepartementet, kap. 5 Forsking og utvikling i statsbudsjettet.

Bevilgningen dekker også utgifter til kjøp av utviklingstjenester fra Statistisk sentralbyrå. En viktig oppgave som Statistisk sentralbyrå ivaretar for departementet, er å vedlikeholde det økonomiske modellapparatet som brukes ved utforming av den økonomiske politikken. I tillegg brukes

midlene på posten til en rekke enkeltstående utredningsarbeider, blant annet kjøp av eksterne konsulenttjenester knyttet til departementets oppfølging av Statens pensjonsfond.

For 2011 foreslås det bevilget 40,4 mill. kroner, som er 3,2 mill. kroner høyere enn for 2010.

Finansdepartementet mottar refusjoner fra andre offentlige virksomheter som departementet samarbeider med. På grunn av usikkerhet om størrelsen på refusjonene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1600, post 21 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4600, post 02 Diverse refusjoner, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet

I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ble det vedtatt å bruke en del av provenyet fra omdanning og salg av Oslo Børs til å opprette et finansmarkedsfond med en fondsavsetning på 90 mill. kroner. Fondets kapital ble senere økt til ca. 201 mill. kroner ifm. omdanning og salg av Verdipapirsentralen. Fondets formål er å bidra til økt kunnskap om, og forståelse for, finansielle markeds virkemåte. Fondet skal også fremme innsikt og økt bevissthet med hensyn til næringslivsetikk på finansmarkedsområdet. Fondets avkastning skal inntektsføres i statsbudsjettet og gi grunnlag for en utgiftsbevilgning til nevnte formål. Styret for fondet ble oppnevnt av Finansdepartementet 10. april 2003. Finansdepartementet fastsatte 19. desember 2003 vedtekter for fondet, og 23. april 2004 Regelverk for Finansmarkedsfondet. Vedtektene for fondet ble endret høsten 2006. Etter dette kan styret for fondet, i tillegg til de midler som bevilges over statsbudsjettet, utdele midler som mottas som gave. Disse midlene vil gå til de samme formål som fondsavkastningen.

Som følge av at Finansmarkedsfondet reelt sett ikke startet sin virksomhet før i 2004, ble fondets kapital i juni 2004 økt med ubenyttet andel av 2003-bevilgningen. Etter dette utgjør kapitalen i Finansmarkedsfondet 206,666 mill. kroner.

Kapitalen i fondet er plassert som tre kontolån til staten med rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med 10 års bindingstid fra valuteringsstidspunktene. Forrige års avkastning fra fondskapitalen føres inn på inntektssiden i statsbudsjettet etterfølgende år. For 2010 anslås avkastningen til om lag 11,8 mill. kroner. Dette beløpet foreslås inntektsført på kap. 4600 Finansdepartementet, post 85 Avkastning fra Finansmarkeds-

fondet, for 2011. Det samme beløpet foreslås utgiftsført på kap. 1600 Finansdepartementet, post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet. Kostnader til drift av fondet, herunder styrehonorar og andre administrasjonskostnader, vil bli belastet fondet og reduserer det beløpet som skal fordeles til dets formål.

Post 95 Kapitalinnskudd, Statens obligasjonsfond

Statens obligasjonsfond ble opprettet ved lov 6. mars 2009 nr. 13 om Statens obligasjonsfond. Bevilgninger i anledning opprettelsen av fondet ble gitt ved Stortingets behandling 26. februar 2009 av St.prp. nr. 40 og Innst. S. nr. 158 (2008-2009). Det vises til nærmere omtale i Meld. St. 12 (2009-2010) Finansmarknadsmeldinga 2009.

Fullmakt til å korrigere uopplarte differanser og feilføringer i tidligere års statsregnskap

Det oppstår fra tid til annen differanser i regnskapet hos regnskapsførerene i staten. Enkelte av disse differansene blir ikke oppklart til tross for en betydelig innsats med å finne ut av hva de kan skyldes. Det kan også forekomme at beløp blir anvist og postert feil i statsregnskapet, og at feilen først oppdages etter at årsregnskapet er avsluttet.

Oppretting av slike feil ved motsatt postering i et senere års regnskap vil på grunn av ettårsprinsippet medføre at også senere års regnskap blir feil. Etter Finansdepartementets vurdering er det mest korrekt at uopplarte differanser og andre feil korrigeres i statsregnskapet ved posteringer over konto for forskyvninger i balansen. Da vil disse posteringene ikke påvirke bevilgningsregnskapet det året korrigeringen gjøres. Det forutsetter at dette skjer etter posteringsanmodning fra vedkommende departement og i) etter at det som er mulig er gjort for å oppklare differansen og ii) når feilposteringen ikke kan korrigeres på annen måte.

Det må innhentes hjemmel fra Stortinget i den enkelte sak før posteringsanmodning kan sendes Finansdepartementet. For mindre beløp bør Finansdepartementet ha fullmakt.

Stortinget vedtok ved behandling av Innst. S. nr. 252 (1997-98), jf. St.prp. nr. 65 (1997-98), å gi Finansdepartementet slik fullmakt for budsjett- og regnskapsåret 1998. Denne fullmakten er årlig blitt gjentatt i budsjettokumentene. Det foreslås at Finansdepartementet gis samme fullmakt for budsjett- og regnskapsåret 2011, jf. forslag til romertallsvedtak IX.

Kap. 4600 Finansdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
02	Diverse refusjoner	1 596	500	500
16	Refusjon av foreldrepenger	5 170		
18	Refusjon av sykepenger	1 498		
85	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 847	11 800	11 800
	Sum kap. 4600	20 111	12 300	12 300

Post 02 Diverse refusjoner

Posten omfatter refusjoner fra andre offentlige virksomheter som Finansdepartementet samarbeider med.

Post 85 Avkastning fra Finansmarkedsfondet

Kapitalen i Finansmarkedsfondet utgjør 206,666 mill. kroner. Forrige års avkastning inntektsføres

i statsbudsjettet, og gir grunnlag for en utgiftsbvilgning til fondets formål. Avkastningen i 2010 anslås til om lag 11,8 mill. kroner. Dette beløpet inntektsføres under kap. 4600, post 85 i 2011. Det vises til nærmere omtale av fondet under kap. 1600, post 70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet.

Kap. 1602 Finanstilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	266 628	286 900	293 900
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>			10 000
	Sum kap. 1602	266 628	286 900	303 900

Formål, hovedoppgaver og organisering

Finanstilsynet skal se til at institusjonene under tilsyn virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, samt den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter. Finanstilsynets oppgaver er fastlagt i lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. (finanstilsynsloven), og i de ulike særlovene for områdene under tilsyn.

Finanstilsynet skal høsten 2010 vedta ny strategiplan for perioden 2011-2014. Denne kan inne-

bære enkelte endringer i de delmål som er beskrevet nedenfor. Hovedmålet for Finanstilsynet vil ligge fast.

Hovedmålet for Finanstilsynet er:

Gjennom tilsyn med institusjoner og markeder å bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder.

Dette er konkretisert i følgende delmål:

- Solide finansinstitusjoner og foretak med egnet ledelse, god internkontroll og risikostyring.
- Robust infrastruktur som sørger for betryggende oppgjør og betalinger.
- God overvåking av risikoen i husholdninger, foretak og eiendoms- og verdipapirmarkeder.

- Tilstrekkelig informasjon til investorer og brukere i finansmarkedet, og god kvalitet på finansiell rapportering fra børsnoterte foretak.
- Å bidra til at aktørene i finansmarkedet overholder atferdsreglene og søke å forhindre atferd som kan medføre redusert tillit til finansmarkedet.
- At kritiske situasjoner håndteres med minst mulig skadevirkning.

Finanstilsynet ledes av et styre på fem medlemmer, supplert med to representanter fra de ansatte ved behandling av administrative saker. Virksomheten hadde per 1. mars 2010 en bemanning tilsvarende 243 årsverk, jf. pkt. 3.4 i del I.

Sentrale innsatsområder i de nærmeste år

Finanstilsynet deler sine virkemidler for å nå hovedmål og delmål inn i hhv. tilsyn og overvåking, forvaltning, regelverksutvikling, informasjon og kommunikasjon.

Følgende tiltak anses som sentrale de nærmeste årene:

Tilsyn og overvåking

- Bidra til å håndtere de utfordringer den internasjonale finanskrisen fortsatt kan medføre for norske institusjoner og kunder. Føre tilsyn med at foretakenes risikoeksponering er tilpasset soliditet og kvalitet på risiko- og styrings-systemer.
- Legge vekt på en risikobasert tilnærming i prioriteringen av tilsynsarbeidet.
- Følge utviklingen i konjunkturer og markeder i den makroøkonomiske overvåkingen. Foreta analyser og følge opp forhold som kan gi indikasjon på endringer i finansinstitusjonenes risiko.
- Følge opp operasjonell risiko gjennom økt tilsynsvirksomhet med virksomhetenes bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), og regelmessige risiko- og sårbarhetsanalyser for IKT-området.
- Følge opp endringer i infrastrukturen knyttet til markeder for finansielle instrumenter.
- Følge opp endringer i internasjonale krav til tilsynsstandarder.

- Videreføre samarbeidet med utenlandske tilsynsmyndigheter.
- Bruke elektroniske spørreskjema og egenmeldinger i tilsynsundersøkelser der dette er hensiktsmessig.
- Fortsette tilsynssamarbeidet med Den norske Revisorforening og Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening.

Forvaltning

- Arbeide for at finansmarkedet er preget av effektiv konkurranse og prisdannelse.
- Videreføre samarbeidet med forbrukermyndigheter og bransjeorganisasjoner for å bidra til at det gis objektiv og pålitelig informasjon til forbrukerne om finansielle produkter og risiko forbundet med disse.
- Løpende vurdere ulike godkjenningsprosedyrer for tillatelse til å drive virksomhet i finansmarkedet.
- Videreføre arbeidet med å sikre kvalitet både i vedtak truffet av Finanstilsynet og i forberedelse av saker for departementet.

Regelverksutvikling

- Bidra til hensiktsmessig utvikling av norsk regelverk på finansmarkedsområdet, særlig i lys av erfaringene fra den internasjonale finanskrisen, og nye internasjonale regler for kapital og likviditet.
- Forberede gjennomføring av Solvens II-reglene for forsikring i norske lover og forskrifter.
- Forbedre produktregler, herunder vurdere harmonisering av regelverk der dette er naturlig.
- Vurdere innhold og frekvens for rapportering, også i lys av den internasjonale finanskrisen.
- Vurdere bruk av bransjenormer, markedsdisiplin og selvregulering der dette kan utfylle lover og regler.

Rapport 2009

Nedenfor følger nærmere beskrivelse av Finanstilsynets arbeid i 2009.

Tabell 4.1 Finanstilsynets ressursbruk, fordelt på tilsynsområder

Tilsynsområder	Regnskap 2008		Regnskap 2009		Plantall 2010	Foreløpi-ge plan-tall 2011
	Årsverk	Prosent	Årsverk	Prosent	Prosent	Prosent
Banker	57,5	27,9	60,9	27,1	25,7	25,0
Finansieringsselskap og kredittforetak	6,4	3,1	6,9	3,1	3,4	3,3
Forsikring	36,9	17,9	43,6	19,4	19,3	19,9
Pensjonskasser og -fond	9,1	4,4	8,1	3,6	3,9	3,8
Verdipapirhandel	42,3	20,5	46,4	20,6	21,0	21,4
Eiendomsmeglere	10,5	5,1	11,1	4,9	4,4	4,3
Inkassoforetak	4,3	2,1	3,7	1,6	1,4	1,4
Revisorer og regnskapsførervirksomhet mv.	22,6	11,0	27,5	12,2	12,5	12,1
Regnskapskontroll	12,4	6,0	11,4	5,1	4,7	4,6
Prospektkontrollen					2,5	3,0
Andre	4,1	2,0	5,4	2,3	1,2	1,1
Sum	206	100	225	100	100	100

Generelt

Ressursinnsatsen økte med 19 årsverk fra 2008 til 2009, jf. tabell 4.1. Resultatet på 225 årsverk er 8 årsverk mindre enn planlagte årsverk. Avviket skyldes særlig problemer med å rekruttere personer med nødvendig kompetanse. Ressursinnsatsen overfor de fleste tilsynsgruppene økte fra 2008 til 2009. Unntak var regnskapskontrollen, pensjonskasser og fond og inkassoforetak hvor det var noe reduksjon i ressursinnsatsen.

Finanstilsynet har fastsatt konkrete mål for saksbehandlingstider for et utvalg forvaltningssaker og for tilsynsrapporter og tilsynsmerknader. For de fleste forvaltningssakene er målet at 90 pst. skal være behandlet innen 30 dager. For enkelte kompliserte sakstyper er det satt lengre frist. Fristen for tilsynsrapporter og merknader varierer mellom de ulike tilsynsområdene. Det blir rapportert om måloppnåelse hvert kvartal. I 2009 var måloppnåelsen for forvaltningssaker 78 pst. for saker med frist 30 dager og 19 pst. for saker med lengre frist. Totalt var måloppnåelsen på 65 pst. Tilsynsrapporter og merknader hadde i 2009 en måloppnåelse på henholdsvis 81 pst. og 78 pst. Det er i hovedsak flere kompliserte saker som er årsaken til at målene for forvaltningssaker ikke ble nådd. For tilsynsrapporter og merknader er

årsakene i første rekke særlig omfattende og kompliserte tilsyn. Finanstilsynet har også hatt en betydelig økt arbeidsbyrde knyttet til oppfølging av finanskrisen.

I effektiviseringsarbeidet er det lagt stor vekt på å utvikle nye og eksisterende datasystem og løsninger. På fagområdene gjelder det systemer for rapportering og analyse, og på det administrative området er det blant annet tatt i bruk nye løsninger for budsjettering og oppfølging av budsjett.

Finanstilsynet deltar i arbeidet med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering både nasjonalt og internasjonalt.

Finanstilsynets nettsted er en hovedkanal for informasjon fra Finanstilsynet. Finanstilsynet bidrar også til utvikling av Finansportalen.no, som er en informasjonstjeneste rettet mot privatpersoner.

Finanstilsynet flyttet inn i nye kontorlokaler i Oslo sentrum i desember 2009. Flyttingen påvirket ikke de primære oppgavene til Finanstilsynet. Fra samme tidspunkt endret tilsynet navn fra Kredittilsynet til Finanstilsynet.

Nedenfor gis en kort oversikt over prioriteringer og viktige oppgaver i 2009. For en mer detaljert gjennomgang vises det til Meld. St. 12 (2009-2010) Finansmarknadsmeldinga 2009.

Bank og finans

Stedlig tilsynsvirksomhet er viktig for å kunne identifisere problemområdene i enkeltbanker, for dermed å komme i dialog med ledelsen og styret så tidlig som mulig. Finanstilsynet benytter en risikobasert tilsynsmetodikk som er basert på internasjonale tilsynsstandarder.

Risikomoduler som er utviklet av tilsynet, blir benyttet som grunnlag når Finanstilsynet gjennomfører stedlige tilsyn i bankene. Modulene er rammeverk for å kartlegge risikoforhold og risikonivå i foretaket og foretakets styring og kontroll av risikoene. For banker blir det benyttet moduler for kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko, operasjonell risiko og modul for overordnet styring og kontroll. I 2009 ble det gjennomført 58 stedlige tilsyn i banker og finansieringsforetak og utenlandske filialer, blant annet sju IT-tilsyn og seks tilsyn knyttet til oppfølging av tillatelse til å benytte interne målemetoder (IRB-metode) i stedet for standardmetode for å beregne kapitalkrav for kredittrisiko. I de 58 tilsynene inngår også tilsyn som er gjennomført i samarbeid med andre nordiske tilsynsmyndigheter, blant annet tilsyn i Fokus Bank, DnB NOR og Nordea. Finanstilsynet prioriterte spesielt å følge utviklingen i de største bankene, og for disse ble det utført et omfattende tilsynsprogram. Det ble blant annet utført spesielle inspeksjoner knyttet til shippingsegmentet og Baltikum.

Forsikring og pensjon

Finanstilsynet følger utviklingen i forsikringsselskapene gjennom stedlige tilsyn, stresstester og analyser. Det blir gjennomført vurderinger av risikoeksponering, styring og kontroll i de største forsikringsselskapene. Det blir benyttet risikobasert tilsynsmetodikk som er basert på internasjonale tilsynsstandarder og erfaringer fra tilsynsarbeidet. Det er utviklet risikomoduler for de sentrale risikoområdene i livsforsikringsselskapene og skadeforsikringsselskapene. Modulene som er utviklet for livsforsikringsselskap, blir også benyttet i pensjonsforetak så langt de passer. Modulene bidrar til en ensartet struktur og et ensartet innhold i inspeksjonene. Rettleidningsdokumentene gir dessuten støtte til vurderingene ved at de angir «beste praksis» for styring og kontroll. Det ble gjennomført 19 stedlige tilsyn innenfor forsikring og pensjon i 2009.

Verdipapirmarkedet

Det stedlige tilsynet som Finanstilsynet gjennomfører, skal bidra til at foretakene har et bevisst forhold til risiko. Dessuten skal tilsynet sikre at verdipapirmarkedet holder et høyt nivå på kundevern, ved at foretakene følger kravene til god forretningsskikk og ser til at produktene er egnet for forbrukerne. Videre skal det bidra til å ivareta integriteten til markedene. Det er betydelig variasjon blant verdipapirforetakene, både når det gjelder størrelse, organisering og hvilke investerings tjenester de tilbyr. Finanstilsynet benytter blant annet risikobaserte kriterier ved valg av foretak der det skal gjennomføres stedlig tilsyn. Slike kriterier kan være finansielle forhold som likviditet, kapitaldekning, endringer i inntekter, lønnsomhet og dessuten forvaltningsmessige og atferdsmessige forhold som for eksempel klager fra kunder eller mistanke om brudd på god forretningsskikk.

I 2009 ble det gjennomført 14 stedlige tilsyn i verdipapirforetak, ett tilsyn med norsk filial av utenlandsk verdipapirforetak og ett tilsyn spesielt rettet mot IT-løsningene til verdipapirforetaket. Finanstilsynet deltok også, i samarbeid med svenske myndigheter, på stedlig tilsyn av norsk foretaksfilial i Sverige og svenske foretaksfilialer i Norge.

Tilsynet med forvaltningsselskapene ble utført gjennom både stedlige og dokumentbaserte tilsyn. I 2009 ble det gjennomført ett stedlig tilsyn i forvaltningsselskap for verdipapirfond. Siden gjennomføringen av MiFID-direktivet i norsk rett har rådgivingssegmentet blitt prioritert i det stedlige tilsynet. Finanstilsynets tilsyn med og overvåking av forvaltningsselskapene har i all hovedsak blitt gjennomført på grunnlag av det dokumentbaserte tilsynet. Erfaringene etter det stedlige tilsynet med verdipapirforetakene i 2009 viste at foretakene i stor grad hadde rettet seg etter den nye lovgivingen. Det ble gjennomført tre stedlige tilsyn hos forvaltningsselskap for verdipapirfond i 2009.

Det overordnede målet med tilsyn og overvåking av de generelle atferdsreglene er med på å bidra til å sikre omdømmet til det norske markedet og dermed markedets funksjon som velfungerende kapitalkilde. Reglene som omfatter ulovlig innsidehandel, markedsmanipulasjon og tilbørlig informasjonshåndtering, er sentrale. Finanstilsynet følger også opp regler om listeføring, undersøkelsesplikt, forbud mot urimelige forretningsmetoder, meldepliktig og flaggepliktig verdipapirhandel. Dette innebærer at tilsynet er rettet mot en vid krets: investorer, rådgivere, utstedere av finan-

sielle instrument og deres samarbeidspartnere, inkludert verdipapirforetakene. Målet er å avdekke og forfølge ulovlige forhold i verdipapirmarkedet og, så langt atferdsreglene blir gjort gjeldende, i markedet for varederivater. Gjennom tilsynsarbeidet er det et mål å gjøre potensielle lovbrutere kjent med at lovbrudd er risikabelt, noe som har en allmennpreventiv virkning. Finanstilsynet undersøkte et stort antall saker i 2009. Mange av disse hadde blitt oversendt fra Oslo Børs eller rapportert til Finanstilsynet fra verdipapirforetakene. Tilsynet initierte også en rekke undersøkelser på bakgrunn av markedshendelser eller oppslag i media.

Revisjon og regnskap

Finanstilsynet kontrollerer om kravene som regulerer revisjonsvirksomheten er oppfylt, at kravene til revisors selvstendighet er oppfylt og om kvaliteten på utført revisjon er tilfredsstillende. Videre kontrollerer Finanstilsynet at pliktene etter hvitvaskingsregelverket blir etterlevd, og at revisor og revisjonsselskap leverer eget regnskap og selvangivelse i rett tid. Beslutning om tilsyn blir tatt på bakgrunn av risikovurderinger, innrapporteringer eller andre signaler, som for eksempel medieoppslag. Forhold som blir oppdaget som et ledd i det finansielle tilsynet på andre områder, kan og føre til nærmere vurdering av revisors arbeid. Minimum hvert sjette år skal Finanstilsynet gjennomføre periodisk kvalitetskontroll av revisorer som reviderer årsregnskaper for revisjonspliktige. Siden 2002 har den periodiske kvalitetskontrollen vært samordnet med kontrollen som Revisorforeningen gjennomfører av sine medlemmer.

Dersom Revisorforeningen finner forhold som kan kvalifisere for vedtak om tilbakekalling av godkjenning som revisor, blir saken oversendt til Finanstilsynet for videre oppfølging. Finanstilsynet kontrollerer ikke-medlemmer, slik at alle som reviderer årsregnskaper for revisjonspliktige, blir underlagt kvalitetskontroll innenfor seksårsperioden. Som en følge av gjennomføringen av revisjonsdirektivet i norsk rett er det utarbeidet nye retningslinjer som skal sikre at den periodiske kontrollen er i samsvar med direktivet. For revisorer og revisjonsselskap som reviderer foretak av allmenn interesse, skal den periodiske kontrollen skje hvert tredje år. Utgangspunktet er at kontrollene blir gjennomført av Finanstilsynet, i tillegg til annet tilsynsarbeid som er rettet mot disse revisorene. Det ble gjennomført 47 stedlige tilsyn innenfor revisjon i 2009.

Finanstilsynet kontrollerer om kravene som gjelder for regnskapsførervirksomhet, er oppfylt. Blant annet undersøker tilsynet kvalitetskontrollen av arbeidet i foretakene i tilfeller der det blir benyttet medarbeidere som ikke er autoriserte regnskapsførere. Videre kontrollerer Finanstilsynet at pliktene etter regnskapsloven, bokføringsloven og hvitvaskingsregelverket blir fulgt opp, og at regnskapsfører og regnskapsførerselskap leverer eget regnskap og selvangivelse i rett tid o.l. På grunn av det store antallet regnskapsførere og regnskapsførerselskaper legger Finanstilsynet vekt på det kontrollarbeidet som Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening (NARF) gjennomfører med sine medlemmer hvert sjuende år, når Finanstilsynet prioriterer hvordan tilsynet med regnskapsførere skal gjennomføres. Det er utarbeidet retningslinjer for samarbeidet med NARF. Finanstilsynet gjennomførte 49 stedlige tilsyn innenfor regnskapsvirksomhet i 2009.

Eiendomsmegling og inkasso

Det ble gjennomført 29 stedlige tilsyn med eiendomsmeulingsforetak og med advokater som drev eiendomsmegling i 2009. Foretaksøkonomien, overholdelse av undersøkelses- og opplysningsplikten, behandlingen av klientmidler og gjennomføringen av oppgjør, oppfølging av forskrift om risikostyring og internkontroll og hvitvaskingsregelverket stod sentralt under disse kontrollene. I 2009 ble det gjennomført 11 stedlige tilsyn i fremmedinkassoforetak og en rekke avgrensede skriftlige undersøkelser ved korrespondanse med de aktuelle foretakene for å undersøke påstander om feil i inkassosaksbehandlingen. Antallet tilsyn var lavere enn i tidligere år på grunn av omfattende arbeid med fornyelse av konsesjoner som følge av eiendomsmeulingsloven.

IT-tilsyn

I 2009 gjennomførte Finanstilsynet 22 IT-tilsyn og tilsyn med system for betalingstjenester i banker, forsikringsselskap, finansieringsforetak, verdipapirinstusjoner og eiendomsmeulings- og regnskapsforetak. Det ble og gjennomført tilsyn hos IKT-leverandører med grunnlag i IKT-forskriften § 12 om utkontraktering av IKT-virksomhet. I tillegg ble det gjennomført 18 forenklede IT-tilsyn som en del av det ordinære tilsynet, og ett revisor-tilsyn med gjennomgang av IT-revisjonen. Tilsynene var spesielt rettet mot samfunnsviktige foretak og tok ellers utgangspunkt i en risikobasert

vurdering der blant annet elektroniske betalingsløsninger ble prioritert.

Budsjett 2011

Finanstilsynet skal prioritere følgende oppgaver i 2011:

- Bidra til å håndtere problemer som den internasjonale finanskrisen fortsatt måtte medføre for norske institusjoner og kunder.
- På grunnlag av erfaringene fra krisen internasjonalt og i Norge skal Finanstilsynet bidra til å utvikle regelverk og praksis med sikte på en mest mulig robust finansnæring. I dette arbeidet må tilsynet spille en aktiv rolle i de europeiske tilsynsorganer.
- Oppfølging av nye internasjonale regler for kapitaldekning, likviditet, og å få på plass oppdaterte systemer for rask utbetaling av sikrede bankinnskudd.
- Gjennomføre stedlig tilsyn i tilstrekkelig omfang. I tilsynet med institusjoner må det særlig legges vekt på solid egenkapital i forhold til risiko, at likviditeten er tilstrekkelig og at operasjonell risiko er under god kontroll. Dette gjelder ikke minst tilsyn med institusjonenes bruk av IKT-systemer med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalyser.
- Sørge for rask og effektiv håndtering av brudd på lover og regelverk, og dessuten sikre gode etiske normer og ordnede forhold blant aktørene i finansmarkedet.
- Overvåke utviklingstrekk i institusjoner, markeder og i økonomien som helhet med sikte på å identifisere forhold som kan true finansiell stabilitet og, i samråd med Finansdepartementet og Norges Bank, bidra til å identifisere viktige risikoforhold og mulige tiltak for å begrense risikoen. Følge opp bankenes utlån til boligformål i lys av Finanstilsynets nye retningslinjer.
- Sikre et effektivt tilsyn og effektiv oppfølging innenfor forbrukerrelaterte spørsmål og påse at foretakene gir relevant, tydelig og forståelig informasjon om de ulike finansproduktene.
- Bidra til god informasjon til forbrukere og investorer om risiko og andre egenskaper ved finansielle produkter, i samarbeid med forbruker- og bransjeorganer og gjennom samarbeid om informasjon på www.finansportalen.no.
- Forberede innføring av nye soliditetsregler for forsikringsselskaper (Solvens II), herunder lover, forskrifter, tilsynsmetodikk, modellgodkjenning og rapportering.

- Bidra til et godt og effektivt tilsyn og regelhåndheving vedrørende alt regelverk knyttet til pensjoner og livsforsikring.
- Gjennomføre forvaltningsoppgaver og tilsyn knyttet til endringer i infrastrukturen for verdipapiriområdet, herunder etablering av sentral motpartsløsning (CCP) i verdipapiroppkjøret. Oppfølging og effektivisering av løpende rapportering fra verdipapirforetakene, herunder transaksjonsrapportering.
- Sikre tilsynet med revisorer og revisjonsselskaper som reviderer foretak av allmenn interesse. Følge opp øvrige lovendringer som gjennomfører revisjonsdirektivet, herunder vurdere behovet for forskrifter og slutføre nødvendige tilpasninger i Revisorregisteret.
- Sikre god forretningsskikk for verdipapirforetak, særlig med sikte på investorbeskyttelse.
- Medarbeidernes kompetanse er et viktig grunnlag for Finanstilsynets virksomhet. Det er fortsatt viktig å rekruttere, beholde og utvikle god kompetanse. For å sikre riktig ressursbruk skal det foretas nødvendige tilpasninger i arbeidsprosesser og organisering.
- Benytte tilbakemeldinger fra brukerundersøkelsen blant tilsynsenheter, bransjeorganisasjoner og samarbeidende myndigheter til å utvikle og forbedre tilsynets virksomhet.

Den foreslåtte bevilgningen skal brukes i samsvar med de formål, hovedoppgaver og prioriteringer som er omtalt foran. Finanstilsynets budsjett-ramme for 2011 foreslås satt til 303,9 mill. kroner.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og øvrige driftsutgifter. For 2011 foreslås det bevilget 293,9 mill. kroner under post 01. Dette er en økning på 2,4 pst. i forhold til saldert budsjett 2010. Det er satt av midler til styrking av tilsynet med verdipapiriområdet, bank- og finansområdet, regnskaps- og revisjonsområdet, forsikringsområdet og det administrative området.

Prospektkontrollen er nærmere omtalt under kap. 4602 Finanstilsynet, post 03 Prospektkontrollgebyrer. Antallet prospekter som skal kontrolleres kan variere en del fra år til år, og Finanstilsynet kan selv ikke påvirke volumet. Finansdepartementet ber derfor om fullmakt til å overskride bevilgningen på kap. 1602, post 01 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter på kap. 4602, post 03 Prospektkontrollgebyrer, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter utviklingstiltak for Finanstilsynets systemer på IKT-området. For 2011 gjelder dette bl.a. videreutvikling av et system for utveksling av elektroniske transaksjonsrapporter med andre EØS-land som er en viktig del av Finanstilsynets markedsovervåkningssystemer. I tillegg er det satt av midler til utvikling av en datavarehusløsning for bank- og forsikringsområdet for å

legge til rette for bedre uttrekk og analyse av innrapporterte data. Det er også avsatt midler til overgangen fra Altinn I til Altinn II.

Utgifter til slike formål er tidligere ført på post 01 Driftsutgifter. For 2011 foreslås det bevilget 10 mill. kroner.

I forbindelse med enkelte av ovennevnte prosjekter kan det være behov for å foreta bestillinger utover gitt bevilgning. Det bes derfor om en bestillingsfullmakt på 10 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak IV.

Kap. 4602 Finanstilsynet

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
02	Refusjoner	1 820		
03	Prospektkontrollgebyrer			9 000
16	Refusjon av foreldrepenger	4 331		
18	Refusjon av sykepenger	2 225		
	Sum kap. 4602	8 376		9 000

Post 03 Prospektkontrollgebyrer

Posten omfatter gebyrer fra den operative prospektkontrollen for omsettelige verdipapirer. Slike inntekter føres i 2010 på kap. 5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet, post 70 Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene.

For prospektkontrollen er det lagt til grunn at utsteder skal betale et gebyr til Finanstilsynet. Det

er videre lagt opp til at et eventuelt mindre avvik mellom utstedte gebyrer og Finanstilsynets kostnader fordeles året etter på noterte utstederforetak, enten som en tilleggsutlikning eller som en reduksjon av utlikningen knyttet til andre tilsynsutgifter. Disse etterberegningene vil av praktiske årsaker føres på kap. 5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet, post 70 Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene.

Kap. 5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	217 034	286 900	294 900
	Sum kap. 5580	217 034	286 900	294 900

Tilsynets utgifter dekkes i sin helhet av de institusjoner som er under tilsyn etter finanstilsynsloven § 1 eller annen lovhjemmel. Utlikningen foretas av Finanstilsynet og godkjennes av Finansdepartementet. Inndekningen av utgiftene er hjemlet i finanstilsynsloven § 9. Det totale bidrag fra tilsynsenhetene i 2011 er budsjettert til 294,9 mill. kro-

ner. Beregning og betaling av den enkelte tilsynsenhets bidrag skjer etterskuddsvis. De budsjetterte inntektene for 2011 vil derfor bli inntektsført i 2012. Bakgrunnen for dette er at det totale utlikningsbeløpet ikke vil være klart før på slutten av budsjettåret, og at oversikten over hvilke enheter som skal utliknes, først foreligger når året er

omme. Foranstående gjelder ikke prospektkontrollen, der hovedregelen er at prospektutstedere betaler samme året som kontrollen foretas og inntekten føres på kap. 4602 Finanstilsynet, post 03 Prospektkontrollgebyrer.

Siden 2005 er utgifter også utliknet på filialer av foretak hjemmehørende i andre EØS-land. Fordi tilsynsoppgavene rettet mot filialene er mindre omfattende enn for norske selskap, betaler disse en redusert tilsynsavgift.

Kap. 1605 Senter for statlig økonomistyring

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	305 129	309 500	320 800
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 401		
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 405	15 400	25 500
	Sum kap. 1605	312 935	324 900	346 300

Formål, hovedmål og organisering

Senter for statlig økonomistyring (SSØ) er statens ekspertorgan for økonomi- og virksomhetsstyring i staten. SSØ skal, med utgangspunkt i regelverket for økonomistyring, bidra til effektiv ressursbruk i staten. Senterets overordnede mål er å legge til rette for hensiktsmessige fellesløsninger i staten og god styring i de enkelte statlige virksomheter. SSØ må balansere hensynet til direkte gevinster gjennom standardiserte fellesløsninger mot behovet for spesialtilpassede løsninger i den enkelte statlige virksomhet.

Hovedoppgavene til SSØ er å forvalte og formidle kunnskap om hvordan virksomhetene skal etterleve økonomiregelverket i staten, å forvalte konsernsystemene for statsregnskapet og statens konsernkontoordning og å levere lønns- og regnskapstjenester til statlige virksomheter. SSØ har også som oppgave å gjennomføre analyser og utredninger som skal danne grunnlag for å utvikle statlig styring.

Hovedmålene for SSØ er fra og med 2010:

- SSØs kompetanseoverføring representerer beste praksis innenfor styring og samfunnsøkonomisk analyse
- SSØs fellestjenester er korrekte, rettidige og nyttige
- SSØs tjenester gir synergier og stordriftsfordeler

SSØ er organisert med en sentral enhet i Oslo og seks regionkontorer – i Tromsø, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Drammen og Hamar. Det er

også et kontor i Vadsø som er underlagt regionkontoret i Tromsø. SSØ hadde per 1. mars 2010 en bemanning tilsvarende 363 årsverk, jf. pkt. 3.4 i del I.

Mål og resultater 2009

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av SSØs hovedmål og resultater for driften i 2009.

Hovedmål 1: SSØ skal levere hensiktsmessige og effektive økonomitjenester og styringsinformasjon til statlige virksomheter

SSØ tilbyr økonomitjenester til virksomheter i statsforvaltningen. SSØ skal oppnå stordriftsfordeler for staten ved å tilby standardiserte systemløsninger innenfor budsjett og regnskap og lønns- og personaladministrasjon – med tilhørende tjenester. Små og mellomstore virksomheter utgjør en stor del av kundene. Ved utgangen av 2009 leverte SSØ lønnstjenester til ca. 75 pst. av statlige virksomheter. Disse virksomhetene utgjør om lag 50 pst. av lønnsmassen i statsforvaltningen. En noe mindre andel av virksomhetene mottar regnskapstjenester fra SSØ.

SSØ har i 2009 opprettholdt en høy kvalitet på sine lønns- og regnskapstjenester. Kundetilfredsheten ligger stabilt på rundt 80 pst.

I 2009 har SSØ rettet oppmerksomhet mot å gjøre ny funksjonalitet, som bl.a. følger av oppgradert programvare, tilgjengelig for sine eksisterende kunder. Parallelt med utrulling av ny funksjonalitet, har opplæring og overføring av kompe-

tanse vært en viktig del av samarbeidet med kundene. Kundemassen er om lag uendret.

Som et ledd i utviklingen av nytt personal- og lønnsystem i staten, som var i full drift i 2008, har SSØ ferdigstilt arbeidet med å utvikle en standardisert tjeneste for e-rekruttering. Den standardiserte tjenesten ble imidlertid antatt å få en begrenset utbredelse da det finnes gode løsninger i markedet på området som vil dekke virksomhetenes behov. En bred utbredelse ville kreve ytterligere investeringer og segmenttilpasninger. Det videre arbeid ble derfor stoppet i 2009.

Omfanget av tjenesteleveranser har økt noe gjennom 2009. Dette skyldes bl.a. en fortsatt økt bruk av elektronisk fakturabehandling. SSØs satsing på elektronisk fakturabehandling i statlige virksomheter har gitt store administrative besparelser hos kundene og bidratt til bedre kvalitet i økonomistyringen. Antallet fakturaer økte fra vel 583 000 i 2008 til drøyt 643 000 i 2009.

I 2009 var oppmerksomheten rettet mot å utvikle en e-handelsløsning som skal integrere hele innkjøpsprosessen fra ordre til godkjent faktura. I løpet av våren 2009 ble løsningen tatt i bruk i en pilotvirksomhet, men antall bestillinger gjennom den nye løsningen var ikke stort nok til å høste nødvendige erfaringer. Det har derfor vært nødvendig å utvide pilotperioden for å bygge opp mer erfaring rundt løsningen, og prosjektet ble derfor replanlagt.

SSØ er fra og med 2009 tilført midler til å utvikle systemer og infrastruktur på IKT-området, herunder nødvendige oppgraderinger, videreutvikling av systemløsninger og forprosjekter mv. I 2009 ble det satt i gang flere prosjekter som over tid setter SSØ i stand til å tilby oppgraderte og moderne løsninger til sine kunder.

Hovedmål 2: SSØ skal utvikle og overføre kompetanse innenfor økonomistyring og samfunnsøkonomisk analyse, tilpasset statlige virksomheters behov

SSØ utvikler metoder og tilbyr kompetansetiltak, veiledning og rådgiving, i tillegg til analyse og informasjonsformidling innenfor sitt ansvarsområde. Dette omfatter bl.a. fagområdene:

- mål- og resultatstyring, resultatmålinger og resultatinformasjon
- budsjett og regnskap
- risikostyring
- tilskuddsforvaltning
- evalueringer av styringsmessig karakter
- samfunnsøkonomiske analyser
- statsregnskapet og statlig betalingsformidling

SSØ har opprettholdt leveransene innenfor alle hovedkategorier av tjenester innenfor disse områdene. Tjenestene er tilgjengelige for alle statlige virksomheter og skal bidra til at de kan forbedre sin virksomhets- og økonomistyring.

SSØs metoder og kompetansetiltak bygger på prinsippene og standardene i regelverket for økonomistyring i staten (økonomiregelverket). Det ble holdt 47 kurs og seminarer. Nærmere 1 200 personer deltok på kurs, seminarer og nettverksmøter i regi av SSØ i 2009, som er noe færre enn året før. I tillegg deltok om lag 500 personer på SSØ-dagen, en årlig konferanse for statlige ledere og fagpersoner. Konferansens tema er god virksomhets- og økonomistyring i staten. Omfanget av virksomhetstilpassede tiltak og rådgiving økte noe i 2009.

SSØ har samarbeidet med Handelshøyskolen BI siden 2007 om studier på bachelor-nivå. Hensikten er å heve kompetansen innenfor fagområdet virksomhets- og økonomistyring for ansatte i staten. Det er gjennomført to kurs med om lag 60 studenter. SSØ har også et samarbeid med Høgskolen i Oslo om et studieprogram i regnskap for ansatte i statlige virksomheter, med om lag 24 studenter. Samarbeidet med BI er avsluttet i 2010.

SSØ har de siste årene gjennomført en årlig brukerundersøkelse som dekker tjenestene kurs, veiledere og rådgiving innenfor økonomistyring og samfunnsøkonomiske analyser. Undersøkelsen i 2009 viste gjennomgående høy tilfredshet med og nytte av SSØs tjenester på disse områdene. Resultatene er stabile i forhold til tidligere år.

Hovedmål 3: SSØ skal forvalte det statlige økonomiregelverket og ivareta operative funksjoner knyttet til statsregnskapet og statlig betalingsformidling

SSØ ivaretar en myndighetsrolle overfor alle statlige virksomheter ved å ha forvaltningsansvar for økonomiregelverket, med unntak av fagansvaret for etatsstyring, som forvaltes av Finansdepartementet.

I 2009 kom det ti søknader om unntak fra det statlige økonomiregelverket. Seks av disse ble innvilget. Ved utgangen av 2009 var det 50 gyldige unntak fra regelverket. En stor del av unntakene gjelder bruk av valutakonto.

SSØ har ansvaret for forvaltning og drift av statsregnskapet. Andelen komplette rapporter innen fristen var 98,7 pst. i 2009, det samme som i 2008. Ved utgangen av 2009 rapporterte 240 statlige regnskapsførere til statsregnskapet.

SSØ inngår og forvalter rammeavtaler med banker om betalings tjenester i staten. Den enkelte statlige virksomhet får tilgang til tjenestene ved å bestille tjenester under rammeavtalene. Det er obligatorisk for statlige virksomheter å benytte rammeavtalene. I 2009 forberedte SSØ nye rammeavtaler for betalingsformidlings- og konto-holdstjenester. I 2010 er det inngått nye rammeavtaler, og alle statlige virksomheter skal benytte disse fra høsten 2010.

I Gul bok 2010 ble det gitt en oppsummering av pilotprosjektet med utprøving av periodiserte virksomhetsregnskap i staten. Formålet med prosjektet var å framskaffe bedre styringsinformasjon som kan understøtte mer effektiv ressursbruk i staten, blant annet ved at periodiserte virksomhetsregnskap, som supplement til kontantregnskapet, også inneholder informasjon om kostnader og eiendeler i statlige virksomheter. Erfaringene fra prosjektet ble oppsummert av SSØ i flere rapporter i 2009. Disse erfaringene var grunnlag for SSØs anbefalinger til Finansdepartementet på området. I desember 2009 fastsatte Finansdepartementet et sett med statlige regnskapsstandarder (SRS) som anbefalte, men ikke obligatoriske standarder for virksomheter som i samråd med overordnet departement velger å føre periodisert virksomhetsregnskap. Virksomhetene skal imidlertid fortsatt innrette virksomhetsregnskapene slik at kravene til rapportering til bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet etter kontantprinsippet ivaretas.

Hovedmål 4: SSØ skal bidra til utnyttelse av synergier og stordriftsfordeler med utgangspunkt i statens samlede behov for effektiv ressursbruk

Med utgangspunkt i SSØs visjon om «effektiv ressursbruk i staten» arbeider SSØ med et bredt sett av tiltak for å bidra til å hente ut synergier og stordriftsfordeler for staten innenfor virksomhets- og økonomistyring. Økte krav til effektiv ressursbruk i staten innebærer økt oppmerksomhet om mulighetene for besparelser ved samarbeid, felles tiltak og felles tjenester, selv om virksomhetene har svært ulike mål. Det registreres en fortsatt økende etterspørsel etter metoder, veiledere, analyser og kompetansetiltak. Gjennom læring og bruk av felles tjenester får statlige virksomheter mulighet til å utnytte kunnskap om beste praksis. Stordriftsfordeler oppnås først og fremst gjennom store volumer til lave enhetskostnader. Innenfor økonomitjenesteområdet oppstår stordriftsfordelene ved at det er SSØ som utvikler, investerer og kjøper inn systemer på vegne av mange statlige

virksomheter. SSØ yter brukerstøtte og tilbyr tjenester som sikrer at kompetanse kan overføres til mange. Rammeavtalene med bankene innebærer at statlige virksomheter får trygge og gode betalingstjenester og sparer tid i anskaffelsesprosessen. Gjennom SSØs kompetansetiltak får statlige virksomheter tilgang på metoder og god praksis om statlig styring på en effektiv måte.

Utfordringer i 2011

SSØ er statens ekspertorgan for virksomhets- og økonomistyring og er delegert ansvaret for å forvalte økonomiregelverket i staten unntatt bestemmelsene om departementenes styring av underliggende virksomheter (etatsstyring). En god forvaltning på dette området innebærer at SSØ skal vurdere og eventuelt foreslå endringer overfor Finansdepartementet, slik at regelverket til enhver tid er oppdatert og relevant, og påse at statlige virksomheter har et tilstrekkelig tilbud om kompetansebygging og erfaringsoverføring på fagområdene virksomhets- og økonomistyring og samfunnsøkonomisk analyse. SSØ skal sikre robuste fagmiljøer i senteret og bidra til å utvikle det faglige fellesskapet innenfor virksomhets- og økonomistyring i staten. Dette innebærer videreutvikling av eksisterende tjenester og tiltak som gir økt bruk av SSØs metoder, kompetansetiltak og veiledningstilbud på blant annet følgende områder:

- effektiv virksomhets- og økonomistyring i statlige virksomheter, herunder at virksomhetene bruker risikovurdering aktivt og etablerer gode systemer for internkontroll
- bruk av samfunnsøkonomiske analyser og evalueringer i styringen
- utforming, tilrettelegging og innføring av standard kontoplan for virksomhetsregnskapene i statsforvaltningen
- tilrettelegging av metoder for kostnadsinformasjon og resultatmålinger som styringsverktøy i staten

Når det gjelder konsernsystemene er den viktigste utfordringen for SSØ å opprettholde god kvalitet på rapporteringen til statsregnskapet og forvalte de nye rammeavtalene på betalingsområdet.

SSØ skal tilstrebe å realisere stordriftsfordeler og synergier for staten både gjennom kompetansetiltak og ved å levere felles lønns- og regnskaps tjenester til flest mulig statlige virksomheter.

Det er en utfordring å tilby standardiserte tjenester innenfor lønns- og regnskapsområdet og samtidig opprettholde eller øke kundemassen for

å utnytte stordriftsfordeler. SSØ må avveie hensynet til stordriftsfordeler mot kundenes individuelle behov og deres valgfrihet til å benytte lønns- og regnskapstjenestene som tilbys.

Senteret skal legge til rette for at virksomhetene kan utnytte et standard tjenestetilbud ved bl.a. tilpasning av tjenester til ulike kundegrupper gjennom tilbud om ulike arbeidsdelingsmodeller. SSØ skal også legge til rette for at virksomhetene kan supplere SSØs tjenestetilbud med tjenester fra andre på områder der virksomhetene har behov for skreddersøm. På økonomitjenesteområdet skal SSØ videre tilpasse tjenestene til ny standard kontoplan som er under utvikling. SSØ skal også ha et tilbud til virksomheter som i samråd med sitt overordnede departement ønsker å benytte periodisert virksomhetsregnskap. Senteret skal innen 1. juli 2011 legge til rette for at regnskapskundene kan motta elektroniske faktura fra leverandører og behandle fakturaene elektronisk i økonomisystemet.

Regjeringen har lagt til grunn at en betydelig del av offentlige innkjøp skal være helt eller delvis gjennomført ved konkurranse basert på elektroniske prosesser, jf. St.meld. nr. 17 (2006-2007). På den bakgrunn har Finansdepartementet gitt SSØ i oppdrag å gjennomføre et pilotprosjekt for å utvikle en e-handelsløsning som en fellestjeneste, integrert i Ehandel.no, til SSØs regnskapskunder, jf. omtale under hovedmål 1. Tjenesten omfatter en elektronisk innkjøpsløsning som integrerer hele innkjøpsprosessen fra rekvisisjon til faktura, implementeringsbistand, drift av løsning og applikasjonsbasert rådgivning. Det tas sikte på at tjenesten kan rulles ut til de av SSØs kunder som ønsker det fra 2011, med en vurdering av erfaringer i 2012. Den budsjettmessige belastningen i 2011 av tiltaket for SSØ er beregnet til 9,8 mill. kroner.

Videreutvikling av regnskapsområdet i statlige virksomheter

På oppdrag fra Finansdepartementet skal SSØ videreutvikle regnskapsfunksjonen i staten. Formålet er å standardisere og videreutvikle regnskapsføringen i statlige virksomheter. Dette skal legge til rette for bedre styring i og av statlige virksomheter, og bedre regnskapsinformasjon for staten samlet sett.

Det gjøres ingen endringer i statsregnskapet, og statlige virksomheter skal fortsatt rapportere etter kontantprinsippet til statsregnskapet og følges opp i henhold til Stortingets kontantbaserte bevilgningsvedtak. I arbeidet med innføring av

standard kontoplan vil det bli vurdert om krav til underpostrapportering til statsregnskapet skal erstattes med informasjon fra standard kontoplan.

SSØ skal i 2011 arbeide videre med utforming og teknisk tilrettelegging av standard kontoplan for statlige virksomheter, herunder foreta særskilte tilpasninger for store statlige virksomheter eller større tilskuddsordninger med spesielle behov. Det skal også arbeides videre med vurderinger av behov og muligheter for å aggregere regnskapsinformasjon for staten samlet. SSØ har lagt opp til puljevis innføringsbistand av standard kontoplan til statlige virksomheter, basert på frivillighet. Det arbeides i 2011 videre med de to første puljene. Dette arbeidet tar utgangspunkt i at ny statlig standard kontoplan for statlige virksomheter fastsettes av Finansdepartementet høsten 2010, og innføres som en frivillig ordning fra 1. januar 2011 med sikte på en obligatorisk ordning i 2014.

Statlige virksomheter kan, i samråd med overordnet departement, benytte andre føringsprinsipper i virksomhetsregnskapet i tillegg til kontantregnskapet. SSØ har fått i oppdrag å forvalte de statlige regnskapsstandardene, som er fastsatt av Finansdepartementet som anbefalte, men ikke obligatoriske regnskapsstandarder fra 1. januar 2010. SSØ skal tilrettelegge og opprettholde et tjenestetilbud for regnskapstjenester etter de statlige regnskapsstandardene og et begrenset veiledningstilbud til virksomheter som ønsker et supplerende periodisert virksomhetsregnskap i tillegg til kontantregnskapet. SSØ skal også vedlikeholde en oversikt over regnskapsprinsipper i bruk i statlige virksomheter, basert på årlig informasjon fra de ansvarlige fagdepartementer.

Mål og budsjett 2011

Det vises til omtale av SSØs hovedmål ovenfor.

Den underliggende målstruktur (kvalitative og kvantitative resultatmål) fastsettes i styringsdialogen mellom Finansdepartementet og Senter for statlig økonomistyring i forbindelse med utforming av tildelingsbrev til SSØ for 2011. I hovedsak vil de viktigste styringsparameterne for 2011 tilsvare dem som ble anvendt for 2009, og tilsiktede resultater i 2011 skal generelt være minst like gode som oppnådde resultater i 2009, jf. rapportomtalen foran.

Den foreslåtte bevilgningen skal brukes i samsvar med de formål og hovedoppgaver som er omtalt foran. SSØs budsjetttramme for 2011 foreslås satt til 346,3 mill. kroner.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, drift og innkjøp av kontorutstyr, drift og innkjøp av IT-utstyr mv. Beløpet inkluderer også direkte utgifter til lønnskjøring for andre statlige virksomheter hos ekstern leverandør, i tillegg til utgifter til videreutvikling av regnskapsområdet i statlige virksomheter. Det foreslås bevilget 320,8 mill. kroner under post 01.

SSØ vil ha inntekter i forbindelse med utføring av tjenester for andre statlige virksomheter og enkelte andre inntekter. På grunn av usikkerhet om størrelsen på inntektene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1605, post 01 Driftsutgifter, med et beløp

tilsvarende merinntekter under kap. 4605, post 01 Økonomitjenester, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter utviklingstiltak for SSØs systemer og infrastruktur på IKT-området, herunder nødvendige oppgraderinger, videreutvikling av systemløsninger og forprosjekter mv. Det foreslås bevilget 25,5 mill. kroner under post 45. Økningen i forhold til saldert budsjett 2010 skyldes at arbeidet med løsning for e-handel med integrasjon mot økonomisystemet for SSØs kunder for 2011 er ført på post 45.

Kap. 4605 Senter for statlig økonomistyring

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Økonomitjenester	46 411	35 700	37 200
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	55		
16	Refusjon av foreldrepenger	3 032		
18	Refusjon av sykepenger	4 115		
	Sum kap. 4605	53 613	35 700	37 200

Post 01 Økonomitjenester

Posten omfatter betaling fra kunder til dekning av direkte utgifter ved lønnskjøringer og elektronisk

fakturabehandling, lisensutgifter og kursutgifter, i tillegg til eventuelle andre, ikke budsjetterte inntekter.

Kap. 1608 Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 596	16 600	16 100
	Sum kap. 1608	12 596	16 600	16 100

Bevilgningen under kap. 1608 går til ulike felles tiltak i staten med formål å styrke økonomistyringen og til særlige utviklingstiltak innenfor styring av store statlige investeringsprosjekter.

Økonomistyring

Finansdepartementets arbeid med statlig økonomistyring omfatter blant annet fastsettelse og forvaltning av reglement for økonomistyring i staten og andre felles prinsipper og normer for god øko-

nomistyring, og ulike tiltak for å legge til rette for økonomistyringen i statlige virksomheter. Hensikten med tiltakene er å bedre kvaliteten på regnskapsføringen og økonomistyringen i virksomhetene, og legge til rette for best mulig utnyttelse av ressursene.

I 2009 ble bevilgningen blant annet benyttet på følgende prioriterte områder:

- Utvikling og utprøving av felles standarder for regnskapsføring i statlige virksomheter, basert på periodiseringsprinsippet, samt erfaringsoppsummering av utprøvingen
- Etablering av pilot for e-handelsløsning

For 2011 planlegges blant annet følgende tiltak og videreføring av arbeid som er startet i 2009 og 2010:

- Tiltak for videreutvikling av regnskapsområdet i staten og bruk av tilleggsinformasjon fra virksomhetsregnskaper basert på periodiseringsprinsippet, jf. omtale i Gul bok 2010 og 2011
- Videreutvikling av portalen for evaluering i staten

Av bevilgningsforslaget for 2011 anslås utgifter på til sammen 8,3 mill. kroner til arbeidet med å styrke den statlige økonomistyringen. Det vises videre til omtale av statlig økonomistyring i Gul bok 2011, kap. 9.

Prosjektstyring

Siden 2000 har statlige investeringsprosjekter med anslått kostnad over 500 mill. kroner vært undergitt særskilt kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsunderlag (KS 2). I 2005 ble ordningen utvidet til også å omfatte konseptvalget (KS 1). Kvalitetssikringen utføres av særlig kvalifiserte, private virksomheter som har inngått rammeavtale med Finansdepartementet. Kvalitetssikringen utføres således i to trinn:

- Kvalitetssikring av konseptvalget ved fullført forstudie (KS 1)
- Kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsunderlag ved fullført forprosjekt, eller i detaljprosjekteringsfasen for enkelte prosjekter (KS 2)

Det er per 1. september 2010 foretatt 32 avrop (bestillinger) på den gjeldende rammeavtalen vedrørende KS 1 og 68 avrop vedrørende KS 2. Forskjellen i antall skyldes i det vesentligste at det er lagt til grunn en gradvis implementering av KS 1-ordningen.

Den någjeldende rammeavtale om kvalitetssikring utløper 31. desember 2010. Konkurransen om rammeavtale for en ny kontraktperiode gjennomføres høsten 2010.

Kvalitetssikringsarbeidet følges opp av et eget tverrfaglig forskningsprogram – Concept-programmet. Dette er organisatorisk forankret ved NTNU og SINTEF og fullfinansiert over denne budsjettposten. Hovedprogramfasen startet i 2002.

Concept-programmet arbeider med følgeforskning knyttet til store offentlige investeringer og forskning på avgrensede, spesifikke problemstillinger som er relevante for å bedre tilretteleggingen av slike tiltak og oppnå større samfunnsøkonomisk nytte av investeringene. Dette arbeidet vil bli videreført i 2011.

Etter hvert som tidligere kvalitetssikrede prosjekter blir fullført, samles erfaringsdata som er sammenliknbare på tvers av prosjekter og sektorer for å gi ny kunnskap og råd til beslutningstakere og kvalitetssikrere. Samarbeid og erfaringsutveksling med andre land står sentralt, samt kompetanseoppbygging gjennom undervisning ved NTNU og andre institusjoner. Forskningsresultatene og publikasjonene er åpent tilgjengelige og kan lastes ned fra programmets nettsider.

Det anslås for 2011 utgifter til Concept-programmet på 7,8 mill. kroner.

Programkategori 23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.20, fordelt på kapitler:

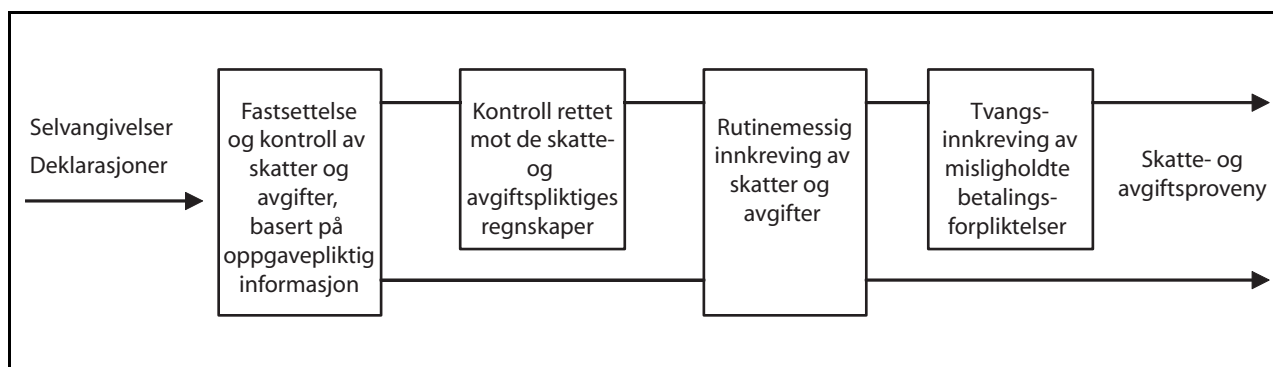
(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 379 408	1 363 200	1 449 600	6,3
1618	Skatteetaten	4 444 770	4 654 600	4 664 500	0,2
	Sum kategori 23.20	5 824 178	6 017 800	6 114 100	1,6

Organisering og ansvarsområder

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltning av skatte- og avgiftssystemene. Dette omfatter arbeid med skatte- og avgiftslovgivningen og styringen av den statlige delen av skatte-, avgifts- og tolladministrasjonen (skatteetaten og toll- og avgiftsetaten). Skatteoppkreverne hører administrativt til kommunene, men er underlagt Finansdepartementets og skatteetatens faglige instruksjonsmyndighet for innkreving av skatt og folketrygdavgifter, og kontrollfunksjoner

overfor arbeidsgivere. Staten har ansvaret for kontroll og revisjon av skatteoppkreverfunksjonen, ved henholdsvis skatteetaten og Riksrevisjonen.

Finansdepartementet og den øvrige skatte- og avgiftsadministrasjonen skal blant annet sikre en tilfredsstillende etterlevelse av regelverket for skatter, avgifter og toll. Etatene har som primære oppgaver å fastsette, innkreve og kontrollere. Ved siden av regelverksutvikling, informasjon og veiledning, er verdikjeden i skatte- og avgiftsadministrasjonen som vist i figur 4.1.

Figur 4.1 Skatte- og avgiftsadministrasjonens arbeid med fastsetting og innkreving av skatter og avgifter

Overordnede mål for etatene er å sikre inntekter til fellesskapet og bidra til rettferdig fordeling gjennom riktig fastsettelse og rettidig innbetaling av skatter, avgifter og toll. I tillegg har toll- og avgiftsetaten som mål å forhindre ulovlig inn- og utførsel av varer. Skatteetaten skal i tillegg sørge

for et korrekt og oppdatert folkeregister. Det gis en nærmere beskrivelse av etatenes hovedmål og resultater mv. under henholdsvis kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten og kap. 1618 Skatteetaten.

For årene 2007-2009 fordelte skatte- og avgiftsinntektene seg som vist i tabell 4.2.

Tabell 4.2 Innbetaling av skatter, avgifter og toll

	Regnskapstall (mill. kr)		
	2007 ¹	2008 ²	2009 ³
Skatt på inntekt og formue	174 188	194 879	192 888
Arbeidsgiveravgift	109 990	121 722	128 089
Trygdeavgift	75 307	84 228	90 800
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	191 153	245 167	168 966
Merverdiavgift	183 828	190 684	185 178
Andre avgifter	87 417	86 769	85 551
Tollinntekter, inkl. salg av tollkvoter	2 126	2 141	2 242
Sum skatte-, avgifts- og tollinntekter over statsbudsjettet	824 009	925 590	853 714
Kommune- og fylkeskommunesskatt på inntekt og formue ⁴	116 482	123 070	129 580
Samlede skatte-, avgifts- og tollinntekter	940 491	1 048 660	983 294

¹ Jf. St.meld. nr. 3 (2007-2008)² Jf. St.meld. nr. 3 (2008-2009)³ Jf. Meld. St. 3 (2009-2010)⁴ Kilde: Statistisk sentralbyrå

Innbetalte beløp som andel av fastsatte beløp har de senere årene ligget på et stabilt, høyt nivå for de viktigste skattene og avgiftene. Det vises til

nærmere omtale under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten og kap. 1618 Skatteetaten.

Kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	1 264 052	1 279 600	1 362 300
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	115 356	83 600	87 300
	Sum kap. 1610	1 379 408	1 363 200	1 449 600

Formål, hovedoppgaver og organisering

De overordnede mål for toll- og avgiftsetaten er å hindre ulovlig inn- og utførsel av varer og å sikre riktig fastsettelse og rettidig innbetaling av toll og avgifter. Etaten skal yte god service. Hovedoppgaven er å:

- tilrettelegge for innførsel og utførsel av varer for næringslivet og for reisende
- kontrollere gods, reisende og transportmidler og avdekke smugling (grensekontroll)

- forvalte deklarerings-, fastsettelses- og innkrevingssystemer som sikrer staten toll- og avgiftsinntekter
- kontrollere innbetaling av avgifter og toll og avdekke unndragelser (økonomisk kontroll)
- forvalte regelverk, herunder informere og veilede brukerne
- delta i internasjonalt samarbeid

Etaten er organisert med et sentralt direktorat og seks underliggende tollregioner. Regiontollstedet er det administrative senteret i hver tollregion, og de seks regiontollstedene er lokalisert i Fredrik-

stad, Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Tromsø. Foruten regiontollstedene er etaten lokalisert 32 steder i landet. I tillegg utfører svenske og finske enheter på grensen oppgaver for norske tollmyndigheter. Per 1. mars 2010 hadde etaten en bemanning tilsvarende 1 792 årsverk, jf. pkt. 3.4 i del I.

Mål og resultater 2009

Toll- og avgiftsetatens driftsresultater vurderes ut fra fire fastsatte hovedmål for virksomheten, jf. nedenfor.

Hovedmål 1: Hindre ulovlig inn- og utførsel av varer

Grensekontrollen baseres i stor grad på risikoanalyser og etterretning for å avdekke alvorlige overtredelser og profittmotivert smugling. Beslagene varierer fra år til år, og enkeltbeslag kan gjøre store utslag på årsresultatet. Toll- og avgiftsetatens resultater på dette målområdet er gjennomgående bedre enn tidligere år. Narkotikabeslagene har aldri vært flere og større enn i 2009.

Antall kontrollerte objekter i 2009 var 187 645 med 21 121 treff. Dette utgjør en treffprosent på 11,3. Til sammenlikning kontrollerte etaten i 2008 145 564 objekter med 18 845 treff (12,9 pst.) og 140 234 objekter med 16 680 treff (11,9 pst.) i 2007. Hovedårsaken til den store økningen i kontrollerte objekter i 2009 er at flere typer kontroller nå inngår i resultatmålingen, jf. nedenfor. Resultatet er derfor ikke direkte sammenliknbart med tidligere år. Departementet anser kontrollaktiviteten og den samlede treffprosent som tilfredsstillende. Treffprosenten er høyest i kontrollen av reisende og i kontrollen av transportmidler. Det er lavest treffprosent i godskontrollen, som nå også omfatter kontroll av post- og kurér-sendinger, samt lagerkontroll. De beslag som gjøres der, er imidlertid ofte betydelige. Etaten vil fortsatt arbeide systematisk med å bedre treffprosenten i godskontrollen, blant annet gjennom forbedrede utvalgsmetoder og bruk av etatens skannere.

Totalt ble det i 2009 foretatt 30 168 beslag (ett treff kan inneholde flere beslag). 5 412 overtredelser ble anmeldt til politiet, en økning med 18,6 pst.

fra 2008. 673 av overtredelsene er definert som alvorlige. Disse utgjorde en betydelig andel av beslagsvolumet. Dette er beslag knyttet til profittmotivert smugling, og aktørene er ofte profesjonelle i organiserte nettverk.

Både antall narkotikabeslag og beslaglagt mengde var på et høyere nivå enn tidligere år, jf. tabell 4.3. Beslaglagt mengde heroin utgjorde 96,5 kg, en økning med 44,6 kg (85,9 pst.) i forhold til 2008. I 2007 ble det beslaglagt bare 2,8 kg. Beslaglagt mengde hasj økte fra 320 kg i 2008 til 1 513 kg i 2009 (372,8 pst.). Toll- og avgiftsetaten har i 2009 styrket analyse- og etterretningsarbeidet med bedre objektutvelgelse og økt tilstedeværelse ved grensen.

Det ble beslaglagt nærmere 13,8 mill. sigaretter i 2009, nærmere en dobling sammenliknet med 2008 (7,2 mill.) Ett enkeltbeslag på 6,7 mill. sigaretter er hovedårsaken til økningen. Beslagene av øl, vin og brennevin var på om lag samme nivå som de to foregående årene. Beslag av sprit (over 60 volumprosent) økte betydelig sammenliknet med de senere år (22 366 liter i 2009 mot 6 611 liter i 2008), men er fortsatt på et lavt nivå sammenliknet med perioden før beslag av metanolholdig sprit i 2001.

Etaten tok i bruk en ny stasjonær skanner på Svinesund i 2009. De to øvrige skannerne er mobile og benyttes på mange ulike steder. Skannerne gjør det mulig å undersøke last på vogntog og i containere uten å måtte gå inn i lasterommene. Skannere er et effektivt kontrollverktøy og gir også gevinst for næringslivet ved at kontroller kan utføres raskere og smidigere. Skannerne utnyttes stadig mer effektivt, og store beslag som følge av skanninger har økt. Antall skannede objekter økte med vel 40 pst. fra 5 138 i 2008 til 7 241 i 2009. Treffprosenten gikk noe ned, men beslagene økte i antall og mengde. Bruk av skannerne førte i 2009 blant annet til beslag av 782 kg hasj, 57 kg amfetamin, 4 kg kokain, 13 000 liter sprit og brennevin, 10 000 liter øl og vin og 550 000 sigaretter.

Det ble i 2009 avdekket brudd på deklarasjonsplikten for valuta tilsvarende 42,7 mill. kroner. Av dette beløpet ble 16,7 mill. kroner beslaglagt, mens 26 mill. kroner ble tillatt etterdeklart. Valutakontrollen ble styrket med 4,9 mill. kroner i 2009. Se også omtale under avsnitt om valutakontroll.

Tabell 4.3 Toll- og avgiftsetaten – grensekontroll – beslagsstatistikk

År	2007	2008	2009
Antall narkotikabeslag	2 199	2 198	2 251
Cannabis (i kg)	327,0	342,7	1 565,9
Heroin (i kg)	2,8	51,8	96,5
Amfetamin (i kg)	323,2	274,6	246,4
Kokain (i kg)	71,2	63,1	57,6
Ecstasy (i stk. tabl.)	13 132	19 170	89 621
Dopingmidler (enheter)	301 126	158 344	223 576
Brennevin (i liter)	25 050	25 245	25 878
Sprit ¹ (i liter)	310	6 611	22 366
Vin (i liter)	44 625	52 568	44 792
Øl (i liter)	224 203	248 059	250 268
Sigaretter (stk.)	7 658 800	7 187 805	13 775 511
Skytevåpen (stk.)	644	12	19
Valuta NOK	12 279 249	19 189 438	16 700 000

¹ Brennevin med mer enn 60 pst. alkohol

Hovedmål 2: Riktig fastsettelse av avgifter og toll

I 2009 var antall inn- og utførselsdeklarasjoner samlet på vel 5,6 mill., jf. tabell 4.4. Dette er en reduksjon på nærmere 500 000 deklarasjoner fra 2008. Handelen til og fra Norge ble redusert som følge av den internasjonale konjunkturedgangen. Alle deklarasjonene blir behandlet i TVINN (TollVesenet's INformasjonssystem med Næringslivet), og 175 995 deklarasjoner ble tatt ut til dokumentkontroll. Av disse ble 9 378 fysisk kontrollert, et noe høyere kontrollnivå enn året før. I kontrollene sjekker toll- og avgiftsetaten informasjon i deklarasjonene mot underliggende dokumentasjon eller den fysiske varen. Kontrollene i 2009 medførte at deklarasjonene ble rettet med 267 mill. kroner til fordel for statskassen og med 1 295 mill. kroner til fordel for næringslivet. Gjennom målrettet informasjon og veiledning arbeider etaten med å bedre kvaliteten på næringslivets deklarerer.

Etatens behandling og kontroll av innførsels- og utførselsdeklarasjonene (tolldeklarasjonene) er nødvendig for at Norge skal oppfylle sine forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler og er grunnlaget for innkrevingen av det meste av etatens inntekter. Deklarasjonene brukes videre i statistikken for norsk utenrikshandel og utgjør be-

handlings- og beslutningsgrunnlag for andre etater som Statistisk sentralbyrå, Mattilsynet, Statens landbruksforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet.

Det ble gjennomført 548 kontroller av særavgiftsoppgaver i 2009. Kontrollfrekvensen var på om lag samme nivå som tidligere år. Ved kontrollene i 2009 ble det avdekket feil på 263 avgiftsoppgaver, noe som gir en treffprosent på 48 pst., mot 49 pst. i 2008 og 43 pst. i 2007. Feilene førte til avgiftskorrekasjoner i favør av staten med 9,6 mill. kroner og i favør av de særavgiftspliktige med 0,9 mill. kroner.

I tillegg til deklarasjonskontrollen og oppgavekontrollen gjennomføres det kontroller av virksomhetenes toll- og avgiftsregnskap og lagerhold. I 2009 ble det gjennomført 1 343 virksomhetskontroller, en klar økning fra 2008 (16 pst.) og 2007 (33 pst.). Kontrollene medførte at det ble etterberegnet 489,5 mill. kroner i toll, særavgifter og merverdiavgift. Dette er på samme nivå som i 2008 (492 mill. kroner), men vesentlig høyere enn i 2007 (292 mill. kroner).

Samlet førte etatens økonomiske kontroll (deklarasjonskontroll, særavgiftskontroll og virksomhetskontroll) til etterberegning av 766 mill. kroner til staten. Den økonomiske kontrollen ble styrket med 5 mill. kroner i 2009. Slike kontroller er

viktige, både av allmennpreventive grunner og fordi disse kontrollene har høy treffprosent.

Etatens økonomiske kontroller avdekket 174 alvorlige overtredelser i 2009, som er det høyeste registrerte resultatet til nå. 47 av sakene er anmeldt til politiet.

Valutaregisteret er et viktig redskap i kampen mot økonomisk kriminalitet, og er med på å effektivisere toll- og avgiftsetatens og andre etaters kontrollvirksomhet ved at opplysninger om gren-

sekryssende transaksjoner raskt er elektronisk tilgjengelig. Registeret brukes både ved utplukk av kontrollobjekter og til innhenting av informasjon under en kontroll. Over 160 virksomheter rapporterer til registeret. Det registreres daglig om lag 140 000 transaksjoner i registeret. I 2009 gjennomførte toll- og avgiftsetaten 126 000 søk, politiet 19 000 søk, skatteetaten 20 000 søk og arbeids- og velferdsetaten 4 000 søk i registeret. Se også omtale under hovedmål 1.

Tabell 4.4 Toll- og avgiftsetaten – økonomisk kontroll – kontrollstatistikk

År	2007	2008	2009
Antall innførselsdeklarasjoner	4 647 932	4 768 575	4 403 882
Andel dokumentkontroller ved innførsel	3,4 pst.	3,2 pst.	3,5 pst.
Treffprosent i innførselskontrollen	36,7 pst.	36,5 pst.	35,0 pst.
Antall utførselsdeklarasjoner	1 306 765	1 300 009	1 196 608
Andel dokumentkontroller ved utførsel	1,7 pst.	1,7 pst.	1,9 pst.
Treffprosent i utførselskontrollen	48,8 pst.	49,3 pst.	46,6 pst.
Antall særavgiftsoppgavekontroller	538	578	548
Antall virksomhetskontroller ¹	1 012	1 157	1 343
Antall avdekkede alvorlige overtredelser	166	167	174

¹ I tillegg utføres årlig om lag 150 bistandskontroller for andre lands tollmyndigheter.

Hovedmål 3: Rettidig innbetaling av avgifter og toll

Toll- og avgiftsetatens samlede inntekter utgjorde 179,9 mrd. kroner i 2009, en reduksjon fra foregående år på 16,2 mrd. kroner (8,2 pst.), jf. tabell 4.5. Særlig inntekter fra merverdiavgift ved innførsel og motorvognavgiftene har gått betydelig ned, mens toll og øvrige særavgifter har hatt en liten økning.

Tollinntektene økte i 2009 med 62 mill. kroner (3 pst.). Økningen skyldes økt import av landbruksvarer og tekstiler.

Inntektene fra merverdiavgift er redusert med 15,1 mrd. kroner (13,3 pst.) fra 2008. Reduksjonen skyldes generelt lavere importvolum i 2009.

Inntektene fra motorvognavgifter er redusert med i alt 2,2 mrd. kroner (4,9 pst.). Størst endring har det vært for engangsavgiften med en reduksjon på 3,1 mrd. kroner (16,2 pst.) og for mineraloljeavgiften med en økning på 554 mill. kroner (7,7 pst.). Lavere inntekt fra engangsavgiften skyldes at det i 2009 ble registrert 16,8 pst. færre kjøretøy enn i 2008. Inntektsøkningen for mineraloljeavgiften har sammenheng med en økende andel

dieseldrevne kjøretøy etter omleggingen av engangsavgiften i 2007. Fra 2006 til 2009 har andelen dieseldrevne nye kjøretøy økt fra 48,3 pst. til 72,7 pst. Inntekten fra årsavgiften økte med 342 mill. kroner (4,3 pst.). For de øvrige motorvognavgiftene er det kun mindre endringer.

Inntektene fra øvrige særavgifter har i 2009 totalt økt med 1,1 mrd. kroner (3 pst.). Størst økning er det for produktavgift på alkoholfrie drikkevarer med 574 mill. kroner (53,7 pst.), tobakksavgift med 508 mill. kroner (7 pst.) og forbruksavgift elektrisk kraft med 470 mill. kroner (7,5 pst.). Den store økningen for produktavgift på alkoholfrie drikkevarer har sammenheng med økt avgiftssats. Størst reduksjon er det for avgift på utslipp av NOx med totalt 506 mill. kroner (80,2 pst), avgift på sluttbehandling av avfall med 206 mill. kroner (29,6 pst) og avgift på båtmotorer med 125 mill. kroner (41,9 pst.). Reduksjonen i NOx-inntektene ses i sammenheng med innføring av avgiftsfritak for virksomheter tilsluttet miljøavtalen som ble inngått mellom Miljøverndepartementet og næringsorganisasjoner i mai 2008.

I tillegg krevde etaten inn i overkant av 1 mrd. kroner i diverse avgifter, forelegg og gebyrer for

andre myndigheter. Dette omfatter bl.a. eksportavgift på fisk, forskningsavgift på landbruksprodukter og miljøgebyrer ved innførsel av batterier, dekk, biler og elektriske produkter.

Etatens beløpsrestanser var i 2009 lavere enn de foregående årene. Staten fikk inn 99,87 pst. av fastsatte krav. Tilsvarende tall var 99,81 i 2008 og 99,78 pst i 2007.

Tabell 4.5 Toll- og avgiftsetaten – inntekter og restanser

År	(mill. kroner)		
	2007	2008	2009
Inntekter: ¹	193 147	196 069	179 913
- tollinntekter ²	2 014	2 088	2 150
- merverdiavgift ved innførsel ³	110 023	113 817	98 688
- avgift på motorvogner ⁴	46 862	44 471	42 309
- øvrige særavgifter	34 248	35 693	36 766
Akkumulerte restanser	777	629	504
Nye restanser i året	421	367	238

¹ For mer detaljert oversikt, se Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

² Eksklusive salg av tollkvoter.

³ For merverdiavgiftspliktige næringsdrivende er merverdiavgiften som oppkreves ved innførsel, fradragsberettiget i deres merverdiavgiftsoppgjør med skattekontorene, jf. også fotnote til tabell 4.6 under kap. 1618 Skatteetaten.

⁴ Motorvognavgifter omfatter kapittel/post: 5536/71 Engangsavgift på motorvogner mv., 5536/72 Årsavgift, 5536/73 Vektårsavgift, 5536/75 Omregistreringsavgift, 5536/76 Avgift på bensin og 5536/77 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn og fritidsbåt (dieselavgift).

Hovedmål 4: Yte brukerne god service

Toll- og avgiftsetaten arbeider kontinuerlig med å yte bedre service til brukerne. I 2009 svarte de regionale informasjonsentrene på vel 124 000 henvendelser, en nedgang på 11 000 henvendelser (8 pst.) fra 2008. Staten hadde over 1,27 mill. besøk på sine nettsider i 2009, en økning med 120 000 besøk (11 pst.) fra 2008. Toll- og avgiftsetaten har som mål at nettsidene skal være brukernes foretrukne kanal for informasjon og tjenester på etatens forvaltningsområde.

3 300 brukere abonnerer på innhold fra www.toll.no, en økning på 400 brukere (13,8 pst.) fra 2008. Forbedringer av funksjonalitet og utvikling av nye tjenester på nettsidene vurderes fortløpende. I 2009 ble kjøretøysidene revidert, og det ble tatt i bruk nye maler som gjør det enklere for brukerne å navigere på nettsidene.

Staten har som mål at saksbehandlingstiden skal være kort, samtidig som kvaliteten skal opprettholdes. I 2009 behandlet etaten mer enn halvparten av innkomne søknader i løpet av to uker. Mer enn 85 pst. av søknadene fra næringslivet om tollkreditt ble behandlet i løpet av én uke.

Samlet resultatvurdering

Ut fra de fastsatte hovedmål for toll- og avgiftsetaten vurderer Finansdepartementet driftsresultatene i 2009 samlet sett som klart tilfredsstillende. Staten kan vise til flere kontrollerte objekter enn tidligere år, og antall beslag og mengde av narkotika har aldri vært på et høyere nivå enn i 2009. Finansdepartementet er videre tilfreds med resultatene på fastsettelsesområdet. Resultatene fra virksomhetskontrollen er tilfredsstillende. Finansdepartementet er godt fornøyd med at restansenivået i avgiftsinnkrevningen holder seg på et stabilt, lavt nivå. Etatens service til brukerne vurderes som gjennomgående god.

Sentrale utfordringer og tiltak

En sentral oppgave for toll- og avgiftsetaten er å bidra til effektiv handel og konkurranse ved å legge til rette for at grensepassering, deklareringsfastsettelse og fortolling av varer kan skje så enkelt og raskt som mulig. Samtidig skal etaten løse de samfunnsbeskyttende oppgavene på en måte som tar hensyn til det aktuelle trusselbildet. Etatens utfordring er å finne en god balanse mellom næringslivets behov for effektive rutiner og

service og de kontrolloppgaver som følger av samfunnsbeskytterrollen.

Internasjonalt samarbeid

Toll- og avgiftsetatens oppgaver preges i økende grad av den internasjonale utviklingen. Det legges større vekt på beskyttelse av legal og effektiv internasjonal handel. Samtidig har trusler som internasjonal terror og miljøkriminalitet ført til krav om bedre kontroll av varestrømmene. Tollmyndighetene må prioritere sine oppgaver ut fra en vurdering av den globale utviklingen, og etaten må følge med på og påvirke standarder og regelverk som utvikles gjennom World Trade Organization (WTO), World Customs Organization (WCO) og frihandels- og samarbeidsavtaler som Norge har inngått (herunder EØS-avtalen og bilaterale avtaler).

Den vesentligste delen av norsk handel skjer med andre europeiske land. Det er derfor viktig at regelverk, prosedyrer og kontrollmetoder avstemmes med våre europeiske handelspartnere. Samtidig er det ønskelig at nye og forbedrede prosedyrer for vareførselen får global oppslutning. WCO har vedtatt et rammeverk på tollområdet (Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade) for å forenkle den globale handelen, samtidig som samfunnsbeskytterrollen skal ivaretas. 154 av WCOs 176 medlemsland (inkludert Norge og EU) tar sikte på å innføre disse standardene. Toll- og avgiftsdirektoratet arbeider med å harmonisere norske tollprosedyrer i tråd med dette. Norske tollmyndigheter bidrar gjennom WCO med tollfaglig ekspertise til en del land under utvikling, med sikte på innføring av internasjonalt anerkjente standarder for tollbehandling, handelsfasilitering og god forvaltningspraksis. I denne forbindelse er det kommet i stand formelle samarbeidsavtaler mellom WCO og NORAD om prosjektstøtte. Etaten bistår Finansdepartementet og Utenriksdepartementet i forhandlingene om handelsfasilitering under Doha-runden i WTO. Handelsfasilitering er også et viktig tema under forhandlinger om frihandelsavtaler med en rekke tredjeland, og her er det også behov for at etaten bidrar. Etaten har også ansvaret for utarbeidelse og vedlikehold av tollbindingslistene for varer. Direktoratet deltar aktivt i flere komiteer og arbeidsgrupper i WCO, bl.a. knyttet til klassifisering av varer og bekjempelse av piratkopier.

Toll- og avgiftsdirektoratet deltar aktivt i ulike komiteer og arbeidsgrupper innenfor EFTA og EØS-avtalen, herunder COCE (Committee for Customs Experts). Det legges vekt på samarbeid

og kontakt med Europakommisjonen på flere områder, både for å kunne bidra og påvirke utviklingen innenfor bl.a. det internasjonale opprinnelsesregelverket. Direktoratet deltar også i et eget ekspertutvalg knyttet til EUs satsing på produktsikkerhetsområdet, den såkalte «varepakken», hvor målet er å utarbeide retningslinjer for samarbeidet mellom toll- og tilsynsmyndigheter.

EU innførte 1. juli 2009 nye regler om forhåndsvarsling av all vareførsel til og fra EU-området. Reglene gjennomføres som en frivillig ordning fram til 31. desember 2010. EU har også innført en autorisasjonsordning for økonomiske operatører (Authorised Economic Operators, AEO) og samordnende kriterier for vurdering av risiko. EU har ved endring av protokoll 10 i EØS-avtalen, åpnet for at Norge på nærmere vilkår gis unntak fra kravet om forhåndsvarsling mellom Norge og EU, jf. St.prp. nr. 71 (2008-2009). Ett vilkår er bl.a. at Norge innfører forhåndsvarsling av vareførsel til og fra land utenfor EU, for eksempel Russland. På denne bakgrunn har Norge gjennomført tekniske tiltak og regelverksendringer, jf. Ot.prp. nr. 1 (2008-2009) Skatte- og avgiftsopplegget 2009 – lovendringer, kap. 26, og Innst. O. nr. 1 (2008-2009) Skatte- og avgiftsopplegget 2009 – lovendringer, og tilfredsstillende dermed de krav som stilles på disse områdene.

Som en direkte følge av den inngåtte avtalen med EU om forhåndsvarsling, deltar Norge i et nytt internasjonalt samarbeidsforum. Sammen med Sveits er Norge invitert til å delta på møtene i Customs Code Committee (CCC), EU-kommisjonens tollovskomité. Norge stiller nå i disse møtene som observatør med talerett. Det vises for øvrig til omtale i Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

Toll samarbeidet innen Østersjø- og Barentsregionen har fått økt oppmerksomhet fra EU. Det videre arbeidet på dette området må ses i lys av endringen i protokoll 10 som nevnt ovenfor. Utviklingen av tollsamarbeidet mellom EU og Russland, spesielt i denne regionen, vil få stor betydning for det bilaterale samarbeid mellom norske og russiske tollmyndigheter.

Toll- og avgiftsdirektoratet bistår Finansdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Utenriksdepartementet i forbindelse med forhandlinger om frihandelsavtaler. Slike forhandlingsprosesser kan være kompliserte og gå over lang tid, og de kan i perioder legge beslag på store ressurser. I 2010 føres det frihandelsforhandlinger med Algerie, Hong Kong og India i regi av EFTA, mens Norge forhandler bilateralt med Kina. I tillegg forberedes det forhandlinger i EFTA-regi

med Indonesia, Russland, Malaysia og Vietnam. Gjenopptakelse av forhandlingene med Thailand antas å ligge lengre fram i tid.

Etaten deltar også i forhandlinger med andre land med sikte på inngåelse av avtaler om tollsamarbeid. Slike tollsamarbeidsavtaler, som kan være uavhengige av frihandelsavtalene, kan blant annet omfatte gjensidig informasjonsutveksling og tollfaglig bistand.

Det ble i 2009 inngått en avtale mellom Norge og Finland der Norge betaler for et begrenset antall finske tjenestemenn på felles grense for å ivareta norske interesser. Ordningen vil bli evaluert i 2011.

Etaten har i 2010 tre faste poster utenlands for å styrke det internasjonale kontrollsamarbeidet. En av utsendingene er stasjonert ved Europol i Haag og to sambandsmannsstillinger er tilknyttet ambassadene i Berlin og Madrid. I tillegg har norske tollmyndigheter en spesialutsending til Brusel med formål å følge utviklingen i WCO, WTO, EU og EFTA.

Nye TVINN

Det vises til omtale av Nye TVINN i Prop. 125 S (2009-2010) og omtale under internasjonalt samarbeid foran. TVINN-systemet – TollVesens Informasjonssystem med Næringslivet – benyttes til tolldeklarasjoner og til fastsetting og innkreving av toll og avgifter. Prosjektet Nye TVINN hadde som målsetning å utvikle forenklede og differensierte løsninger for næringslivet med bl.a. autorisasjonsordninger som gir enklere prosedyrer for transport og kontroll. I Prop. 1 S (2009-2010) opplyste Finansdepartementet at det skulle komme tilbake til Stortinget med revidert prosjektplan og kostnadsramme for prosjektet i løpet av 2010.

Arbeidet med et justert vareførselsregime er komplekst. Det har vist seg nødvendig å stanse prosjektet i sin nåværende form i påvente av en grundigere gjennomgang av innførsels- og utførselsprosedyrer, tilhørende regelverk og eventuelt konseptvalg for IT-løsninger.

Arbeidet med utvikling av prosedyrer og regelverk vil likevel videreføres, og det skal også gjennomføres enkelte endringer i dagens TVINN-system. Dette omfatter forbedret funksjonalitet knyttet til blant annet renteberegning og omberegning, en del endringer av teknisk art og teknologisk modernisering av systemets plattform. Disse tiltakene er uavhengig av arbeidet med prosedyrer og regelverk. Med endringene vil TVINN likevel være bedre tilpasset en eventuell videreutvik-

ling som følge av det pågående arbeidet med prosedyrer og regelverk.

Ovennevnte arbeider er anslått til vel 50 mill. kroner. De gjennomføres i 2010-2011 og eventuelt noe ut i 2012. I bevilgningsforslaget for 2011 er det avsatt 10 mill. kroner, mens resten dekkes av tidligere bevilgninger.

Økonomisk kriminalitet

Toll- og avgiftsetatens økonomiske kontroller er et betydelig bidrag til å bekjempe økonomisk kriminalitet og avgiftsunndragelser. Spennet i kontrollobjekter er stort. Det legges vekt på både å sikre at det betales avgifter til staten gjennom regelmessig kontroll av store avgiftsbetalere og på å foreta kontroller som skal avdekke de bevisste og alvorlige overtredelsene.

Den globale utviklingen har ført til økt kompleksitet i internasjonal handel. Økte krav til sikkerhet og til effektiv vareførsel gir utfordringer for nasjonale tollmyndigheter verden over.

Etaten skal fortsatt satse på samarbeid med blant andre skatteetaten, politiet, Økokrim og Fiskeridirektoratet i kampen mot skatte- og avgiftsunndragelser. Samarbeidet omfatter utveksling av informasjon om aktuelle kontrollobjekter samt felles kontroller og kontrollaksjoner. Videre utarbeides det internasjonale, nasjonale og regionale risikovurderinger som sammen med etterretningsinformasjon legges til grunn for utvalg av kontrollobjekter.

Brudd på immaterielle rettigheter (IPR) er en type organisert kriminalitet som er raskt økende både internasjonalt og i Norge. Brudd på immaterielle rettigheter har sterke forbindelser til økonomisk kriminalitet og undergraver bedriftenes konkurransevne, arbeidsplasser og skatte- og avgiftsproveny. I tillegg utgjør denne typen kriminalitet en trussel mot helse og miljø. Bekjempelse av piratkopier står høyt på dagsorden i EU.

Det er behov for et tett samarbeid med rettighetshavere og deres organisasjoner, i tillegg til politiet, andre lands tollmyndigheter og internasjonale organisasjoner som WCO og OECD. Koordinerte aksjoner i samarbeid med andre kontrolltater vil også være viktige tiltak på dette området.

Kompleksiteten i den økonomiske kriminaliteten og veksten i strømmen av varer over grensene tilsier at toll- og avgiftsetaten må basere sin kontrollvirksomhet på risikovurderinger. Det er derfor svært viktig at kontrollene som gjennomføres i størst mulig grad rettes mot aktører som ikke er lojale mot regelverket etaten forvalter. Internasjonale tollstrategier, fastsatt av EU og WCO, legger

også økt vekt på bruk av risikovurderinger av vareforsendelser og aktører.

I statsbudsjettet for 2010 ble det avsatt 18 mill. kroner til tiltak for å redusere økonomisk kriminalitet, herunder styrket innsats i virksomhetskontrollen, bekjempelse av piratkopivarer (IPR-varer) og styrking av etatens arbeid med risikovurderinger og analyse. Helårsvirkningen av denne styrkingen er innarbeidet i budsjettforslaget for 2011 med 32 mill. kroner.

Det er i 2010 etablert etterretnings- og analyseenheter i alle tollregioner. Enhetene skal ha en overordnet strategisk innretning og kommer til å arbeide både mot grense- og økonomisk kontroll. Målet er å gi en mer helhetlig tilnærming og et best mulig beslutningsgrunnlag i etatens kontrollarbeid.

Grensekontrollen

Gjennom tilstedeværelsen ved grensen og kontroll med vareførselen har toll- og avgiftsetaten en sentral funksjon når det gjelder å redusere den risiko som strømmen av varer, transportmidler og personer representerer. Internasjonalt rammeverk legger betydelige føringer for toll- og avgiftsetatens kontroll ved grensene. Ved å møte potensielle trusler allerede i tilknytning til grensepassering, kan samfunnsbeskyttelsen økes.

Etaten har utfordringer med den langstrakte landegrensen og kysten. Det er verken mulig eller ønskelig å kontrollere alt som kommer over grensen. Kontrollen innrettes derfor etter vesentlighet og risiko, blant annet ved bruk av internasjonale kontaktverk, risikoanalyser og informasjonsinnhenting.

Røntgenutstyr, herunder store skannermaskiner, gir mer målrettede kontroller. Utstyret brukes ved grenseoverganger for personkjøretøy og godstrafikk, flyplasser med stor internasjonal trafikk og enkelte fergehavner med tilfredsstillende fasiliteter for slikt utstyr. Kontroll ved hjelp av røntgen og skanner bidrar til en mer effektiv kontrollgjennomføring og en raskere og mer smidig behandling av publikum.

Som et ledd i en satsing på økt grensekontroll ble det i 2003 anskaffet to mobile skannere og i 2009 en stasjonær skanner for skanning av containere og lastekjøretøy. Den stasjonære skanneren er plassert på Svinesund, mens de to mobile har hovedbase henholdsvis på Ørje i Tollregion Øst-Norge og i Brevik i Tollregion Sør-Norge. Dagens plassering av skannerne er begrunnet med å kunne dekke et størst mulig geografisk område, samtidig som trafikkgrunnlaget er et avgjørende ele-

ment. Toll- og avgiftsetaten har høstet gode erfaringer med bruk av skannere, både som enkeltstående verktøy og i kombinasjon med andre kontrollmetoder.

Volumet av kontrollobjekter i Tollregion Oslo og Akershus tilsier at det er behov for en skanner i regionen. En mobil skanner vil bidra til effektiv utnyttelse av kontrollkapasiteten da den i tillegg til bruk i havneområdet vil kunne benyttes ved de forskjellige godsterminalene og ved jernbaneterminalen.

For 2011 foreslås det avsatt 21,9 mill. kroner til anskaffelse og drift av en ny mobil skanner. Selve skanneren anslås å koste 25 mill. kroner, hvorav 5 mill. kroner først kommer til utbetaling i 2012.

Junkerdal tollsted i Nordland har en uhen-siktsmessig ekspedisjonsbygning uten tilfredsstillende kontrollfasiliteter, jf. Prop. 1 S (2009-2010). For 2011 foreslås det avsatt ytterligere 8 mill. kroner til bygging av nye ekspedisjonslokaler og kontrollgarasje i Junkerdal.

Tiltak mot valutasmugling

Formålet med det etablerte valutaregisteret og tilhørende regelverk er å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet samt å bidra til riktig skatte- og avgiftsbetaling, ved at kontroll- og etterforskningsmyndighetene får tilgang til opplysninger om valutavekslinger og fysiske eller elektroniske overføringer av betalingsmidler inn og ut av Norge.

Valutasmugling er et betydelig internasjonalt problem. Det er grunn til å anta at beslagstallene er lave i forhold til hva som faktisk smugles. Toll- og avgiftsetaten har gjennomført tidsavgrensede kontrollaksjoner som underbygger denne antagelsen. Erfaringer viser at det i mange tilfeller er utbytte fra kriminelle handlinger som er gjenstand for ulovlig innførsel og utførsel av valuta, og/eller at valutaen føres ut av landet for å unndras beskatning. Å forhindre ulovlig innførsel og utførsel av valuta er et viktig ledd i arbeidet med å redusere omfanget av den skjulte økonomien. Etaten vil derfor satse mer på å forhindre innførsel og utførsel av valuta som ikke er rettmessig beskattet eller deklarerert. I NOU 2009: 4 Tiltak mot skatteunndragelser foreslo skatteunndragelsesutvalget at det innføres hjemmel for tollmyndighetene til å ilegge gebyr ved manglende deklarerer av betalingsmidler. Forslaget er fulgt opp i Prop. 1 L (2009-2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. – lovendringer. Forskrift og retningslinjer forventes å være på plass i 2011, og ordningen vil da bli tatt i bruk.

For å øke treffsikkerheten i kontrollene vil etaten styrke informasjonsinnhenting og samarbeidet med sikkerhetskontrollen på flyplassene samt samarbeidet med politiet og skattemyndigheter. Etaten har i 2010 godkjent tre hunder som er spesialtrent til å lukte seg fram til pengesedler. Hundene er nå i operativ tjeneste.

Toll- og avgiftsetatens tilpasninger til nytt Autosys
Nytt Autosys er et prosjekt i regi av Vegdirektoratet, jf. omtale i Prop. 1 S (2010-2011) for Samferdselsdepartementet. Dagens Autosys er kilderegister for motorvognavgiftene, og det er avgjørende for riktig fastsettelse av avgiftene at data fra registeret er korrekte. Framtidig utforming av motorvognavgiftene er også avhengig av at registeret inneholder tilstrekkelige opplysninger om kjøretøy og eier, og at registeret bygges opp med nødvendig grad av fleksibilitet. Det må gjennomføres tilpasninger i toll- og avgiftsetatens IT-systemer som følge av nytt Autosys.

Arbeidet med nytt Autosys er nå igangsatt. Systemet skal innføres løpende, med planlagt ferdigstillelse innen utgangen av 2014. Samferdselsdepartementet har orientert om arbeidet i Prop. 127 S (2009-2010) Ein del saker på Samferdselsdepartementet sitt område, pkt. 3.1. Toll- og avgiftsetatens tilpasninger av egne IT-systemer til nytt Autosys må skje på bakgrunn av framdriften i relevante deler av Autosys-prosjektet.

Elektronisk fakturering

Toll- og avgiftsetaten har innført eFaktura og AvtaleGiro for årsavgiften. Per 1. mai 2010 var det inngått 260 250 eFakturaavtaler og 137 376 avtaler om AvtaleGiro for om lag 497 000 kjøretøy. Store kunder kan velge å inngå avtale om å motta fakturafil. I 2010 mottok 99 store kunder fakturafil som omfattet i underkant av 130 000 kjøretøy. Til sammen er nær 630 000 kjøretøy omfattet av disse avtalene. Dette innebærer en økning på nær 80 000 kjøretøy i forhold til samme tid i 2009.

I tillegg ble elektronisk faktureringsløsning for dagsoppgjørskunder satt i drift med noen få kunder i 2009. Etaten arbeider mot aktuelle brukergrupper for å få flere til å ta i bruk løsningen.

Elektronisk faktureringsløsning for tollkreditt er under arbeid, og løsningen forventes å bli satt i drift i løpet av 2. halvår 2010, etter oppstart av Altinn II. Løsningen vil blant annet legge til rette for maskinell avstemming av kontoutskriften mot toll-deklarasjoner i kundens system.

Mål og budsjett 2011

Finansdepartementet har fastsatt følgende hovedmål for toll- og avgiftsetaten for 2011:

- Hindre ulovlig inn- og utførsel av varer
- Riktig fastsettelse av avgifter og toll
- Rettidig innbetaling av avgifter og toll
- Yte brukerne god service

Den underliggende målstruktur (kvalitative og kvantitative resultatmål) fastsettes i styringsdialogen mellom Finansdepartementet og toll- og avgiftsetaten i forbindelse med utforming av departementets tildelingsbrev til etaten for 2011. I hovedsak vil de viktigste styringsparameterne for 2011 tilsvare dem som ble anvendt for 2009. Til siktede resultater i 2011 skal generelt være like gode som eller bedre enn oppnådde resultater i 2009.

Toll- og avgiftsetatens budsjetttramme foreslås satt til 1 449,6 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 6,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2010.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og øvrige driftsutgifter, og er budsjettert til 1 362,3 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 6,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2010. I tillegg til lønns- og prisjusteringer gjelder endringene i hovedsak helårsvirkning av stillinger til økt virksomhetskontroll, bekjempelse av piratkopiering samt risikovurderinger og analyse.

Finansdepartementet ber om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1610, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4610, postene 01 Særskilt vederlag for tolltjenester og 04 Diverse refusjoner, jf. nærmere omtale nedenfor.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter anskaffelser til IT-formål, herunder større vedlikehold og utskiftninger i etatens IT-infrastruktur og utbedringer av TVINN-systemet. I tillegg kommer midler til anskaffelse av en ny, mobil skanner og utbedring av Junkerdal tollsted. Posten er budsjettert med 87,3 mill. kroner.

I forbindelse med enkelte anskaffelser og prosjekter kan det være behov for å foreta bestillinger utover gitte bevilgninger. Det bes derfor om en bestillingsfullmakt på 30 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak IV.

Kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Særskilt vederlag for tolltjenester	5 912	6 200	6 400
02	Andre inntekter	4 326	2 400	2 800
03	Refunderte pante- og tinglysingsgebyr	1 726	2 000	2 000
04	Diverse refusjoner			2 700
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	245 748	240 000	240 000
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	89		
16	Refusjon av foreldrepenger	8 671		
17	Refusjon lærlinger	66		
18	Refusjon av sykepengen	19 597		
85	Overtredelsesgebyr – valutadeklarerer		5 000	5 000
	Sum kap. 4610	286 135	255 600	258 900

Post 01 Særskilt vederlag for tolltjenester

Posten omfatter gebyrer for privatrekvirert tollbehandling og ekspedisjonsgebyr for utført tollforretning utenfor kontorsted og ekspedisjonstid. Posten hadde t.o.m. 2010 betegnelsen Ekspedisjonsgebyr og omfattet da også enkelte andre, mindre inntektsarter. For å dekke de merkostnader som slik behandling og ekspedering medfører ved høyere aktivitetsnivå enn forutsatt, ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1610, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4610, post 01 Særskilt vederlag for tolltjenester, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Satsene for privatrekvirert tollbehandling blir økt med 30 kroner til 350 kroner for 50 pst. overtid, og med 30 kroner til 450 kroner for 100 pst. overtid. Ekspedisjonsgebyret vil økes med 20 kroner til 200 kroner per påbegynt halvtime.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter flere typer inntekter som f.eks. avskiltingsgebyr, inntekter fra auksjonssalg av overliggende, inndratte varer, innkrevde saksomkostninger og agio. Avskiltingsgebyret på 900 kroner er noe høyere enn etatens kostnader tilsier slik at det også skal virke preventivt.

Toll- og avgiftsetaten har en del direkte utgifter i anledning auksjonssalg, særlig til kunngjørin-

ger, provisjon til nettauksjonssted og til taksering av spesielle varer som f.eks. tepper og smykker. Slike utgifter bidrar direkte til at det kan oppnås høyere salgsinntekter. For å få et mer korrekt uttrykk for salgsresultatet, foreslås at slike direkte utgifter kan trekkes fra brutto salgsbeløp (nettoposteres), jf. forslag til romertallsvedtak X.1.

Post 03 Refunderte pante- og tinglysingsgebyr

Posten omfatter refusjon av pante- og tinglysingsgebyr som toll- og avgiftsetaten tidligere har betalt ved tvangsinnndrivning av restanser, utført av de ordinære namsmenn.

Post 04 Diverse refusjoner

Posten er ny og omfatter inntekter som er en direkte konsekvens av og av samme art som en korresponderende utgift. Dette gjelder blant annet tilskudd til prosjekter etter oppdrag fra NORAD og tilskudd fra andre statlige etater til konkrete prosjekter, kompetansetiltak mv., inntekter fra kursvirksomhet for næringslivet, inntekter fra framleie av lokaler ved Svinesund tollsted til spedisjonsforetak og provisjoner til dekning av etatens merutgifter ved innkreving av gebyrer o.l. for andre.

Det er nær sammenheng og samvariasjon mellom disse inntektene og tilhørende utgifter på kap.

1610, post 01 Driftsinntekter, og inntektene varierer en del fra år til år. Finansdepartementet ber derfor om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1610, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4610, post 04 Diverse refusjoner, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 11 Gebyr på kredittdeklarasjoner

Ved innførsel er hovedregelen at toll og avgifter skal betales ved grensepasseringen. Etter tollkredittordningen kan godkjente importører innvilges kreditt, slik at deklarasjoner for en kalendermåned kan samles og betales den 18. i påfølgende

måned. For hver innførselsdeklarasjon som belastes en tollkredittkonto, beregnes det et gebyr med hjemmel i § 14-20 fjerde ledd i skattebetalingsloven. Gjeldende tollkredittordning videreføres med uendret gebyrsats, 75 kroner per deklarasjon.

Post 85 Overtredelsesgebyr – valutadeklarerer

Posten omfatter inntekter fra overtredelsesgebyr, ilagt ved ulovlig utførsel og innførsel av valuta. Ordningen er nærmere omtalt i Prop. 1 L (2009-2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. – lovendringer. Gebyret kan utgjøre inntil 30 pst. av ikke-deklarerert beløp.

Kap. 1618 Skatteetaten

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	4 242 708	4 260 300	4 297 100
21	Spesielle driftsutgifter	110 770	124 300	127 600
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	78 833	218 700	147 400
45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 459	51 300	92 400
	Sum kap. 1618	4 444 770	4 654 600	4 664 500

Formål, hovedoppgaver og organisering

De overordnede mål for skatteetaten er å sikre korrekt fastsettelse og innbetaling av skatter og avgifter og sørge for et oppdatert folkeregister. Etaten skal yte god service. Skatteetatens hovedoppgaver er å:

- gjennomføre forskudds- og forhåndsskattutskrivning
- sikre skatte- og avgiftsprovenyet, herunder kontrollere grunnlaget for oppgavene fra skatte- og avgiftspliktige og tredjepart
- fastsette og kontrollere skatt på formue og inntekt, i tillegg til folketrygdavgifter
- fastsette, kontrollere og innkreve merverdi- og arveavgift
- kontrollere og føre tilsyn med de kommunale skatteoppkrevernes innkreving av direkte skatter og arbeidsgiveravgift
- forvalte folkeregisteret
- forvalte regelverk, herunder informere og veilede publikum

Skatteetaten er organisert med et sentralt direktorat og fem skatteregioner (Skatt nord, Skatt Midt-Norge, Skatt vest, Skatt sør og Skatt øst) samt Oljeskattekontoret og Skatteopplysningen. Skatte-regionene består av til sammen 259 skattekontor-enheter på landsbasis. I tillegg har skatteetaten inngått 170 serviceavtaler med andre offentlige kontorer. Etaten hadde per 1. mars 2010 en bemanning tilsvarende 6 053 årsverk, jf. pkt. 3.4 i del I.

Mål og resultater 2009

Skatteetatens driftsresultater vurderes i forhold til fire fastsatte hovedmål, jf. nedenfor.

Hovedmål 1: Skattene skal fastsettes riktig og til rett tid

I 2009 ble det fastsatt 846 mrd. kroner i direkte og indirekte skatter på etatens ansvarsområde. Fastsatt beløp utgjorde til sammen 97,7 mrd. kroner mer enn i 2008, jf. tabell 4.6 og fotnote 1. Det var

størst økning i petroleumsskatten som økte med 60,5 mrd. kroner, hovedsakelig som følge av høyere oljepriser. Økningen i skatt på inntekt og formue var på 8,6 mrd. kroner, mens trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften økte med henholdsvis 7,5 og 10,8 mrd. kroner. Merverdiavgift viste samlet sett en nedgang (5,5 mrd. kroner) i forhold til tidligere år. Nedgangen gjelder importmerverdiavgift

fastsatt av toll- og avgiftsetaten. Merverdiavgift fastsatt av skatteetaten viste en betydelig oppgang (9,6 mrd. kroner) etter flere år med stabilt avgiftsnivå. Det ble utliknet 2,7 mrd. kroner i arveavgift i 2009, en økning på 0,7 mrd. kroner fra 2008, og i overkant av 2007-nivå (2,4 mrd. kroner).

Det vises for øvrig til omtale i Prop. 1 LS (2010–2011) Skatter og avgifter 2011.

Tabell 4.6 Fastsatte skatter og avgifter – oversikt

	(mill. kroner)		
	2007	2008	2009
Skatt på inntekt og formue	266 500	298 900	307 500
Trygdeavgift	71 800	78 700	86 200
Petroleumsskatt	217 800	186 300	246 800
Sum fastsatt ved likningsbehandlingen	556 100	563 900	640 500
Arbeidsgiveravgift, unntatt sentralt beregnet arbeidsgiveravgift	103 100	105 500	116 300
Merverdiavgift ¹	186 800	190 700	185 200
Arveavgift	2 400	2 000	2 700
Sum fastsatte skatter og avgifter	848 400	862 100	944 700

¹ Beløpet inkluderer merverdiavgift som oppkreves av toll- og avgiftsetaten ved innførsel. For 2009 utgjorde dette 98,7 mrd. kroner, og for 2008 113,8 mrd. kroner. For merverdiavgiftspliktige næringsdrivende er innførselsmerverdiavgiften fradragsberettiget i deres avgiftsoppgjør med skattekontorene, jf. fotnote 3 i tabell 4.5 under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten.

Utskriving og endring av skattekort for inntektsåret 2009

For inntektsåret 2009 ble det i desember 2008 skrevet ut i underkant av 3,5 mill. skattekort. I løpet av 2009 ble 25,7 pst. av skattekortene endret. Tilsvarende tall var 23,5 pst. i 2008 og 24,4 pst. i 2007. Endringer i rentenivået er trolig den faktor som medfører størst behov for nye skattekort. Det ble i 2009 skrevet ut 110 000 skattekort til nye personer. Dette er en reduksjon på 14 pst. fra 2008 og skyldes i hovedsak lavere arbeidsinnvandring.

Likning for inntektsåret 2008

I 2009 behandlet skatteetaten selvangivelser for inntektsåret 2008 fra 3,4 mill. lønnstakere og pensjonister, 312 000 personlig næringsdrivende og 229 000 selskaper, jf. tabell 4.7.

Skatteetaten mottok 54,1 mill. oppgaver med grunnlagsdata i forbindelse med skatteoppgjøret i 2009. Dette er en økning på 1,7 mill. oppgaver fra 2008. Av de mottatte oppgavene var 8,9 mill. lønns- og trekkoppgaver og 24,1 mill. saldo- og renteoppgaver. I alt ble 98,5 pst. av oppgavene med grunnlagsdata mottatt med fastsatt kvalitet innen produksjonsstart for den forhåndsutfylte selvangivelsen. Dette er en marginal nedgang fra tidligere år.

Tabell 4.7 Antall behandlede selvangivelser mv.

	2007	2008	2009
Selvangivelse lønnstakere og pensjonister	3 264 000	3 324 000	3 431 000
Selvangivelse personlig næringsdrivende	333 000	332 000	312 000
Selvangivelse etterskuddspliktige selskaper	204 000	219 000	229 000
Grunnlagsdata (lønns- og trekkoppgaver, bankoppgaver mv.)	49 640 000	52 400 000	54 100 000

Ordningen med leveringsfritak for korrekt forhåndstutfylt selvangivelse ble innført fra inntektsåret 2007. I 2008 valgte 49,7 pst. av lønnstakere og pensjonistene å benytte seg av leveringsfritaket. I 2009 steg andelen til 59 pst. Av dem som leverte selvangivelse, leverte 57 pst. elektronisk i 2009, mot 63 pst. i 2008.

Som følge av leveringsfritaket ble antallet skattytere som ble ilagt forsinkelsesavgift, redusert fra 24 000 i 2007 til 18 000 i 2008 og videre ned til 17 000 i 2009. Antallet skattytere som ble ilagt tilleggsskatt for ikke levert selvangivelse, holdt seg om lag på samme nivå som i 2008. Sistnevnte skattytere er i hovedsak selvstendig næringsdrivende, som ikke omfattes av leveringsfritaket.

Antallet upersonlig skattytere som ble ilagt forsinkelsesavgift, økte med 1 600 til 35 300, og beløpet økte fra 42 mill. kroner til 44 mill. kroner. Antallet upersonlig næringsdrivende som blir ilagt forsinkelsesavgift, er nær firedoblet siden 2000.

Skatteoppgjøret for inntektsåret 2008

For inntektsåret 2008 utgjorde utskrevet forskudd 101,3 pst. av utliknet skatt. Dette var innenfor resultatmålet som er mellom 98 og 102 pst.

Skatteoppgjøret for inntektsåret 2008 ble klart i juni 2009 for 90 pst. av lønnstakere og pensjonister. På grunn av sambeskatning med næringsdrivende ektefelle, eller på grunn av ytterligere kontroll, fikk de resterende 10 pst. skatteoppgjør i oktober 2009. Også alle som selv driver næring, fikk skatteoppgjøret i oktober. Etterskuddspliktige skattytere (selskaper mv.) får alltid skatteoppgjøret i oktober.

Antallet forskuddspliktige skattytere med restskatt falt fra 732 000 i 2008 (20 pst.) til 683 000 i 2009 (18 pst.). Til sammenlikning var det 721 000 skattytere med restskatt i 2007 (20 pst.) Antallet med tilgodebeløp har holdt seg stabilt på om lag 2,7 mill. de senere år, og andelen har derfor minnet noe (fra 73 pst. i 2008 til 72 pst. i 2009) som føl-

ge av økningen i antall skattytere. Gjennomsnittlig restskattebeløp var om lag 23 100 kroner, som er en nedgang på 5 pst. fra 2008 og tilsvarende 2007-nivå. Gjennomsnittlig tilgodebeløp var om lag 12 800 kroner. Dette er en økning på 13 pst. fra 2008 og 30 pst. fra 2007.

Ved utlegg av likningen ble det i 2009 oppdaget tekniske feil for 0,9 pst. av forskuddspliktige skattytere. Dette er en nedgang på om lag 0,5 prosentpoeng fra 2008 og 0,1 prosentpoeng fra 2007, og er det beste resultat som er registrert de senere år. Tekniske feil omfatter blant annet registreringsfeil, maskinelle feil og nye opplysninger fra skattytere eller tredjeperson. Feilraten er etter departementets vurdering nede på et relativt lavt og forsvarlig nivå.

Det er et mål at 95 pst. av klagen på likningen skal behandles innen 3 måneder. Både i 2007 og 2008 var resultatet klart lavere med henholdsvis 81 og 71 pst., mens det i 2009 var en forbedring til 85 pst.

Sentralskattekontorene

Sentralskattekontoret for storbedrifter, Sentralskattekontoret for utenlandssaker og Oljeskattekontoret er opprettet for å ivareta spesielle områder innen bedriftsbeskatning, beskatning av utenlandske selskaper og arbeidstakere med midlertidig tilknytning til landet, og beskatning av petroleumsvirksomheten.

Sentralskattekontoret for storbedrifter, som er underlagt Skatt øst, liknet i 2009 om lag 3 250 selskaper, og det ble fastsatt skatt for om lag 19,9 mrd. kroner, som er en økning på 1,4 mrd. kroner fra 2008. Det er likevel en nedgang i antallet liknede selskaper fra 2008 (3 600) og 2007 (3 400). Sentralskattekontoret likner i tillegg alle kraftverk med ytelse over 5 500 kVA. Det omfatter 126 kraftproduserende selskaper.

Sentralskattekontoret for utenlandssaker, som er underlagt Skatt vest, liknet 49 605 forskuddspliktige artister og sjømenn i 2009. Dette er en

nedgang på vel 7 pst. fra 2008, men ligger fortsatt vesentlig over nivået fra tidligere år. Fastsatt skatt på forskuddspliktige ved ordinær likning for inntektsåret 2008 var 2,14 mrd. kroner, en økning på 0,2 mrd. kroner fra året før. Kontoret liknet til sammen 560 selskaper og 1 320 forskuddspliktige næringsdrivende ved ordinær likning i 2009. Dette er samme nivå som i 2008. Fastsatt skatt for etterskuddspliktige ved ordinær likning for inntektsåret 2008 var 653 mill. kroner. Dette er en økning på 133 mill. kroner fra 2008 og 162 mill. kroner fra 2007.

Oljeskattekontoret, som er administrativt underlagt Skattedirektoratet og faglig underlagt Finansdepartementet, liknet 74 selskaper i 2009, og fastsatt skatt var 253,1 mrd. kroner. Det er den høyeste utliknede skatten fra petroleumsvirksomheten noensinne. Til sammenlikning var fastsatt skatt ved kontoret 186,3 mrd. kroner i 2008 og 217,8 mill. kroner i 2007.

Merverdiavgift

Ved utgangen av 2009 var det registrert om lag 341 500 virksomheter i merverdiavgiftsmanntallet, og det ble behandlet knapt 1,6 mill. omsetningsoppgaver i løpet av året. 95,3 pst. av oppgavene ble levert rettidig. Dette er en liten reduksjon fra 2008 og 2007. Om lag 74 pst. av skjønnsfastsettelsene skjedde innen to måneder. Dette er en økning på 7,7 prosentpoeng fra 2008, og omtrent på samme nivå som i 2007. Kravet er 90 pst. Oppgaveløsningen har fremdeles et klart forbedringsbehov. Dette området ble styrket i budsjettene for 2009 og 2010.

Arve- og gavemeldinger

I 2009 mottok skatteetaten om lag 42 000 arve- og gavemeldinger. Dette er en økning på om lag 3 000 saker fra 2008, men er fortsatt godt under 2007-nivå (47 500). Saksrestansen ved utgangen av 2009 var i underkant av 16 000 saker, som er en nedgang på om lag 6 700 saker fra 2008. Andelen saker som behandles innen seks måneder, var høyere ved utgangen av 2009 (71 pst.) enn ved utgangen av 2008 (54 pst.). Det er fortsatt et stykke igjen til 2007-nivå (80 pst.), og ikke minst til målet om at minst 90 pst. av sakene skal behandles innen seks måneder. Ved utgangen av 2009 var 71 pst. av klagen på vedtak i arveavgiftsaker behandlet innen tre måneder. Resultatet er klart bedre enn i 2008 da kun 54 pst. av klagen ble behandlet innen denne fristen, men fortsatt

under 2007-nivå (74,3 pst.). Målet er at 100 pst. av klagen skal behandles innen tre måneder.

Nytt system for fastsetting av arveavgift ble utviklet i løpet av 2009 og satt i drift i mars 2010. Skifteattester blir nå overført og registrert direkte i systemet, slik at det i framtiden ikke vil være behov for spesiell oppfølging av saksbehandlingstid for registreringsarbeid.

Skatteetatens og skatteoppkrevernes kontroll av næringslivet

En vesentlig del av skatteetatens kontroll med næringslivet utføres i forbindelse med den årlige likningsbehandlingen og ved behandlingen av omsetningsoppgaver. I tillegg gjennomfører skatteetaten og de kommunale skatteoppkreverne en rekke kontrollaktiviteter, herunder stedlige kontroller (bokettersyn mv.). Det er en løpende utfordring å finne den riktige balansen mellom de ulike kontrolltypene.

Det ble i 2009 gjennomført 19 200 stedlige kontroller. Av disse ble om lag 11 900 gjennomført av skattekontorene, noe som er en økning på om lag 2 000 fra 2008 og 1 500 sammenliknet med 2007. Skatteoppkreverne gjennomførte i 2009 i underkant av 7 400 kontroller, som er på samme nivå som i 2008, men godt over 2007-nivå (6 800). Skatteoppkreverne er oppfordret til å etablere større kontrollmiljøer, og mange kommuner har etablert interkommunale kontrollordninger, med gode erfaringer. Det er et mål å øke det samlede omfanget av stedlige kontroller ytterligere.

Skatteetaten nådde ikke resultatkravet om at 80 pst. av bokettersynsrapportene skal være ferdigbehandlet innen 12 måneder, med et resultat på 73,8 pst. i 2009. Dette er en klar nedgang fra 2008 (80 pst.) og 2007 (81 pst.).

I 2009 ble om lag 15 300 omsetningsoppgaver for merverdiavgift kontrollert. Dette er en økning på om lag 4 000 fra 2008 og 2007. Det er et mål å øke omfanget av oppgavekontrollen ytterligere.

Finansdepartementet har klare forventninger om økt aktivitet på kontrollområdet bl.a. som følge av kontrollsatsningen i 2009, med helårsvirkning i 2010. Selv om antallet kontroller totalt sett har økt i 2009, innfrir ikke etaten alle resultatkravene. Departementet har imidlertid merket seg at avdekkingen har økt. Skattedirektoratet mener dette skyldes at etaten har gjennomført flere såkalte avgrensede regnskapskontroller. For øvrig vises til omtalen nedenfor av etatens arbeid med å bekjempe skattekriminalitet og omtale av reorganisering av skatteetaten.

Behandling av klager på skattevedtak

Tabell 4.8 viser antall klagesaker som er blitt behandlet ved skattekontorene og i nemndene. Etter ligningsloven § 9-5 nr. 5, slik den lyder etter lovendringen 15. desember 2006 nr. 77, kan Skattedirektoratet kreve at Riksskattenemnda overprøver vedtak truffet av skatteklagenemnda. Det framgår av forarbeidene, Ot.prp. nr. 1 (2006-2007), at adgangen til å overprøve skatteklagenemndas vedtak i Riksskattenemnda er svært begrenset og skal fungere som en sikkerhetsventil for avgjørel-

ser som ikke bør bli stående uendret. Antall saker behandlet i Riksskattenemnda de siste årene er derfor vesentlig redusert. I 2009 ble 11 saker behandlet av nemnda.

Ved utløpet av 2009 var 82 pst. av sakene til Klagenemnda for merverdiavgift behandlet innen 6 måneder. Dette er en økning fra 2008 (76,7 pst.), men er fortsatt under 2007-nivå (85 pst.). Målet er 90 pst. Det er derfor fortsatt behov for forbedring, og etaten har iverksatt tiltak for å bedre situasjonen.

Tabell 4.8 Skatteetaten – antall behandlede klager på skattevedtak

	2007	2008	2009
Behandlet av skattekontoret selv i 1. instans ¹		47 643	66 652
Behandlet i Skatteklagenemnda ²	46 914	1 803	3 169
Behandlet i Riksskattenemnda	28	8	11
Behandlet i Klagenemnda for petroleumsskatt	39	44	31
Behandlet i Klagenemnda for merverdiavgift	363	146	260

¹ Tallet omfatter både saker omgjort etter klage og etter eget initiativ.

² Tallene for 2007 gjelder antall saker i likningsnemnd og overlikningsnemnd. Fra 2008 blir klager behandlet av skattekontoret selv i 1. instans. Skatteklagenemnda er ankeinstans.

Hovedmål 2: Skattene skal betales til rett tid

Innkrevning av inntekts- og formuesskatt og avgifter til folketrygden (trygdeavgift og arbeidsgiveravgift) er lagt til de kommunale skatteoppkreverne, med skatteetaten som faglig overordnet myndighet. Skatteetaten er eneansvarlig for innkreving av innenlands merverdiavgift og arveavgift.

Aktiv restanse

Samlet aktiv restanse var 27,2 mrd. kroner per 31. desember 2009, om lag 2,4 mrd. kroner høyere enn året før, jf. tabell 4.9. Økningen kan blant annet tilskrives den generelt svekkede økonomiske situasjonen i landet i 2009.

Tabell 4.9 Samlet aktiv restanse¹

	(mill. kroner)		
	2007	2008	2009
Skatt og arbeidsgiveravgift	16 643	19 273	21 267
Merverdiavgift ²	4 506	5 405	5 584
Arveavgift	141	135	392
Samlet aktiv restanse	21 290	24 813	27 243

¹ Med aktiv restanse menes restanse inklusive krav i konkursbo, men unntatt krav stilt i bero og utgiftsførte krav.

² Omfatter ikke innførselsmerverdiavgift fastsatt av toll- og avgiftsetaten, eller krav på tilbakebetaling av merverdiavgift.

Skatt og arbeidsgiveravgift

Per 30. juni 2010 utgjorde samlede innbetalinger for forskuddsordningen (forskuddstrekk og for-

håndsskatt) 99,7 pst. av de fastsatte krav for inntektsåret 2009, jf tabell 4.10. Dette er en forbedring sammenliknet med året før. Det har videre vært en resultatforbedring for innbetaling av rest-

skatt på 1,0 prosentpoeng av sum krav for inntektsåret 2008. Av arbeidsgiveravgift fastsatt i 2009, ble 99,7 pst. innbetalt, og er uendret fra

2008, men marginalt høyere enn i 2007 (99,6 pst.). Departementet vurderer resultatene samlet sett som tilfredsstillende.

Tabell 4.10 Skatt og arbeidsgiveravgift for inntektsårene 2007-2009

		(mill. kroner)		
Inntektsår		2007	2008	2009
Forskuddsordningen ^{1, 3}	Sum krav	306 142	332 722	346 263
	Innbetalt	99,6 pst.	99,6 pst	99,7 pst
	Aktiv restanse	1 148	1 195	1 077
Utskrevet forskuddsskatt (upersonlige skattytere) ^{2, 4}	Sum krav		46 741	
	Innbetalt		99,9 pst.	
	Aktiv restanse		528	
Restskatt (upersonlige skattytere) ^{2, 4}	Sum krav		24 037	
	Innbetalt		97,8 pst.	
	Aktiv restanse		528	
Restskatt (person) ⁴	Sum krav	16 902	14 942	
	Innbetalt	89,8 pst.	90,8 pst.	
	Aktiv restanse	1 726	1 366	
Arbeidsgiveravgift ³	Sum krav	105 636	116 704	119 787
	Innbetalt	99,6 pst.	99,7 pst.	99,7 pst.
	Aktiv restanse	383	408	347

¹ Forskuddsordningen er utskrevet forskuddsskatt person og forskuddstrekk.

² Begrepet «etterskuddsskatt» (fra systemet standard skatt) er i SOFIE erstattet av utskrevet forskuddsskatt og restskatt (etterskuddspliktige). Det er ikke fullstendig samsvar mellom hva som nå inngår i utskrevet forskuddsskatt og restskatt og hva som inngikk i den tidligere etterskuddsskatt. Tall for etterskuddspliktige er pga. overgangen til system SOFIE kun tilgjengelig for inntektsåret 2008 og framover.

³ Målt per 30. juni – ½ år etter inntektsåret

⁴ Målt per 30. juni – ½ år etter inntektsåret

Merverdiavgift

Per 31. desember 2009 var 99,2 pst. av merverdiavgift fastsatt for avgiftsåret 2008 innbetalt, jf.

tabell 4.11. Resultatet er litt svakere enn de foregående år. Reduksjonen skyldes bl.a. konjunktur­nedgangen, og resultatet vurderes som tilfreds­stillende i lys av dette.

Tabell 4.11 Merverdiavgift for avgiftsårene 2006–2008

Avgiftsår	(mill. kroner)		
	2006	2007	2008
Sum krav ¹	159 692	177 285	191 911
Innbetalt ¹	99,4 pst	99,5 pst	99,2 pst
Ikke innbetalt	913	969	1 557
Aktiv restanse ^{2, 3}	309	361	408

¹ Målt per 31. desember – 1 år etter avgiftsåret

² Eksklusive konkursbo, restkrav, avskrivninger og ettergivelser

³ Tallene per 2007 og 2008 er ikke direkte sammenliknbare med 2006.

Vanskeligstilte debitorer

Arbeidet rettet mot vanskeligstilte skattytere er videreført. I alle regioner er det egne enheter eller grupper som arbeider spesielt med denne målgruppen. Prioriterte oppgaver har blant annet vært informasjon, forebyggende arbeid og arbeid med å etablere et mest mulig korrekt faktagrunnlag i forbindelse med skjønnsfastsettelse. Til støtte for det regionale arbeidet er det etablert et sentralt prosjekt med deltakelse fra samtlige regioner. (Se også nedenfor om opprettelsen av Skattehjelpen.)

Skatteoppkreverfunksjonen for kommune 2312 – sokkelkommunen

Arbeidstakere og oppdragsgivere med midlertidig opphold eller oppdrag på land eller sokkel i Norge og som ikke har tilknytning til andre kommuner, knyttes til denne «kommunen». Sentralskattekontoret for utenlandssaker er likningsmyndighet for sokkelkommunen, mens skatteoppkrevingen utføres av Skatteoppkrever utland, som også er underlagt Skatt vest.

Skattedirektoratet har i 2009 endret rapporteringen for restansen i kommune 2312 slik at det nå tas utgangspunkt i forfalte restanser på de ulike kontoene i regnskapet i det nye saksbehandlingssystemet (SOFIE). Den akkumulerte restansen (inkl. krav stilt i bero) var per 31. desember 2009 på netto 1,1 mrd. kroner. Restansen for sokkelkommunen økte med i overkant av 20 pst. fra 2008 til 2009. Økt arbeidsinnvandring og det store antall skattytere hjemmehørende i land som Norge ikke har bistandsavtale med, har påvirket restanseutviklingen negativt de senere år. Overgangen til SOFIE har også i 2009 gitt uforutsette utfordringer, men Skattedirektoratet forventer en bedring i 2010.

Arbeidsoppgavene til Skatteoppkrever utland er spesielt krevende på grunn av debitorenes korte opphold her. Departementet forventer at direktoratet følger opp sokkelkommunen særskilt i 2011, herunder svakheter i regnskapsføringen og den negative restanseutviklingen.

Skatteetatens kontroll av skatteregnskapet og faglige oppfølging av skatteoppkreverne

Kontroll av skatteregnskapet utføres av regionale kontrollenheter som administrativt er underlagt skattekontorene. I 2009 ble samtlige regnskap kontrollert, og det ble gjennomført stedlige kontroller av skatteoppkreverfunksjonen ved nesten alle skatteoppkreverkontorene.

Hovedmål 3: Folkeregisteret skal ha høy kvalitet

Et oppdatert folkeregister er viktig for mange institusjoner i samfunnet. For å sikre et folkeregister med høy kvalitet er skatteetaten blant annet avhengig av at andre instanser gir korrekte opplysninger til etaten og at endringer meldes raskt.

Saksbehandlingstidene for alle meldingstyper, med unntak av utvandring, var bedre i 2009 enn i 2008. I 2009 var saksbehandlingstiden for seks av ti meldingstyper innenfor resultatkravet, mot to av ti i 2008. Etaten har fremdeles et forbedringsbehov sammenliknet med 2007-nivå for fire av ti meldingstyper. Økt oppgavebelastning og kompleksitet kan langt på vei tilskrives endringer i befolkningssammensetningen (stor innvandring) og økt mobilitet i befolkningen.

Skatteetaten har samarbeidet med blant annet Statens kartverk og Statistisk sentralbyrå for å øke andelen personer med entydig boligadresse i flerbolighus. Dette har medført økning i dekningsgraden for bolignummer i 2009. Finansdepartementet legger vekt på at dette arbeidet fortsetter.

Hovedmål 4: Brukerne skal få god service

Skatteetaten legger stor vekt på å yte god service og gi god informasjon til de skattepliktige, og har gjort omfattende endringer for å profesjonalisere veiledning og service til skattyterne senere år. Den landsdekkende Skatteopplysningen har vært i drift fra 2008 og har besvart over 2,7 mill. telefonhenvendelser i 2009. Servicesenter for utenlandske arbeidstakere og deres arbeidsgivere er godt etablert og har gått fra en prosjektfase til å bli en del av etatens daglige drift (i samarbeid med politiet, Arbeidstilsynet og UDI). Slike servicesenter er nå etablert i Oslo, Stavanger og Kirkenes og hadde 81 000 brukere i 2009.

Skatteetaten gjennomfører jevnlig brukerundersøkelser, både rettet mot lønnstakere og pensjonister og mot næringslivet. Brukerundersøkelser viser at publikum er fornøyd med den service som mottas fra Skatteopplysningen. En undersøkelse gjennomført blant næringsdrivende viser en jevnt god tilfredshet med etatens servicenivå.

Skatteetaten har fortsatt utfordringer med å innfri serviceerklæringen for saksbehandlingstid på flere områder. Resultatene for etatens mål om god og rask service overfor brukerne er bedret i 2009, men er fortsatt lavere enn resultatkravene for enkelte saksbehandlingstider og er gjennomgående under 2007-nivå. Spesielt bør etaten redusere saksbehandlingstiden på klagesaker vedrørende likning, mva-oppgaver tatt ut til kontroll, behandlingen av arve- og gavemeldinger og bokettersynsrapporter.

Samlet resultatvurdering

Finansdepartementet vurderer resultatene i 2009 på fastsettingsområdet som noe varierende. Kvaliteten på opplysningene som etaten mottar som grunnlag for likningen blir stadig bedre, og en betydelig andel av grunnlagsdata rapporteres elektronisk. De store produksjonene er gjennomført til rett tid og med god kvalitet. Ressursbruken til næringslikningen, spesielt selskapslikningen, bør økes.

Det ble gjennomført flere kontroller i 2009 enn i 2008 og i 2007, men etaten innfrir ikke alle resultatkravene på kontrollområdet. Det er utfordrende å finne riktig balanse mellom de forskjellige kontrolltypene. Det er et mål å øke omfanget av kontrollvirksomheten generelt, og stedlige kontroller samt oppgavekontroller på mva-området spesielt.

Resultatene på innkrevingsområdet er forbedret for skatt og arbeidsgiveravgift, men er noe

svakere for innkrevingen av merverdiavgift. Den negative restanseutviklingen ved sokkelkommunen vil følges opp særskilt.

Resultatene i 2009 for folkeregisterfunksjonen viser en bedring i saksbehandlingstiden for registrering av de fleste meldingstyper. Resultatene for de fleste meldingstyper innfrir fastsatte mål, men det er fremdeles et forbedringspotensial for enkelte meldingstyper.

Brukerundersøkelser viser at publikum er godt fornøyd med den veiledningen som gis fra Skatteopplysningen, og at næringsdrivende er tilfreds med etatens servicenivå. Det er imidlertid et klart behov for å redusere saksbehandlingstidene på flere områder.

Samlet sett er det positivt at skatteetatens måloppnåelse for 2009 er bedre enn for 2008. Det er imidlertid forbedringsbehov på flere områder, spesielt gjelder dette kontrollområdet og flere av saksbehandlingstidene, jf. over. Resultatene må for øvrig ses i sammenheng med den store, organisatoriske omstillingen etaten har gjennomført (se nedenfor om ROS).

Sentrale utfordringer og tiltak

Bekjempelse av skattekriminalitet

Arbeidet med å redusere omfanget av skatteunndragelser mv. er ett av skatteetatens viktigste innsatsområder. Unndragelsesmetoder og ulovlige handlinger utvikles i et tempo og omfang som krever økt innsats og nye virkemidler i arbeidet med å avdekke og reagere mot unndragelser. Det er for eksempel en klar tendens at kompleksiteten i sakene som avdekkes er økende, blant annet som følge av mer bruk av informasjonsteknologi og komplekse selskapsstrukturer. For å kunne møte disse utfordringene er det viktig at skatteetaten har tilstrekkelige kontrollressurser og riktig kompetanse, og at ressursene utnyttes effektivt.

Skatteetaten legger stor vekt på godt samarbeid med andre myndigheter i inn- og utland. Videre bidrar samarbeid med en rekke arbeidslivs- og bransjeorganisasjoner til økt etterlevelse og seriositet i næringslivet. Også revisorer, regnskapsførere og advokater er viktige samarbeidspartnere. Etaten viderefører det viktige samarbeidet med toll- og avgiftsetaten, Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Fiskeridirektoratet, Arbeids- og velferdsetaten, Utlendingsdirektoratet, politiet og påtalemyndigheten. Videre er det opprettet en egen «Kompetansegruppe for politiet/påtalemyndigheten og skatteetaten i EMK-spørsmål». Kompetansegruppen skal behandle felles problemområder knyttet til den europeiske menneskerettskonvensjonen

(EMK) med sikte på å komme fram til felles oppfatninger av rettslige og operative spørsmål. Gruppen har deltakere fra Skattedirektoratet, ØKO-KRIM og Riksadvokatembetet. Det nordiske samarbeidet og Østersjø-samarbeidet fungerer tilfredsstillende, og etaten samarbeider også godt med russiske skattemyndigheter. Utover dette samarbeider etaten med andre lands skattemyndigheter, blant annet ved utveksling av kontrollopplysninger om formue og inntekt og om innkreving, felles kontrollaksjoner og bistand i enkeltsaker. Skatteetaten bygger opp kontrollkompetanse spesielt rettet mot grenseoverskridende handel og privatpersoners investeringer i utlandet.

For å bidra til at etterforskning av anmeldte saker ikke stopper opp, er det etablert en landsdekkende ordning med bistandsrevisorer. Ordningen innebærer at skatterevisorer bistår politiet i behandlingen av skatte- og avgiftssaker. Det operative samarbeidet med politiet bør videreutvikles. Skatteetaten vil øke kontrollinnsatsen overfor enkeltbransjer for å forebygge og avdekke skatteunndragelser og annen økonomisk kriminalitet.

For å effektivisere og øke kvaliteten på etatens kontrollarbeid utvikles det et IT-basert hjelpesystem for kontroll. Systemet er planlagt ferdigstilt i 2012. De regionale skattekrimenhetene vil bli ytterligere styrket for å avdekke skatte- og avgiftskriminalitet og avansert skatteplanlegging som etatens ordinære kontrollmiljøer ikke fanger opp.

Merverdiavgiftssystemet baserer seg på egen-deklarerer fra den avgiftspliktige. Både internasjonalt og i Norge er det økende omfang av merverdiavgiftssvindler. Skatteetaten vil derfor fortsatt prioritere merverdiavgiftskontrollen, herunder også kontrollen ved registrering i Merverdiavgiftsregisteret.

Manipulasjon av omsetningen i kontantintensive bransjer er i dag et problem. Skattedirektoratet vil framover målrette tiltak som kan avdekke skatte- og avgiftsunndragelser i disse bransjene.

Ved gjennomføring av bransjekontrollene i regionene skal innsatsen målrettes mot aktører som har spesielt stor risiko for svart økonomi og økonomisk kriminalitet.

Tilsagnsordningen for oppfølging av konkursbo bidrar til avdekking av skatte- og avgiftskriminalitet i forbindelse med konkurser, jf. nærmere omtale nedenfor.

Innsats for økt etterlevelse

Omfanget av skatte- og avgiftsunndragelser viser at det er et potensial for økt etterlevelse. Skatteetaten arbeider med å styrke etterlevelsen gjen-

nom mer helhetlig og målrettet bruk av etatens virkemidler basert på en klarere analytisk og risikobasert tilnærming.

Mer helhetlig bruk av virkemidler innebærer at det i økende grad vurderes hvilken kombinasjon av virkemidler som sammen kan skape størst effekt. Eksempelvis benyttes forebyggende virkemidler, som informasjon og veiledning, i større grad sammen med kontrollvirkemidlene.

Mer målrettet bruk av virkemidler innebærer større grad av risikobasert tilnærming. Gjennom analyse vil virkemidlene rettes inn mot de områdene som utgjør størst risiko for manglende etterlevelse og provenyinntang som følge av manglende innrapportering eller skatte- og avgiftsunndragelser. Mer målrettet bruk av virkemidler innebærer også at virkemidlene i større grad tilpasses skattytergruppen det er knyttet risiko til.

Tilpasning til EUs sparedirektiv

For å sikre norske skattemyndigheter bedre tilgang til skatterelevante informasjon om norske skattyteres plassering av midler i utlandet er det tatt initiativ overfor EU-kommisjonen om forhandlinger om norsk tilknytning til EUs sparedirektiv (direktiv 2003/48/EF). Sparedirektivet tilrettelegger for at land og andre jurisdiksjoner i EØS-området automatisk kan utveksle data om individers renteinntekter i banker mv. Målet er primært å redusere skatteunndragelse. Det vil bli innberetningsplikt for flere aktører som i næring utbetaler eller videreformidler rentebetalinger til fysiske personer. Rapporteringsplikten etter sparedirektivet vil i en viss utstrekning også omfatte utdelinger og realisasjonsgevinster fra verdipapirfond.

Norsk tiltredelse til EUs sparedirektiv vil bl.a. føre til at en større del av oppgavene fra utlandet kan utnyttes til kontrollformål, på bakgrunn av nye rutiner for maskinell identifisering av skattyter og bedre mottaksløsning for opplysningene. Tilpasning til sparedirektivet vil også bidra til økt etterlevelse av skattereglene både i Norge og i utlandet, samt legge grunnlag for godt samarbeid med utenlandske skattemyndigheter angående elektronisk utveksling av informasjon.

For 2011 er det avsatt 37,4 mill. kroner til skatteetatens tilpasninger til EUs sparedirektiv. Samlede utviklingskostnader er anslått til 79,4 mill. kroner.

Arbeidsinnvandring og nordmenn i utlandet

Antall utlendinger som arbeider i Norge, enten som lønnstakere i norske og utenlandske virk-

somheter, tjenesteytere eller som selvstendig næringsdrivende, har økt kraftig de senere år. Etter flere år med sterk vekst, stabiliserte økningen seg i 2009. Det er usikkerhet om den videre utviklingen i arbeidsinnvandringen. Usikkerheten knytter seg særlig til utviklingen i EU-landene, virkningen av de nye reglene for russiske grenseboere i nordområdene og hvordan arbeidsmarkedet ellers vil utvikle seg. Offentlige myndigheter må legge til rette for at arbeidsinnvandring kan gjennomføres på en effektiv måte, blant annet ved tverretattlig samarbeid.

Det er en rekke norske bedrifter og nordmenn som bor, handler med eller har eierinteresser i utlandet. For alle disse gruppene håndterer skatteetaten ulike problemstillinger knyttet til fastsettning av skatt og trygdeavgift, kontroll, innkreving og registrering (tildeling av fødselsnummer eller D-nummer, håndtering av meldinger om ut- og innvandring, registrering i manntall mv.).

Arbeidsinnvandringen og flere nordmenn som oppholder seg i utlandet har aktualisert behovet for god samhandling og utvikling av nye løsninger og praksis på tvers og mellom ulike deler av den offentlige forvaltningen, jf. også Dokument 1 (2009-2010) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008. Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten og Utlendingsdirektoratet arbeider med flere tiltak for å bedre informasjonsflyten, samordne rutiner og heve registerkvaliteten på dette området. Enkelte tiltak er allerede iverksatt, mens andre tiltak vil bli gjennomført i løpet av de nærmeste årene.

I 2009 ble det etablert nye servicesentra for utenlandske arbeidstakere i Stavanger og Kirkenes. På tross av en lavere innvandring i 2009 har antall besøkende på servicekontorene økt siden 2008. Dette skyldes delvis at brukerne også etter spør andre tjenester.

Nytt system for å avgiftsbelegge forbrukeres kjøp av digitale tjenester fra utlandet

Departementet arbeider med å innføre avgiftsplikt for utenlandske næringsdrivende som selger elektroniske tjenester til norske forbrukere uten å være etablert i Norge. Kjøp av elektroniske tjenester fra norske virksomheter (innenlands handel) er avgiftspliktig i dag. Merverdiavgiftsloven har imidlertid ingen generelle regler om avgiftsplikt når utenlandske tilbydere selger elektroniske tjenester til norske forbrukere. I løpet av de senere årene har det utviklet seg et økende tilbud av slike tjenester fra utenlandske tilbydere. Utviklingen på

dette området går raskt, og stadig flere tjenester er tilgjengelig for norske forbrukere over internett, for eksempel bøker, musikk og filmer. Både av hensyn til å sikre statens inntekter fra merverdiavgiften og av hensyn til nøytrale merverdiavgiftsregler er det viktig med avgiftsplikt også ved kjøp av slike tjenester fra utenlandske tilbydere. Avgiftsplikt knyttet til disse tjenestene ved omsetning til privatpersoner, ble for noen år siden innført i EU. Departementet arbeider med sikte på å innføre tilsvarende system i Norge og fremmer lovforslag som innebærer avgiftsplikt med 25 pst. på elektroniske tjenester fra utlandet som leveres til norske forbrukere. Etersom dette arbeidet er omfattende både rettslig og praktisk, tas det sikte på iverksettelse 1. juli 2011. Skatteetatens administrative kostnader ved innføring av avgiftsplikten er anslått til om lag 5 mill. kroner i innføringsåret og deretter om lag 2 mill. kroner årlig. Det vises til nærmere omtale i Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

Nytt takseringssystem for formuesverdsetting av bolig

Det er vedtatt et nytt takseringssystem for bolig, jf. omtale i Prop. 1 S (2009-2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Prop. 1 L (2009-2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. – lovendringer. Bakgrunnen for endringen var at gjeldende likningsverdier ikke ivaretar behovet for et enhetlig takstgrunnlag. Forholdet mellom en eiendoms markedsverdi og likningsverdi varierer betydelig, både mellom landsdeler og innenfor den enkelte kommune. Det nye takseringssystemet gir vesentlig bedre sammenheng mellom markedsverdier og likningsverdier basert på enhetlige regler.

Det er vedtatt at boenheter i boligselskap skal få fastsatt likningsverdi etter samme system som selveide boliger. Skatteetaten oppretter et borettsregister for boenheter i boligselskap for å forenkle implementeringen av systemet for boligselskapene. Registeret innebærer lik innrapportering mv. for alle boligeiere, uavhengig av eieform. Skatteetaten har lagt stor vekt på å forbedre datakvaliteten i det nye borettsregisteret og i det nye sentrale eiendomsregisteret (SERG). Det nye borettsregisteret vil på sikt redusere boligselskapenes innrapportering til skatteetaten. Borettsregisteret vil bli en del av SERG.

I løpet av 2010 skal skatteetaten innhente opplysninger fra boligeiere om alle landets boliger. Boligene vil få beregnet ny likningsverdi. Endringene trer i kraft fra og med inntektsåret 2010.

For 2011 er det avsatt 17 mill. kroner til skatteetatens kostnader ved innføringen av det nye takseringssystemet.

Kvalitetsheving av folkeregisteret

Kvaliteten på opplysningene i folkeregisteret vurderes i dag fortsatt ikke som god nok. Det stilles andre krav til innhold og registerkvalitet nå enn den gang folkeregisteret ble opprettet. Dette synliggjøres bl.a. gjennom utfordringene registeret møter ved fri bevegelse av arbeidskraft innen EØS, og gjennom de spesielle utfordringene som er knyttet til bruk av falske identitetspapirer hos personer som kommer til Norge for å arbeide eller bosette seg. Det er også en utfordring å utøve tilstrekkelig kontroll for å avdekke falske og fiktive flyttemeldinger. Dette er områder hvor innsatsen vil bli intensivert i årene som kommer.

I forbindelse med reorganiseringen av skatteetaten i 2008 ble folkeregisterfunksjonen samlet i større fagmiljøer i regionene. Dette skal gjøre det enklere å bygge opp attraktive og sterke fagmiljøer. Styrking av kompetanse innen jus, forebygging og kontroll skal videreføres i 2011 for å sikre fortsatt økt kvalitet i tyngre saksbehandling, sikre ensartet praksis i alle regioner og bidra til en generell heving av kompetansen på folkeregisterområdet. Skatteetaten skal bruke mer ressurser til forebyggende aktivitet på folkeregisterområdet. Det planlegges blant annet å gjennomføre informasjonskampanjer og å utvikle hjelpemidler som gjør det enklere å få riktig informasjon fra innbyggere og andre meldingsleverandører. Dialogen med eksterne brukere av registeret og registereiere innen tilgrensende områder skal også styrkes som ledd i arbeidet med å bedre datakvaliteten. Styrkingen av folkeregisteret vil bidra til et mer oppdatert register med bedre datakvalitet enn i dag. Dette vil sikre bedre ressursutnyttelse og service til alle virksomheter som er avhengig av folkeregisteropplysninger i sitt arbeid. Økt kontroll vil bidra til avdekking av flere falske, fiktive og manglende meldinger. Dette kan igjen bidra til å redusere misbruk av offentlige velferdsordninger og andre rettigheter. Bedre kontroll vil også kunne bidra til avdekking av falske flyttemeldinger som ledd i identitetstyverier.

Opprettelse av Skattehjelpen

Skatteetaten skal yte målrettet veiledning og bistand overfor skattytere som har et spesielt behov for oppfølging. Arbeidet har hittil vært organisert noe forskjellig i de ulike regionene. I

løpet av 2010 skal det etableres egne enheter som vil få benevnelsen Skattehjelpen. Enhetenes primære oppgave er å veilede skattytere som har gjeldsproblemer eller redusert betalingsevne. Det skal videre være en forutsetning at disse forholdene strekker seg over en viss periode som følge av uforutsette hendelser som f.eks. tap av inntekt, egen eller nær families sykdom, samlivsbrudd eller fengselsopphold. Skattehjelpen vil ha en tverrfaglig bemanning med kompetanse innen skatt og merverdiavgift.

Skattehjelpen vil få saker oversendt, bl.a. fra skatteoppkrevere, eksterne gjeldsrådgivere, sosialkontor, kriminalomsorgen og fra andre enheter i regionen.

Elektronisk forvaltning

Nytt system for likning (SL-prosjektet)

Det overordnede målet for SL-prosjektet var å utvikle og innføre et system som skal effektivisere og forenkle hele likningsløpet og sørge for sambruk av funksjonalitet og brukergrensesnitt mellom de ulike systemene som anvendes i likningsprosessen. Det nye systemet for likning gir nye muligheter for kvalitetsforbedringer på flere områder der en tidligere utførte manuelle søk i flere systemer og registre. Det vises for øvrig til omtale av SL-prosjektet i Prop. 1 S (2009-2010).

SL ble satt i landsdekkende produksjon for likning av alle skattytere i 2010. Innføringen av systemet har vært vellykket.

SL-prosjektet er planlagt avsluttet 31. desember 2010. Omskriving av systemets teknologiske plattform skulle opprinnelig gjennomføres i regi av SL-prosjektet. Dette arbeidet vil bli fulgt opp av linjeorganisasjonen i Skattedirektoratet. For 2011 er det avsatt 30,7 mill. kroner til forvaltning og drift av systemet.

Nytt analysesystem for oljeselskaperes gassalgsavtaler

Det vises til Prop. 1 S (2009-2010) hvor det redegjøres for behovet for nytt analysesystem for oljeselskaperes gassalgsavtaler.

Ved behandlingen av Prop. 126 LS (2009-2010) Endringer i skatte- og avgiftsreglane mv. ble det innført en bestemmelse i petroleumsskatteloven som pålegger oljeselskapene å gi Oljeskattekontoret opplysninger om salg av gass utvunnet på norsk sokkel. Formålet med opplysningsplikten er å gi likningsmyndighetene et bedre grunnlag for å kontrollere at oljeselskapene har fastsatt riktig pris ved salg av gass til nærstående selskaper

(internsalg). Det er forutsatt at de innsendte opplysningene skal inngå i en database, som vil være til hjelp i arbeidet med å analysere og vurdere selskapenes gassalgsavtaler. Utviklingen av databasen gjennomføres i to faser i perioden 2010-2013. Det skal legges til rette for at avtale- og fakturainformasjon innberettes elektronisk via Altinn.

For 2011 er det avsatt 10,1 mill. kroner til videreføring av utviklingen av et nytt analysesystem for oljeselskapenes gassalgsavtaler. Samlede utviklingskostnader er anslått til 30,6 mill. kroner.

Altinn II – tilpasning av eksisterende tjenester og utvikling av nye tjenester

Altinn skal videreutvikles som et verktøy for å nå målsettingene om elektronisk kommunikasjon mellom det offentlige og brukerne. Dette området har et potensial for store effektiviserings- og samordningsgevinster for offentlig og privat sektor. Hovedprosjektet Altinn II er et samarbeidsprosjekt for utvikling av felles infrastruktur i forvaltningen. Altinn II-prosjektet ledes av Brønnøysundregistrene, og skatteetaten deltar aktivt i hovedprosjektet, jf. Prop. 1 S (2010-2011) for Nærings- og handelsdepartementet.

For å kunne tilby brukerne verdiknede tjenester basert på den nye tjenestetypen for samhandling i Altinn II, versjon 2.0, har Skattedirektoratet arbeidet med å utvikle sitt interne rammeverk for eDialoger og de første konkrete eDialogene parallelt med at nødvendig felles funksjonalitet utvikles i det sentrale Altinn II-prosjektet. Dette vil være med å danne grunnlag for det videre arbeidet med å utarbeide spesifikke krav til samhandlingstjenester i Altinn II.

For 2011 er det avsatt 89,7 mill. kroner til skatteetatens arbeid med Altinn II.

Metadataløsning for elektronisk samhandling

Metadata er en beskrivelse av et dataelement eller en samling av dataelementer, dvs. en data- og begrepsdefinisjon. I Regjeringens arbeid med fornying og forenkling av offentlig sektor overfor næringslivet står gjenbruk og elektronisk samhandling sentralt. En viktig forutsetning for å få til ytterligere samhandling i årene som kommer, er at offentlige virksomheter har ensartede data- og begrepsdefinisjoner. I St.meld. nr. 17 (2006-2007) har Regjeringen varslet at det må etableres nasjonale metadatarregistre for å håndtere elektronisk samhandling mot næringsliv og innbyggere. Utviklingen av felles metadataløsning for elektro-

nisk samhandling i Altinn ledes av Brønnøysundregistrene. Det vises for øvrig til omtale i Prop. 1 S (2010-2011) for Nærings- og handelsdepartementet.

Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) arbeider i 2010 med en nasjonal strategi for etablering og bruk av metadata. Skatteetaten deltar i strategiarbeidet og vil innrette sitt arbeide med metadata etter de føringer som strategien legger opp.

For 2011 er det avsatt 30 mill. kroner til utviklingen av felles metadataløsning for elektronisk samhandling. Av dette gjelder 14,9 mill. kroner skatteetaten.

Utvikling av elektronisk ID (eID) og signatur (e-signatur)

Skattedirektoratet og DIFI samarbeider om utvikling av MinID som er en del av DIFIs program for utvikling av felles offentlig eID på sikkerhetsnivå tre og fire. Det vises i den forbindelse til omtale i Prop. 1 S (2010-2011) for Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet. Skatteetaten blir utsteder av felles offentlige PIN-koder til MinID (nivå 3-tjenesten fra DIFI). Forvaltning og drift av denne tjenesten dekkes over DIFIs budsjetter i 2011.

Skatteetaten vil legge opp til å ta i bruk tjenestene fra IDporten i DIFI. Etaten vil legge vekt på at eID (nivå 3 og nivå 4) og signaturtjenestene innføres samtidig i MinSide.no, i Altinn.no og i Skatteetaten.no, slik at brukerne møter samme påloggingsfunksjonalitet når de benytter etatens elektroniske tjenester.

Forprosjekt – Elektronisk dialog med arbeidsgiverne

Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten, Statistisk sentralbyrå og Brønnøysundregistrene har nedsett et forprosjekt om utforming av en ny felles ordning angående opplysninger fra arbeidsgivere om ansettelser og lønn, jf. omtale i Prop. 1 S (2009-2010). Siktemålet for samarbeidet i forprosjektet er å etablere et beslutningsunderlag slik at berørte departementer senere kan fremme forslag om innholdet i en ny ordning med tilhørende lovforslag og om det videre arbeid med en slik ordning.

En forstudie som ble gjennomført i 2009 indikerer at en slik ordning samlet sett kan gi vesentlige gevinster for både arbeidsgivere, myndigheter og lønnstakere. Rapport fra forstudien, og innhentede kommentarer til den, er publisert på etatens nettsider.

Organisering

Det vises til bred omtale av reorganiseringen av skatteetaten (ROS) i St.prp. nr. 1 (2006-2007) for Finansdepartementet, jf. også Ot.prp. nr. 1 (2006-2007). Ny organisering ble gjennomført fra 1. januar 2008. Regionene er organisert med hovedfunksjonene veiledning, fastsetting, kontroll og rettsanvendelse, innkreving og skattekrim, i tillegg til styrings- og administrasjonsfunksjoner. Skatteopplysningen er etablert som en landsdekkende enhet direkte underlagt Skattedirektoratet. Skatteopplysningen veileder og gir service til skattyterne innenfor alle etatens virksomhetsområder, uavhengig av skattyters geografiske tilhørighet.

Skattedirektoratet ble organisert ut fra behovet for å rendyrke og skille de strategiske direktoratsfunksjonene fra produksjonsrettede og tilretteleggende oppgaver. Som ledd i dette er de aller fleste produksjonsoppgavene samlet i en særskilt del av Skattedirektoratet, kalt Skatteetatens IT- og servicepartner (SITS).

Skatteetatens nye organisering er svært forskjellig fra tidligere organisering både regionalt og sentralt. Utfordringene har spesielt vært knyttet til at etaten valgte å flytte oppgaver fremfor å flytte ansatte, og over 2 000 medarbeidere fikk helt eller delvis nye oppgaver. Etaten fikk som følge av dette et fall i resultatene – særlig knyttet til å overholde målsatte saksbehandlingstider og på kontrollområdet. De store inntektsgivende produksjonene er derimot gjennomført etter planen. Ny organisering av kontrollarbeidet har gitt bedre avdekkingsresultater til tross for noe færre tradisjonelle bokettersyn. Etaten har styrket sin kompetanse og ressursbruk på kompliserte skatte- og avgiftsområder med stort potensial for økt avdekking av unndragelse og avvik. På flere viktige områder er det registrert en markant forbedring mot slutten av omstillingsperioden i 2009. Ifølge Skattedirektoratet viser resultater for første halvår 2010 at denne utviklingen fortsetter. En evalueringsrapport om prosessen og resultater i omstillingsperioden vil etter planen foreligge andre halvår 2010.

Hensikten med ROS var å skape en organisasjonsstruktur som legger til rette for bedre oppgaveløsning og bedre ressursutnyttelse. Dette har medført økt arbeidsdeling mellom regionene. Som eksempel er likningen av Oslos borgere i hovedsak flyttet til Skatt nord. En struktur med fortsatt mange små kontorer er imidlertid utfordrende både faglig og kostnadsmessig. For å sikre et tilfredsstillende tjenestetilbud til alle

skattytere, herunder ensartet behandling av like saker, og en effektiv ressursbruk, har Skattedirektoratet fått fullmakt til å legge ned mindre skattekontorer. De fleste av disse kontorene har to eller færre ansatte. Ved nedlegging av kontor skal etaten legge opp til å styrke nærliggende kontor. Nedleggelse av disse mindre kontorene vil i liten grad påvirke tjenestetilbudet i berørte kommuner fordi skattytere kan benytte gode tjenester gjennom andre etablerte kanaler. Samtidig vil etaten i samarbeid med kommunale kontorer etablere gode ordninger i berørte kommuner mht. service og tilgjengelighet til etatens tjenester. Nedleggelse skal ikke føre til økt sentralisering til de største byene.

Mål og budsjett 2011

Finansdepartementet har fastsatt følgende hovedmål for skatteetaten for 2011:

- Skattene skal fastsettes riktig og til rett tid
- Skattene skal betales til rett tid
- Folkeregisteret skal ha høy kvalitet
- Brukerne skal få god service

Den underliggende målstruktur (kvalitative og kvantitative resultatmål) fastsettes i styringsdialogen mellom Finansdepartementet og skatteetaten i forbindelse med utforming av departementets tildelingsbrev til etaten for 2011. Tilsiktede resultater i 2011 skal generelt være like gode som eller bedre enn oppnådde resultater i 2009, jf. for øvrig omtalen foran der det blant annet framgår satsingsområder og områder med forbedringspotensial.

Skatteetatens budsjettramme for 2011 foreslås satt til 4 664,5 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 0,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2010.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr mv. Posten dekker også betalingsformidlingsutgifter mv. i forbindelse med skattebetalingsordningen og midler til innkreving av skatt på petroleumforekomster. Beløpet inkluderer videre utgifter til regnskapsføring, innkreving og kontroll av skatt fra oppdrags- og arbeidstakere som er skattepliktige i Norge, men som ikke har tilknytning til noen kommune. Blant andre oppgaver som dekkes av posten, nevnes drift og forvaltning av etatens datasystemer, tiltak mot svart økonomi og skattekriminalitet samt innsats overfor utenlandske arbeidstakere. For 2011

foreslås det bevilget 4 297,1 mill. kroner under post 01 – en økning på 0,9 pst. Økningen skyldes lønns- og prisjustering.

Skatteetaten har inntekter i forbindelse med salg av tjenester til andre statsinstitusjoner og kommuner, og enkelte andre inntekter. På grunn av usikkerhet om størrelsen på inntektene ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1618, post 01 Driftsutgifter, med et beløp tilsvarende merinntekter under kap. 4618, post 02 Andre inntekter, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten omfatter skatteetatens utgifter til innkreving av merverdiavgift mv., skatteetatens andel av de kommunale skatteoppkrevernes utgifter til innkreving av arbeidsgiveravgift, skatt og trygdeavgift, og omkostninger knyttet til tvangsforretninger, tinglysing og garantistillelser. For 2011 foreslås det bevilget 127,6 mill. kroner under post 21.

Post 22 Større IT-prosjekter, kan overføres

Posten omfatter bevilgning til etatens eget arbeid med forvaltning av Altinn og med nytt analysesys-

tem for gassavtaler, samt utviklingen av et nytt kontrollhjelpesystem og tilpasninger til EUs sparedirektiv. Prosjektene er nærmere omtalt ovenfor. For 2011 foreslås det bevilget 147,4 mill. kroner under post 22.

For disse investeringsprosjektene kan det være behov for å inngå avtaler utover budsjettåret. Det bes derfor om at skatteetaten gis fullmakt til å inngå slike avtaler innenfor de kostnadsrammene som er angitt foran, jf. forslag til romertallsvedtak VI.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter en avsetning til IT-formål, herunder utgifter til større IT-utskiftninger i etaten. For 2011 foreslås det bevilget 92,4 mill. kroner under post 45.

I forbindelse med enkelte anskaffelser og prosjekter kan det være behov for å foreta bestillinger utover gitte bevilgninger. Det bes derfor om en bestillingsfullmakt på 30 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak IV.

Kap. 4618 Skatteetaten

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Refunderte utleggs- og tinglysningsgebyr	47 741	50 000	50 000
02	Andre inntekter	99 565	30 000	31 400
05	Gebyr for utleggsforretninger	22 115	23 000	23 000
07	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	1 431	2 000	1 500
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	963		
16	Refusjon av foreldrepenger	31 700		
17	Refusjon lærlinger	119		
18	Refusjon av sykepenger	75 777		
	Sum kap. 4618	279 411	105 000	105 900

Post 01 Refunderte utleggs- og tinglysningsgebyr

Posten omfatter refusjon av gebyrer ved utleggsforretninger som utføres av de ordinære nams-

menn, samt statens andel av de refusjoner skatteoppkreverne mottar fra debitor, jf. kap. 1618, post 21.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfatter blant annet, inntekter fra salg av datatjenester, kurs i regi av skatteoppkreverne, gebyrer for folkeregisteropplysninger og enkelte andre inntekter.

Skatteetaten forestår utskrivning og utsendelse av skatteoppgjøret på vegne av de kommunale skatteoppkreverne. Portoutgiftene er hittil blitt betalt av skatteetaten og deretter refundert av skatteoppkreverne. Refusjonene er blitt ført på post 02 Andre inntekter. Fra og med 2011 dekker skatteetaten portoutgiftene, anslått til om lag 18 mill. kroner. Rammetilskuddet til kommunene reduseres tilsvarende, jf. omtale i Prop. 124 S (2009-2010) Kommuneproposisjonen 2011, pkt. 8.8.1.

Skatteetaten framleier en del lokaler. Dette skyldes dels at etaten av praktiske årsaker står som leietaker overfor eier av lokalene og dels at de leide lokalene er for store for etatens aktuelle behov. Refusjon fra framleietakere av leie- og fellesutgifter o.l. er hittil blitt ført på post 02 Andre inntekter. Ut fra den nære sammenhengen som det her er mellom utgifter og inntekter, vil nettoføring gi det beste uttrykket for de økonomiske realitetene. Finansdepartementet ber derfor om fullmakt til å nettoføre refusjonene som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 01 Driftsutgifter, jf. forslag til romertallsvedtak X.2.

Post 05 Gebyr for utleggsforretninger

Posten omfatter gebyrinntekter fra utleggsforretninger som skattekontorene selv utfører.

Post 07 Gebyr for bindende forhåndsuttalelser

Posten omfatter inntekter fra gebyrer for bindende forhåndsuttalelser fra Skattedirektoratet i skatte- og avgiftssaker og fra skattekontorene om skatt.

Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo

For å sikre og følge opp krav i konkursbo som ledd i det offentlige innkrevingsarbeidet, ble det for 2009 gitt fullmakt til å stille nye, betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for inntil 8,0 mill. kroner. Ved utgån-

gen av 2009 forelå betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for vel 5,4 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten er knyttet til kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 01 Driftsutgifter og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter. Videre har skatteoppkreverne etter § 4-6 i skatteoppkreverinstruksen anledning til å gi tilsagn inntil 0,5 G til dekning av utgifter til videre bobehandling. Tilsagnet kan utvides til inntil 1 G etter godkjenning fra skattekontoret. Ved tilsagn som innvilges av skatteoppkreverne, belastes skatteregnskapet for utbetalinger. Skatteoppkrevernes tilsagn er ikke omfattet av rapporteringen her.

Tilsagn gis vanligvis når fortsatt bobehandling antas å kunne tilføre boet aktiva, men hvor det enkelte konkursbo ikke har evne til å bære risikoen for kostnadene. I særlige tilfeller er tilsagnet begrunnet med preventive hensyn. Dette gjelder blant annet når mistanke om økonomisk kriminalitet tilsier at konkursboet forfølger forholdet privatrettslig eller ved å overføre saken til påtalemyndigheten. Ordningen bidrar også til å avsløre overtredelser av skatte-, avgifts-, og regnskapslovgivningen og å motvirke bevisst økonomisk tapping av virksomheter.

Formålet med tilsagnsordningen er å tilføre skatte- og avgiftskreditorene verdier som medfører bedre dekning av skatte- og avgiftskrav som er meldt i boet. Skatteetaten opplyser at skatte- og avgiftskreditorene får en merdekning i konkursbo der det er gitt tilsagn om midler til videre bobehandling. Tilsagnsmidlene bortfaller når konkursboene får tilført midler ved forlik eller når retten gir boene medhold. I 2009 var tilsagnsreduksjon som følge av dette på til sammen 0,3 mill. kroner.

Både av innfordringsmessige og allmennpreventive grunner anser Finansdepartementet at tilsagnsordningen er viktig. Ansvaret for å gi nye tilsagn er delegert til Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet. Ordningen foreslås videreført i 2011 ved at Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet gis fullmakt til å stille nye betingede tilsagn om dekning av omkostninger ved fortsatt bobehandling for inntil 8 mill. kroner, innenfor en samlet fullmakt for nye og gamle tilsagn på 21,4 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak VIII. Finansdepartementet vil foreta fordelingen mellom de to direktoratene.

Tabell 4.12 Tilsagnsordningen vedrørende oppfølging av konkursbo

	(i 1 000 kr)
	Tilsagn
Samlet ansvar per 1. januar 2009	2 129
Nye tilsagn i 2009	4 416
Tilsagnsreduksjoner som følge av utbetalinger i avsluttede bo	-217
Tilsagnsreduksjoner som følge av utbetalinger i ikke avsluttede bo	-285
Differanse mellom tilsagn og utbetalinger i avsluttede bo	-597
Samlet ansvar per 31. desember 2009	5 447
Fullmakt til nye tilsagn i 2010	8 000
Forslag til fullmakt til nye tilsagn i 2011	8 000
Forslag til samlet fullmakt i 2011 for nye og gamle tilsagn	21 447

Programkategori 23.30 Offisiell statistikk

Utgifter under programkategori 23.30:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
1620	Statistisk sentralbyrå	695 927	679 000	701 900	3,4
	Sum kategori 23.30	695 927	679 000	701 900	3,4

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	493 448	485 400	503 400
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	184 917	183 200	188 900
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	17 562	10 400	9 600
	Sum kap. 1620	695 927	679 000	701 900

Hovedoppgaver

Statistisk sentralbyrå er det sentrale organ for innsamling, utarbeiding og formidling av offisiell statistikk. Oppgavene til Statistisk sentralbyrå er regulert i *statistikkloven*, og ifølge § 3-1 omfatter ansvaret å:

- kartlegge og prioritere behov for offisiell statistikk
- samordne statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer
- utvikle statistiske metoder og utnytte statistikken til analyse og forskning
- gi opplysninger til statistisk bruk for forskningsformål og offentlig planlegging
- ha det norske hovedansvaret for internasjonalt statistisk samarbeid

Statistikkloven fastslår videre at Statistisk sentralbyrå er en faglig uavhengig institusjon, administrativt underlagt Finansdepartementet. Denne uavhengigheten av myndigheter og interesse-

grupper er avgjørende for den tillit og autoritet som offisiell statistikk må ha. Samtidig er datasikkerhet og personvern avgjørende forutsetninger for tillit hos oppgavegivere og dermed for Statistisk sentralbyrås virksomhet.

Det europeiske statistikkamarbeidet har økt over tid og gir føringer for Statistisk sentralbyrås virksomhet. Gjennom EØS-avtalen har Norge forpliktet seg til å delta i statistikkfaglig samarbeid, til å oppfylle EUs statistikk- og rapporteringskrav og derigjennom til å implementere EØS-relevante statistikkrettsaker i norsk rett.

Organisering

Ved utgangen av 2009 hadde virksomheten 1 013 ansatte; 626 i Oslo og 387 i Kongsvinger. I tillegg kommer en intervjuorganisasjon på 186 personer. Bemanningen utenom intervjuorganisasjonen er anslått til 947 årsverk per 1. mars 2010, jf. pkt. 3.4 i del I.

Med hjemmel i statistikkloven oppnevner Finansdepartementet *styret* til Statistisk sentralbyrå for perioder på 4 år. Styret består av leder, nestleder og fem ordinære medlemmer, hvorav ett er de ansattes representant. De ordinære styremedlemmene har personlige varamedlemmer. I henhold til statistikkloven fører styret alminnelig tilsyn med utviklingen i offisiell statistikk og med Statistisk sentralbyrås virksomhet. Styret behandler Statistisk sentralbyrås strategi, budsjettforslag og årlig arbeidsprogram etter forslag fra administrerende direktør og legger disse sakene samt årsmelding fram for Finansdepartementet.

Statistikkrådet er et rådgivende organ for Statistisk sentralbyrå og andre produsenter av statistikk i Norge. Rådet skal bidra til å samordne produksjon og formidling av offisiell statistikk. Statistikkrådet ledes av administrerende direktør i Statistisk sentralbyrå og består nå av 25 statistikkprodusenter og registereiere. Statistikkrådet legger fram en årlig rapport om sin virksomhet.

Statistisk sentralbyrå har etablert 16 *rådgivende utvalg* med representanter for brukere og oppgavegivere, som gir råd om mål og prioriteringer innen ulike statistikkområder.

Sentrale innsatsområder

Statistisk sentralbyrås strategi, Strategier 2007, er bygd rundt fem hovedpunkter og gir retning for

hvordan virksomheten skal utvikle seg de neste årene:

- Statistikk speiler samfunnet
- Forskning av høy kvalitet
- Fornøyde brukere og motiverte oppgavegivere
- Samarbeid for bedre statistikk
- Kvalitet i alle ledd

Omtalen av prioriterte områder, aktiviteter og mål nedenfor følger i hovedsak inndelingen i Statistisk sentralbyrås strategi. Oppfølging av disse punktene er en del av styringsdialogen mellom Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå, blant annet ved utformingen av det årlige tildelingsbrevet.

Rapport 2009

I det følgende gis en nærmere omtale av kvantitative resultatindikatorer for den løpende statistikkproduksjonen i foregående år.

Frigitte statistikker

I 2009 ble det publisert 993 statistikker, 16 færre enn i 2008, jf. tabell 4.13. Nedgangen må ses i sammenheng med at enkelte statistikkpubliseringer ble slått sammen i 2009. Statistisk sentralbyrå nådde målet om et produksjonsvolum minst på linje med nivået i 2007.

Tabell 4.13 Frigitte statistikker

	2005	2006	2007	2008	2009
Frigitte statistikker	791	855	977	1009	993

Det ble publisert 16 nye statistikker i 2009. De nye statistikkene dekker blant annet offentlig sektor (StatRes og Kostra), lønnsforhold, lokale folkeavstemninger og transport. Regnskapsstatistikk for verdipapirforetak og årsstatistikken for utenriks-handel med tjenester ble nedlagt i 2009.

Statistisk sentralbyrå har som mål å øke publiseringen på egen hjemmeside (www.ssb.no), og antall oppslag på hjemmesiden fortsatte å stige i 2009. Samtidig legges det opp til å redusere publiseringen i trykte dokumenter. I 2009 ble det utgitt 238 papirpublikasjoner, en nedgang på 12 fra året før.

Aktualitet

Statistikkens aktualitet måles som antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert. Fra 2008 til 2009 ble produksjonstiden redusert både for kvartals-, måneds- og årsstatistikken, jf. tabell 4.14. Aktualiteten for årsstatistikken har falt litt tilbake de to siste årene sammenliknet med 2007. Det må ses i sammenheng med at beregningsopplegget ble endret i 2008 fra å omfatte et utvalg publiseringer til å omfatte alle statistikkpubliseringene, noe som har bidratt til å øke den gjennomsnittlige målte produksjonstiden for årsstatistikkene.

Tabell 4.14 Statistikkens aktualitet – antall uker fra referanseperiodens utløp til publisering

	2005	2006	2007	2008	2009
Månedstatistikk	3,4	3,4	3,2	3,5	3,4
Kvartalsstatistikk	8,1	8,7	9,7	9,0	8,2
Årsstatistikk	41,5	40,4	38,3	41,5	40,6

Punktlighet

Både internasjonalt og i Norge er det krav om at tidspunkt for publisering av offisiell statistikk er annonsert på forhånd. Indikatoren for punktlighet måler andelen statistikk som frigis på det for-

håndsmeldte tidspunktet. I 2009 var denne andelen 88 pst. Andelen publiseringer som avvek fra varslet tidspunkt, var noe høyere i 2009 enn i de foregående årene, jf. tabell 4.15, noe som må ses i sammenheng med enkelte forsinkelser i levering av data til Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.15 Frigivelse av statistikker – avvik i forhold til varslet tidspunkt

	2005	2006	2007	2008	2009
Andel avvik fra varslet tidspunkt (i pst.)	10	6	10	10	12

Svarprosent

For å lage statistikk med tilstrekkelig god kvalitet er det viktig med høye svarprosent. Svarprosentene for Statistisk sentralbyrås undersøkelser med oppgaveplikt er gjennomgående høye, jf. tabell 4.16, og målene ble nådd i 2009. I de frivillige

undersøkelsene er svarprosenten lavere. For disse undersøkelsene økte likevel svarprosenten noe, etter en nedgang de foregående fire årene. Nivået vurderes som tilfredsstillende. Statistisk sentralbyrå arbeider målrettet for å styrke svarprosenten.

Tabell 4.16 Svarprosent i undersøkelser fra Statistisk sentralbyrå

Undersøkelser:	2005	2006	2007	2008	2009
- Med oppgaveplikt	97	95	95	95	95
- Frivillige	77	75	73	72	74

Oppgavebyrde

Arbeid knyttet til rapportering til Statistisk sentralbyrå utgjør ifølge beregninger fra Oppgaveregisteret i underkant av 2 pst. av den totale oppgavebelastningen for næringslivet. Som det framgår av tabell 4.17 avtok oppgavebyrden målt i årsverk

betydelig fra 2008 til 2009. Dette må i hovedsak ses i sammenheng med at bare undersøkelser som har hjemmel i statistikkloven er inkludert i beregningen fra 2009. Også justert for denne omleggingen avtok oppgavebyrden for næringslivet fra 2008 til 2009.

Tabell 4.17 Oppgavebyrde knyttet til rapportering

	2005	2006	2007	2008	2009
I alt (årsverk)	183	175	177	177	146
- Næringslivet i alt	103	94	108	107	103
- Andre	81	81	69	70	43

I 2009 ble i alt 16 pst. av alle norske foretak bedt om å rapportere til Statistisk sentralbyrå, en oppgang på om lag 2 prosentpoeng fra året før. Økningen skyldtes engangsundersøkelser og krav om større utvalg som følge av omlegging til ny standard for næringsgruppering. Store foretak blir belastet mer enn små. Blant foretak med 20 eller flere sysselsatte var i alt 93 pst. med i én eller flere undersøkelser. Bare 11 pst. av foretak med færre enn 10 sysselsatte måtte rapportere til Statistisk sentralbyrå i 2009.

Elektronisk innrapportering fra næringslivet

Oppslutningen om elektroniske innrapporteringsløsninger har fortsatt å øke. I 2009 ble totalt 63 pst. av næringslivets skjemaer til Statistisk sentral-

byrå levert elektronisk via Altinn eller Idun, mot 53 pst. året før. For årsstatistikkene var det ved førstegangsutsendelse kun mulig å svare elektronisk, mens det ved purring ble lagt ved papirskjema. Tilsvarende ordning er testet ut for korttidsstatistikkene. Tiltakene har bidratt til å øke den elektroniske svarandelen betydelig. For eksempel oppnådde en ny årsundersøkelse for arbeidskraftskostnader en elektronisk svarandel over 90 pst. i 2009. For sykefraværstatistikken økte den elektroniske svarandelen fra om lag 60 pst. ved utgangen av 2008 til om lag 90 pst. ett år senere, etter at ordningen med kun elektronisk førsteutsending ble innført. Mange kvartalsundersøkelser med små utvalg har nær 100 pst. elektronisk svarandel.

Tabell 4.18 Andel oppgavegivere som rapporterer elektronisk

	2005	2006	2007	2008	2009
Elektronisk innrapportering (pst.)	33	36	48	53	63

Øvrig rapportering

Statistikkproduksjon og formidling

Flere prosjekter for å modernisere og standardisere statistikkproduksjonen ble igangsatt eller videreført i 2009 med sikte på å øke kvaliteten og tilgjengeligheten for statistikkprodukter. Disse omfatter blant annet prosjektet for elektronisk publisering, Nye ssb.no, som lanseres i annet halvår 2010, og et arbeid for å digitalisere alle Statistisk sentralbyrås publikasjoner til elektronisk gjenfinnbar form.

Tellinger

En rekke store tellinger ble forberedt i 2009, herunder Landbrukstellingene 2010 og Folke- og boligstillingen 2011. Et program for utvikling av nye prisstatistikker for varer og tjenester ble fullført i 2009, noe som har resultert i produksjon av 20 nye statistikker.

Forskningsvirksomheten

Hovedlinjene i forskningsvirksomheten ble videreført i 2009. Den samlede forskningspubliseringen i 2009 var mer omfattende enn tidligere. Særlig ble det publisert flere artikler i utenlandske tidsskrifter.

Internasjonalt samarbeid

Internasjonalt samarbeid på statistikkområdet sikter blant annet mot økt sammenliknbarhet i statistikken. Samarbeidet innebærer at det stilles krav til statistikkens innhold, omfang og kvalitet. For å møte kravene fra det internasjonale samarbeidet om statistikk, særlig innen det europeiske statistikk-systemet, må det utvikles nye statistikker samtidig som eksisterende statistikker må legges om. Omfanget av dette arbeidet har økt over tid. 32 nye EØS-rettsakter om statistikk ble vedtatt i EØS-komiteen i fjor og vil løpende bli implementert i norsk rett. Statistisk sentralbyrå deltok i 145 møter i det statistiske samarbeidet i EØS.

I 2009 ble administrerende direktør i Statistisk sentralbyrå medlem av FNs statistiske kommisjon for perioden 2010-2013. Administrerende direktør er også valgt som leder for 2011-runden av FNs program for beregning av internasjonale kjøpekraftspariteter (International Comparison Program). Statistisk sentralbyrå leder dessuten FNs arbeid med å utvikle nye prinsipper og manualer for internasjonal energi- og miljøstatistikk.

Eurostats evaluering

Eurostat gjennomførte høsten 2009 og våren 2010 en evaluering av metodene for de norske nasjonalregnskapsberegningene. Evalueringen var i hovedsak positiv. Merknadene Norge fikk i siste

gjennomgang av Eurostat var få og lite alvorlige sammenliknet med tilsvarende evalueringer i mange andre land. Det legges likevel opp til å gjennomføre noen forbedringer, blant annet skal det etableres bedre kontroll- og overvåkningssystemer for nasjonalregnskapssystemet.

Brukerfinansierte oppdrag

I tillegg til grunnbevilgningen over statsbudsjettet (statsoppdraget) finansieres Statistisk sentralbyrås virksomhet ved at offentlige og private oppdragsgivere betaler direkte for utvikling og tilrettelegging av statistikk og analyser (brukerfinansierte oppdrag). Departementer og andre statlige virksomheter er de viktigste oppdragsgiverne.

Inntekter fra brukerfinansierte oppgaver utgjorde 26,6 pst. av Statistisk sentralbyrås samlede utgifter i 2009, mot 28,6 pst. i 2008.

Sentrale utfordringer og prioriteringer i statistikkproduksjonen i 2011

Statistisk sentralbyrå arbeider systematisk med å videreutvikle og forbedre det samlede statistikkproduktet. Det blir lagt vekt på å utvikle statistikk for områder der dekningen er begrenset. Etter spørselen etter statistikk og analyse øker og utvides stadig, bl.a. til områder som direkte eller indirekte beskriver samfunnsutvikling og levekår for ulike grupper. Samtidig skal den løpende statistikken opprettholde minst like god kvalitet og aktualitet som før. Statistikkproduksjonen skal følge internasjonale krav og retningslinjer. Det er et sentralt mål å begrense den totale oppgavebyrden så mye som mulig. Forskningsvirksomheten skal belyse utviklingstrekk ved samfunnet og videreføres på et høyt internasjonalt nivå.

Med økende etterspørsel etter ny og bedre statistikk er det løpende behov for å modernisere og effektivisere statistikkproduksjonen. I 2011 vil dette arbeidet videreføres, særlig gjennom ulike standardiseringstiltak.

Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet er svært viktig for Statistisk sentralbyrå, og det arbeides løpende med å videreutvikle rutiner for sikkerhet og beredskap på alle områder. Virksomheten er tilpasset krav og retningslinjer i personopplysningsloven og sikkerhetsloven. Arbeidet med datasikkerhet vil ha høy prioritet også i 2011, og Statistisk sentralbyrå vil delta i relevante, sentrale øvelser hvor sikkerhet og beredskap er tema.

Elektronisk datafangst

Statistisk sentralbyrå viderefører satsingen på elektronisk datafangst. I 2011 vil etaten modernisere og effektivisere datafangsten ytterligere gjennom å ta i bruk nye tjenester innenfor Altinn II. Dette vil ha positiv effekt på store og komplekse innrapporteringer, eksempelvis fra bank- og finansforetak. Også arbeidet med å tilpasse og videreutvikle svarskjemaer ventes å bidra til økt elektronisk innrapportering. Parallelt med dette vil Statistisk sentralbyrå fase ut sitt eget system for elektronisk innrapportering, Idun, og legge skjemaene over i Altinn.

Det satses aktivt på elektronisk samhandling med oppgavegivere og andre statistikkprodusenter. Målet er å holde oppgavebyrden så lav som mulig gjennom gjenbruk av data og utvikling av effektive rapporteringsløsninger. Statistisk sentralbyrå deltar i den forbindelse i et prosjekt om utforming av en ny felles ordning angående opplysninger fra arbeidsgivere om ansettelser og lønn. Dette arbeidet er nærmere omtalt under kap. 1618 Skatteetaten. Statistisk sentralbyrås system for å administrere utvalg er også under utvikling. Et nyutviklet system for samordning av utvalg som har til hensikt å oppnå jevnere fordeling av oppgavebyrden blant sammenliknbare enheter, er tatt i bruk. Et felles system for tilbakemeldinger til oppgavegivere under datafangsten planlegges utviklet med oppstart i 2011.

Folke- og bolig tellingen 2011

Folke- og bolig tellingen 2011 skal baseres på administrative og statistiske registre som datakilder. Sentralt for gjennomføringen er Skattedirektoratets arbeid med å forbedre dekningen av bolignummer i det sentrale folkeregisteret og arbeidet i Statens kartverk for å bedre kvaliteten på boligdata i registeret for slike data (Matrikkelen). Statistisk sentralbyrå bidrar med bl.a. rådgiving og kvalitetsrapportering i dette arbeidet.

I løpet av 2009 økte dekningsgraden for bosatte i flerbolighus fra 87 pst. til 90,4 pst. Målet er en dekningsgrad på 95 pst. innen tellingstidspunktet 19. november 2011.

Folke- og bolig tellingen 2011 er hjemlet i en EU-forordning. Tabellene forordningen krever, er sentrale i publiseringen og vil bli tilgjengelig i Statistisk sentralbyrås formidlingsdatabase. Hovedpubliseringene vil finne sted i 2012 og 2013.

Landbrukstelling 2010

Tellingen er basert på krav i EØS-avtalen i tillegg til nasjonale behov. Informasjonen hentes hovedsakelig fra administrative registre, supplert med en skjembasert undersøkelse til rundt 45 000 jordbruksbedrifter. Tellingsdato var 31. juli 2010, og Altinn ble brukt som elektronisk innrapporteringskanal. Det legges opp til å publisere noen foreløpige resultater i løpet av 2010. Arbeidet i 2011 vil bestå av kvalitetssikring av datamaterialet samt mer omfattende publisering og analyse. En utvalgsundersøkelse vil bli gjennomført i 1. kvartal 2011.

Hovedrevisjon av nasjonalregnskapet mv.

Den viktigste utviklingsoppgaven for nasjonalregnskapet i 2011 er innføring av EUs nye næringsstandard (NACE rev. 2). Publisering av tall etter ny næringsstandard vil finne sted i november 2011, og skal dekke års- og kvartalstall inklusive tidsserier tilbake til 1970. Næringsstandarden ble tatt i bruk i alle korttidsstatistikker fra januar 2009 og i de årlige strukturstatistikken fra og med statistikkåret 2008.

I kjølvannet av finanskrisen, og i samband med økt internasjonalisering og globalisering, er det behov for tilpasninger og utvidelser i finansstatistikken og nasjonalregnskapet, både med hensyn til aktualitet, hyppighet, større detaljeringsgrad og internasjonal sammenliknbarhet.

Statistikk for offentlig sektor

StatRes er et system for utvikling og formidling av statistikk og indikatorer for ressursinnsats, aktivitet og resultater for statens virksomhet. StatRes er sentral i utviklingen av statistikk for offentlig sektor og representerer et rammeverk for å videreutvikle dette statistikkområdet. Så langt dekker ikke systemet hele statsforvaltningen, og arbeidet med å utvide rammeverket vil fortsette til utgangen av 2012.

Ny tidsbruksundersøkelse

Datainnsamlingen til tidsbruksundersøkelsen startet i februar 2010 og ventes fullført våren 2011. De første resultatene vil foreligge mot slutten av 2011. Tidsbruksundersøkelser, som også ble gjennomført i 1971, 1980, 1990 og 2000, gir viktig kunnskap om endringer i befolkningens dagligliv og gjør det mulig å se ulike aktiviteter i sammenheng. Undersøkelsen er blant annet den vik-

tigste kilden for å studere tid brukt til ubetalt arbeid.

Svalbardstatistikk

Arbeidet med å beskrive Svalbardsamfunnet gjennom egne analyser av økonomiske og sosiale forhold, inkludert miljøsituasjonen, videreføres i 2011. Statistisk sentralbyrå ser det som en prioritert oppgave å utvikle sammenliknbar statistikk som kan gi sentrale og lokale myndigheter bedre beslutningsgrunnlag. Arbeid knyttet til å bedre datagrunnlaget for de utenlandske bosetningene vil bli gjennomført i 2011.

Forskning og analyse i 2011

Forskningsvirksomheten til Statistisk sentralbyrå skal bidra med ny kunnskap om økonomisk atferd og økonomiske virkninger av ulike begivenheter, herunder politiske tiltak. Forskningen skal også bidra til å bedre omfanget og kvaliteten på statistikken. Forskningsinnsatsen fortsetter i 2011 i hovedsak i samme spor som i foregående år, men tilpasset nye utfordringer på områder som miljø, pensjon, levekår og livskvalitet. Prioriteringer innenfor ulike områder av forskningen er nærmere beskrevet nedenfor.

Skatteanalyser og offentlig økonomi

Skatte- og pensjonsmodellene oppdateres og utvikles videre. Oppgaver overfor forvaltning og partiene på Stortinget opprettholdes. Fordelingsanalyser for å studere effekter av offentlige velferdsordninger vil bli videreutviklet.

Ressurs- og miljøøkonomi

Studier av avtaler og virkemiddelbruk i miljø- og energipolitikken prioriteres sammen med analyser av hva valg av teknologi betyr for utslipp og miljø.

Forbedrede data for energi- og miljøforhold i kombinasjon med nasjonalregnskapet vil bli utnyttet i oppdatering av makromodellene.

Mikroøkonometriske analyser

Statistisk sentralbyrås analyser av atferd i bedrifter, foretak, husholdninger og for individer videreføres. Det legges vekt på å inkludere resultater fra denne forskningen i modellene. Temaer som prioriteres er blant annet utdanningsvalg og faktorer som påvirker tilstrømming til trygdesystemet.

Makroøkonomiske analyser

Konjunkturanalysene og arbeidet med makromodelle videreføres, og modellopgaver for forvaltningen og Stortinget fortsetter. Langsiktige studier av sammenhengen mellom demografi, statsfinanser og økonomisk utvikling videreføres.

Befolkningsanalyser og levekårsforskning

Arbeidet med å publisere årlige befolkningsprognoser fortsetter. Analyser av dødelighet og migrasjon og samspillet mellom befolkningsutvikling og levekår prioriteres.

Budsjett 2011

Det foreslås en budsjetttramme for Statistisk sentralbyrå i 2011 på 701,9 mill. kroner. Forslaget innebærer om lag samme aktivitetsnivå som i 2010.

Det er et mål for Statistisk sentralbyrå å utvikle statistikk for områder som har mangelfull dekning, og opprettholde omfanget av den løpende statistikkproduksjonen med minst like god kvalitet og aktualitet som før. I tillegg vil det bli satset videre på å effektivisere datainnsamlingen og på brukervennlig og effektiv formidling av statistikk og forskningsresultater på www.ssb.no. Det vil bli lagt stor vekt på informasjonssikkerhet og på arbeidet med å holde oppgavebyrden på et så lavt nivå som mulig.

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Salgsinntekter	663	300	300
02	Oppdragsinntekter	186 635	183 200	188 900
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	189		
16	Refusjon av foreldrepenger	7 700		
18	Refusjon av sykepenger	10 754		
85	Tvangsmulkt	10 779	10 000	10 000
	Sum kap. 4620	216 720	193 500	199 200

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter, utgifter til opplæring, utgifter til leie og drift av kontorlokaler, reiser, kontorutstyr mv. For 2011 foreslås det bevilget 503,4 mill. kroner under post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Spesielle driftsutgifter er knyttet til brukerfinansierte oppdrag. Omfanget av slike oppdrag er beregnet til 188,9 mill. kroner i 2011.

Ved brukerfinansierte oppdrag blir utgiftene postert på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter. Inntektene fra slike oppdrag skal fullt ut dekke utgiftene og blir postert på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter.

Statistisk sentralbyrå kan overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvare merinntektene på kap. 4620, post 02 Oppdragsinntekter. Eventuelle ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 21, jf. forslag til romertallsvedtak II.2.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter blant annet en avsetning til arbeidet med å videreutvikle datasikkerhet og datakapasitet på Statistisk sentralbyrås teknologiske plattform.

Post 01 Salgsinntekter

Posten omfatter inntekter fra salg av publikasjoner.

Post 02 Oppdragsinntekter

Posten omfatter inntekter fra eksternt finansierte statistikk-, analyse- og forskningsoppdrag. Se også omtale under kap. 1620, post 21. Oppdragsinntektene i 2011 er beregnet til 188,9 mill. kroner.

Post 85 Tvangsmulkt

Ved manglende overholdelse av oppgaveplikten har Statistisk sentralbyrå med hjemmel i statistikkloven adgang til å ilegge tvangsmulkt. Inntektene fra tvangsmulkt er budsjettert til 10 mill. kroner. Inntektene tilfaller statskassen.

Programkategori 23.40 Andre formål

Utgifter under programkategori 23.40, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	14 913 784	15 345 000	15 960 000	4,0
1634	Statens innkrevingsentral	266 778	253 200	269 000	6,2
1637	EU-opplysning	4 500	4 600	4 800	4,3
1638	Kjøp av klimavoter	89 098	1 238 100	433 300	-65,0
1645	Statens finansfond	50 025 000	30 000	10 000	-66,7
	Sum kategori 23.40	65 299 160	16 870 900	16 677 100	-1,1

Kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	13 542 420	13 900 000	14 500 000
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 371 364	1 445 000	1 460 000
	Sum kap. 1632	14 913 784	15 345 000	15 960 000

Post 61 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, overslagsbevilgning

Med virkning fra 1. januar 2004 ble det innført en generell ordning hvor kommuner og fylkeskommuner kompenseres for merverdiavgift på anskaffelser av varer og tjenester. Hensikten med ordningen er at merverdiavgiften i minst mulig grad skal påvirke kommunenes beslutninger om å produsere avgiftspliktige tjenester med egne ansatte eller kjøpe dem fra private. Ordningen er finansiert av kommunesektoren selv gjennom en reduksjon i kommunenes frie inntekter. Den generelle kompensasjonsordningen erstattet en begrenset kompensasjonsordning som ble innført i 1995.

I saldert budsjett for 2010 ble det lagt til grunn en utgift på 13 900 mill. kroner i momskompensasjon til kommuner og fylkeskommuner. Ved behandlingen av Prop. 125 S (2009-2010) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2010, ble bevilgningen satt ned til 13 700 mill. kroner. På grunnlag av regnskapstall hittil i 2010 og anslåtte utbetalinger resten av året anslås momskompensasjonen til kommuner og fylkeskommuner i 2010 nå til 14 200 mill. kroner. Utbetalinger av momskompensasjon i 2010 trekkes opp av kommunenes oppfølging av den finanspolitiske tiltakspakken i 2009.

Samlet momskompensasjon til kommuner og fylkeskommuner i 2011 er anslått til 14 500 mill. kroner. Det er lagt til grunn at utfasing av den fi-

nanspolitiske tiltakspakken vil bidra til at veksten i utbetalinger av momskompensasjon fra 2010 til 2011 blir moderat.

Kommunene innberetter oppgaver over merverdiavgiftskompensasjon til avgiftsmyndighetene annenhver måned slik som i det ordinære merverdiavgiftssystemet, men det er også mulig å levere oppgaver på årsbasis. Utbetalingene skjer fortløpende og innen tre uker. Dokumentasjonskravene i forbindelse med innsending av kompensasjonskrav er forenklet ved at kravene kun skal vedlegges revisorbekreftelse. Kompensasjonskrav fra private tjenesteprodusenter kan sendes direkte til avgiftsmyndighetene. Det er en minstegrense på 20 000 kroner for kompensasjonsbeløp per år for at virksomheter skal komme inn i ordningen. Ordningen gjelder også enkelte private og ideelle virksomheter, og det er en egen tilskuddspost for disse, jf. post 72.

Post 72 Tilskudd til private og ideelle virksomheter, overslagsbevilgning

For ikke å skape konkurransevidringer mellom kommunal og privat produksjon av sentrale vel-

ferdstjenester, er også private og ideelle virksomheter omfattet av ordningen. Dette gjelder private og ideelle virksomheter som utfører slike sosiale tjenester og helse- og undervisningstjenester som kommunene ved lov er pålagt å utføre. Det er på disse områdene det antas at kommunene i størst grad gjennom kompensasjonsordningen vil kunne få en konkurransefordel framfor private virksomheter uten avgiftsplikt. De private og ideelle virksomheter som omfattes av ordningen, skal sende krav etter samme kriterier som kommunene (jf. post 61), men direkte til det lokale skattekontor.

I saldert budsjett for 2010 ble det lagt til grunn en utgift på 1 445 mill. kroner på denne posten. Ved behandlingen av Prop. 125 S (2009-2010) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2010, ble bevilgningen satt ned til 1 415 mill. kroner.

Det foreslås bevilget 1 460 mill. kroner under denne posten for 2011.

Kap. 1634 Statens innkrevingsentral

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	266 778	238 200	253 700
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		15 000	15 300
	Sum kap. 1634	266 778	253 200	269 000

Formål, hovedoppgaver og organisering

Det overordnede mål for Statens innkrevingsentral (SI) er å sørge for effektiv og korrekt innkreving på vegne av oppdragsgiver. SI har som primæroppgave å innkreve straffekrav utstedt av justismyndighetene, og avgifter, gebyrer og misligholdte krav for andre statlige virksomheter. Videre skal virksomheten drifte og videreutvikle et felles saksbehandlersystem for SI og de alminnelige namsmenn (SIAN), forvalte en database for samordning av utleggstrekk og levere økonomitjenester til politi- og lensmannsetaten (PLØS).

Virksomheten er lokalisert til Mo i Rana og hadde per 1. mars 2010 en bemanning tilsvarende

335 årsverk, jf. pkt. 3.4 i del I. Per 30. juni 2010 hadde SI 23 oppdragsgivere.

Mål og resultater 2009

SIs driftsresultater vurderes i forhold til fire fastsatte hovedmål for virksomheten, jf. nedenfor.

Hovedmål 1: Innkrevingen skal være effektiv

SI skal sikre at andelen innkrevde straffekrav utstedt av justismyndighetene, og at andelen innkrevde avgifter, gebyrer og misligholdte krav for andre statlige virksomheter er høy (være formåleffektiv). SI skal ha god ressursutnyttelse (være kostnadseffektiv).

Tabell 4.19 Statens innkrevingsentral – registrerte krav og innkrevd beløp per år

	2007	2008	2009
Antall registrerte krav (i hele 1 000)	1 135	1 194	1 180
– Straffekrav	356	337	307
– Andre kravtyper	779	857	873
Totalt innkrevd beløp (i mill. kroner)	3 294	3 238	3 197
– Straffekrav	1 364	1 350	1 218
– Andre kravtyper	1 930	1 888	1 979

Tabell 4.19 viser en reduksjon i antall registrerte krav fra 2008 til 2009. Dette skyldes redusert antall registrerte straffekrav. Innkrevd beløp straffekrav er også redusert som følge av dette. Årsaken til veksten for andre kravtyper er flere rettsgebyr fra alminnelige namsmenn.

Formålseffektivitet

For å kunne vurdere virksomhetens formålseffektivitet er det satt mål for andel saker per kravtype som skal være ferdigbehandlet innen tre år etter at innkreving ble iverksatt. Mål og resultater for 2009 samt resultater for de to foregående år er vist i tabell 4.20.

Tabell 4.20 Statens innkrevingsentral – innkrevingseffektivitet¹

Kravtype	Resultat 2007 (pst.)	Resultat 2008 (pst.)	Resultatmål 2009 (pst.)	Resultat 2009 (pst.)
Bøter	95,6	95,4	95	96,2
Erstatninger	86,3	86,5	85	86,9
Inndragninger	75,5	76,7	77	76,8
Saksomkostninger	68,7	70,1	68	71,8
Misligholdte studielån	15,8	21,9	14	19,6
Misligholdt kringkastingsavgift	96,5	96,8	95	96,2
Misligholdt årsavgift på motorvogn	82,2	88,3	85	90,0
Forsinkelsesgebyr etter regnskapsloven	97,5	96,1	97	98,1
Gebyr etter sjødyktighetsloven	98,3	99,2	98	99,2

¹ Andel saker per kravtype ferdigbehandlet innen tre år etter at innkreving ble iverksatt.

Tabellen viser at resultatene i all hovedsak er i samsvar med eller bedre enn resultatmålet for de fleste kravtypene. Både resultatmålet og resultatet for misligholdte studielån er vesentlig lavere enn for de øvrige kravtypene. Det skyldes først og fremst at hvert enkelt krav er stort, og at det tar tid å få til fullt oppgjør ved enten frivillige nedbetalingsavtaler eller bruk av tvangsmidler. SI overtar ansvaret for innkrevingen av disse sakene først etter at det er konstatert vedvarende og grovt mislighold.

Resultatene viser en forbedring av resultatene for åtte av ni kravtyper sammenliknet med 2007, og seks av ni kravtyper sammenliknet med 2008. Dette indikerer samlet sett en mer formålseffektiv drift.

Kostnadseffektivitet

Det ble for 2009 anvendt tre produktivetsindikatorer for å belyse virksomhetens kostnadseffektivitet, jf. tabell 4.21. Det generelle målet er at produktivetsutviklingen skal være positiv.

Tabell 4.21 Statens innkrevingsentral – produktivitet utvikling¹

Indikator	Resultat 2007	Resultat 2008	Resultat 2009
Innkrevd beløp per årsverk (i 1 000 kroner)	11 604	11 790	11 664
Antall behandlede saker per årsverk	3 587	4 065	4 054
Vektet saksbehandling per årsverk (indeks)	12 169	14 412	13 967

¹ Årsverkstallene for 2007 og 2008 er korrigert pga. feil i beregningen for 2007.

Alle indikatorene viser en positiv produktivitet utvikling i forhold til 2007 og tidligere år, men en liten negativ utvikling sammenliknet med 2008. Reduksjon i saker (beløp og antall) fra 2008 til 2009 er hovedårsaken til at produktiviteten ikke har økt i 2009. Samlet sett indikerer resultatene etter departementets vurdering en fortsatt kostnadseffektiv drift.

Hovedmål 2: Innkrevingsarbeidet skal ha god kvalitet

SI skal vektlegge likebehandling og rettssikkerhet i innkrevingsarbeidet.

Tabell 4.22 Statens innkrevingsentral – domstolsavgjørelser i klagesaker

Domstolsavgjørelser	2007	2008	2009
SI vant	12	10	54
SI tapte	1 (delvis)	0	0

Det er et mål at SI ikke skal tape klagesaker i retten på grunn av feil i saksbehandlingen eller lovanvendelsen. I 2009 fikk SI tingrettens medhold i samtlige av 54 klagesaker, noe departementet anser som tilfredsstillende. SI hadde i 2009 ingen klagesaker i lagmannsretten eller Høyesterett.

Hovedmål 3: Virksomheten skal være serviceorientert

SI skal balansere hensynet til oppdragsgiver og hensynet til skyldner slik at innkrevingsarbeidet er serviceorientert.

Tabell 4.23 Statens innkrevingsentral – servicegrad

Fagområde	Resultatmål	Resultat 2008	Resultat 2009
Kreditoroppgaver	Min. 75 pst. av tlf. henvendelser besvart innen 1 minutt	80,3 pst.	81 pst.
	Behandlingstiden for skriftlige henvendelser maks. 4 uker	Alle henvendelser besvart innen fristen	Alle henvendelser besvart innen fristen
Namsmannsoppgaver	Min. 75 pst. av tlf. henvendelser besvart innen 1 minutt	67 pst.	73 pst.
	Behandlingstiden for skriftlige henvendelser knyttet til utlegg maks. 3 uker	Alle henvendelser besvart innen fristen	Alle henvendelser besvart innen fristen

Resultatene viser at SI har relativt rask betjening av telefonhenvendelser. For namsmannsoppgavene er servicegraden noe under resultatmålet, men sammenliknet med 2008 er servicegraden forbedret. Behandlingstid for skriftlige henvendelser anses som tilfredsstillende.

Hovedmål 4: Driftssentralfunksjonene skal ha god kvalitet

SI skal sikre at virksomhetens økonomitjenester til politi- og lensmannsetaten (PLØS), saksbehandlerløsning for SI og de alminnelige namsmenn (SIAN) og forvaltningen av utleggsdatabasen (UB) holder god kvalitet. De mål som var satt for faglig utøvelse av denne delen av virksomheten i 2009, ble i hovedsak nådd. Svarprosenten på telefonhenvendelsene til PLØS har i gjennomsnitt vært 94 pst., mens svarprosenten på telefonhenvendelser til SIAN/UB var på 88 pst. Av registrerte saker ble hhv. 89 pst. (PLØS) og 97 pst. (SIAN/UB) løst i løpet av en uke. Det ble i 2009 gjennomført en brukerundersøkelse for PLØS. Denne undersøkelsen indikerte at brukerne stort sett var svært fornøyd med tjenestene. For SIAN/UB vil det bli gjennomført en brukerundersøkelse i 2010.

Departementet vurderer SIs driftssentralfunksjoner for PLØS, SIAN og UB som tilfredsstillende, men med enkelte forbedringsmuligheter.

Samlet resultatvurdering

Departementet vurderer driftsresultatene i 2009 som tilfredsstillende og stort sett bedre enn de foregående årene. Innkrevingen av de ulike typer krav viser gode resultater og indikerer en formåls effektiv drift. Produktiviteten er relativt høy og indikerer at driften er kostnadseffektiv. SI fikk rettens medhold i alle klagesaker. SI har relativt rask betjening av telefoner og kort behandlingstid på skriftlige henvendelser. Departementet vurderer SIs service overfor skyldnerne som tilfredsstillende. Også SIs økonomitjenester til politi- og lensmannsetaten, saksbehandlerløsning for de alminnelige namsmenn og utleggsdatabasen vurderes som tilfredsstillende.

Sentrale utfordringer og tiltak

Utvidet registrering av utleggsforretninger og samordning av utleggstrekk

Det vises til omtale av utvidet registrering av utleggsforretninger og samordning av utleggs-

trekk i St.prp. nr. 1 (2008-2009) for Finansdepartementet, hvor det framgår at alle utleggsforretninger, med unntak for utleggsforretninger avholdt av særnamsmenn med resultat «intet til utlegg», skal registreres i Løsøreregisteret slik at dette blir et godt verktøy for kredittvurderinger. Registrering og oppslag for de ulike namsmyndighetene vil koordineres av SI og videreformidles fra SI til Løsøreregisteret.

Fase 1 av løsningen omfatter registrering av alminnelig namsmanns og SIs utleggstrekk, alminnelig namsmanns registrering av «intet til utlegg» samt videreformidling av deler av utleggsinformasjonen til Løsøreregisteret.

Fase 2 ble satt i produksjon 1. mars 2009. Fase 2 omfatter registrering av ikke-realregistrert utleggspant for alminnelig namsmann og SI samt elektronisk tinglysning av utlegg i løsøre i Løsøreregisteret og av utlegg i fast eiendom hos Statens kartverk.

Fase 3 omfatter utleggsforretninger for øvrige særnamsmenn, dvs. NAV Innkreving, skatteetaten og kommunale skatteoppkrevere. Tidspunktet for gjennomføring av fase 3 er foreløpig ikke fastsatt, men det er samarbeid mellom SI og disse etatene for å tilrettelegge for overføring til utleggsdatabasen.

Elektronisk samhandling ved tvangsfullbyrdelse

Det ble høsten 2006 gjennomført en analyse av gevinstpotensialet for elektronisk samhandling (forsendelser) mellom alminnelige namsmenn og større inkassobyråer i forbindelse med begjæringer og forliksklager. Analysen viste et betydelig innsparingspotensial for staten, bl.a. gjennom kortere registreringstid, raskere innkreving, bedret kvalitetssikring og færre feilregistreringer, reduserte portoutgifter og fjerning av fysisk arkiv mv. Også virksomheter i inkassobransjen vil etter hvert kunne få innsparinger i form av reduserte utgifter til porto og utskrifter ved overgang fra papirbasert til elektronisk registrering.

Høsten 2007 inngikk SI samarbeid med et inkassobyrå for å kartlegge en løsning for elektronisk samhandling og avklare hvilke krav til forskriftsendringer som vil kreves. Løsningen innebærer å overføre forliksklager og begjæringer elektronisk mellom de alminnelige namsmenn og inkassobyråene.

Forskrift om elektronisk kommunikasjon i saker om tvangsfullbyrdelse og i saker for forliksrådet trådte i kraft 25. juni 2010. SI vil benytte Altinn som portal for den elektroniske tjenesten og vil i første omgang gi adgang til å sende inn begjærin-

ger og forliksklager i elektronisk form for et begrenset antall brukere for å teste løsningen. Det er planlagt å teste løsningen i løpet av 2. halvår 2010. Når SI har fått tilstrekkelig erfaring med løsningen, vil denne tilbys flere inkassobyråer og prosessfullmektiger.

Elektroniske tjenester

SI har startet arbeidet med å utvikle elektroniske tjenester, bl.a. i form av selvbetjeningsløsninger på internett. Det er utarbeidet en tjenestekatalog, og detaljerte planer skal legges utover høsten 2010. Lansering av nye tjenester vil skje fortløpende i 2011.

Mål og budsjett 2011

Finansdepartementet har fastsatt følgende hovedmål for Statens innkrevingsentral for 2011:

- Innkrevingen skal være effektiv
- Innkrevingsarbeidet skal ha god kvalitet
- Virksomheten skal være serviceorientert
- Driftssentralfunksjonene skal ha god kvalitet

Den underliggende målstruktur (kvalitative og kvantitative resultatmål) fastsettes i styringsdialogen mellom Finansdepartementet og SI i forbindelse med utforming av departementets tildelelsesbrev til virksomheten for 2011. I hovedsak vil styringsparameterne for 2011 tilsvare dem som ble anvendt for 2009, men det er spesielt gjort forbedringer under hovedmål 1. Tilsiktede resultater

i 2011 skal generelt være like gode som, eller bedre enn, oppnådde resultater i 2009, jf. for øvrig omtalen foran, der det blant annet framgår enkelte områder med forbedringspotensial.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter og øvrige driftsutgifter. For 2011 foreslås det bevilget 253,7 mill. kroner under post 01. Dette er en økning på 6,5 pst. fra saldert budsjett for 2010. Økningen gjelder lønns- og prisjustering og rammeoverføringer fra andre statlige virksomheter.

Statens innkrevingsentral har utgifter i forbindelse med tjenester som utføres for eksterne oppdragsgivere. Finansdepartementet ber om fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1634, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4634, post 02 Refusjoner, jf. forslag til romertallsvedtak II.1.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten omfatter anskaffelser til IT-formål, herunder større vedlikehold og utskiftninger i virksomhetens IT-infrastruktur. For 2011 foreslås det bevilget 15,3 mill. kroner som reelt er det samme som for 2010.

I forbindelse med enkelte anskaffelser kan det være behov for å foreta bestillinger utover gitt bevilgning. Det bes derfor om en bestillingsfullmakt på 5 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak IV.

Kap. 4634 Statens innkrevingsentral

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
02	Refusjoner	38 615	32 500	33 500
16	Refusjon av foreldrepenger	2 608		
18	Refusjon av sykepenger	4 145		
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	206 523	200 000	250 000
86	Bøter, inndragninger mv.	1 223 176	1 200 000	1 225 000
87	Trafikantsanksjoner	61 795	65 000	70 000
88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	209 626	200 000	225 000
	Sum kap. 4634	1 746 488	1 697 500	1 803 500

Inntektene på kap. 4634 Statens innkrevingsentral er generelt vanskelig å budsjettere. Dette skyldes særlig at de krav som skal inndrives, genereres av andre, og at tiden varierer fra kravene oppstår til de oversendes SI for inndrivelse.

Post 02 Refusjoner

Posten omfatter refusjoner for virksomhetens utgifter i forbindelse med tjenester som utføres for oppdragsgivere. Dette gjelder i hovedsak innkreving av misligholdt kringkastingsavgift.

Post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning

Posten omfatter inntekter fra innkreving av misligholdte lån som er tapsført i Statens lånekasse for utdanning.

Post 86 Bøter, inndragninger mv.

Posten omfatter inntekter fra bøter (forenklede forelegg, vanlige forelegg og bøter som er ilagt ved dom), inndragninger og saksomkostninger.

Post 87 Trafikantsanksjoner

Posten omfatter inntekter fra trafikkgebyr, parkeringsgebyr og overlastgebyr, utstedt av politiet og Statens vegvesen.

Post 88 Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret

Posten omfatter hovedsakelig innbetaling av forsinkelsesgebyr, ilagt av Regnskapsregisteret.

Kap. 1637 EU-opplysning

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	4 500	4 600	4 800
	Sum kap. 1637	4 500	4 600	4 800

Bevilgningen omfatter tilskudd til organisasjonene Europabevegelsen og Nei til EU. Tilskud-

dene skal anvendes til informasjonsarbeid om EU. For 2011 foreslås det bevilget 4,8 mill. kroner.

Kap. 1638 Kjøp av klimakvoter

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 440	8 100	8 300
21	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	50 627	1 220 000	415 000
22	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	24 031	10 000	10 000
	Sum kap. 1638	89 098	1 238 100	433 300

Rapport

Bakgrunn

Regjeringens målsetting i klimapolitikken er å redusere nasjonale klimagassutslipp samtidig som Norge bidrar internasjonalt gjennom forhandlingsprosesser og gjennom direkte tiltak for å redusere utslippene av klimagasser i andre land.

Hovedvirkemidlene for å regulere nasjonale klimagassutslipp er kvotesystemet for industrien (EU-ETS), CO₂-avgift og andre klimabegrunnede skatter og avgifter.

Utsliffsframskrivingene som lå til grunn for bevilgningen til kvotekjøp i 2010-budsjettet tilsa at Norge ville slippe ut om lag 57,3 mill. tonn klimagasser som årlig gjennomsnitt i perioden 2008-

2012. Faktiske utslipp i 2008 og 2009 var hhv. 54,0 og 50,8 mill. tonn. Anslagene for utslipp gjennom resten av Kyoto-perioden er usikre, men det ventes at årlige utslipp i perioden 2008-2012 blir lavere enn det som tidligere er lagt til grunn. Det vises til omtale i Meld. St. 1 (2010-2011) Nasjonalbudsjettet 2011, avsnitt 3.8.5, for en nærmere oversikt.

Overoppfylling og kvotekjøp

Gjennom Kyoto-avtalen har Norge fått tildelt 50,1 mill. kvoter per år. En har anledning til å utstede ytterligere 1,5 mill. kvoter årlig knyttet til tilvekst i skog. Når en tar hensyn til netto tilførsel av kvoter gjennom det europeiske kvotesystemet, anslås det nå på usikkert grunnlag at staten har et årlig overskudd på rundt 3 mill. kvoter i gjennomsnitt. Det er vedtatt at Norge skal overoppfylle Kyoto-avtalen for inneværende periode (2008-2012) med 10 pst. I tillegg har Regjeringen valgt å overoppfylle med 1,5 mill. tonn CO₂ per år gjennom å avstå fra å bruke kvoter som stammer fra skogtilvekst. Det legges også opp til å overoppfylle med om lag 0,1 mill. tonn årlig for statsansattes internasjonale flyreiser og for testanlegget på Mongstad i den perioden dette er i virksomhet.

Basert på dagens kunnskap om faktiske utslipp i 2008 og 2009, samt forventede utslipp framover, anslås det nå at staten har behov for å kjøpe kvoter svarende til 15-20 mill. tonn CO₂ for perioden 2008-2012, dvs. et årlig kjøp på gjennomsnittlig 3-4 mill. tonn CO₂. Kjøpsbehovet ble i budsjettet for 2010 anslått til 25-30 mill. tonn samlet for perioden 2008-2012.

Kvotehandling skjer på grunnlag av Kyoto-avtalens fleksible mekanismer. Det vises til omtale i Prop. 1 S (2009-2010) for Finansdepartementet, der det ble redegjort for opplegget for kjøp og salg av klimakvoter. Opplegget innebærer blant annet at Finansdepartementet bare kjøper FN-godkjente kvoter og som hovedregel først betaler for kvotene når de er godskrevet Finansdepartementets konto i kvoteregisteret.

Kontraktsporføljen

Per 1. september 2010 har Finansdepartementet inngått 50 kontrakter om levering av om lag 24 mill. kvoter fra 147 ulike prosjekter. En oppdatert oversikt over inngåtte kontrakter ligger tilgjengelig på Finansdepartementets hjemmesider. Kontraktsporføljen følges løpende og analyseres regelmessig for å anslå forventet levert volum fra prosjektene i porteføljen. Erfaringsmessig vil det

være usikkert hvor mange kvoter et klimaprojekt vil generere. Forventet levert volum fra statens kontraktsporfølge for Kyoto-perioden 2008-2012 ble i slutten av august 2010 anslått til 15-16 mill. kvoter, og ligger dermed innenfor intervallet for forventet kjøpsbehov. Det er risiko for at faktiske leveranser vil avvike betydelig fra anslaget på forventede leveranser. For å begrense leveringsusikkerheten har departementet den siste tiden lagt vekt på å inngå kontrakter om sikre leveranser. Ved utgangen av august var om lag 4,9 mill. kvoter levert til statens konto i kvoteregisteret eller kontrahert med garanti for framtidig levering.

Store deler av prosjektene i porteføljen vil gå gjennom FNs godkjenningssprosess i siste halvdel av 2010 og første halvdel av 2011. Leveringsusikkerheten i kontraktsporføljen vil dermed bli betydelig redusert i løpet av denne perioden. Videre kvotekjøp, herunder kjøp av garanterte kvoter i andrehåndsmarkedet, vil blant annet bli sett i lys av utfallet av disse prosessene. Gitt dagens anslag på kjøpsbehov og forventet levering fra kontraktsporføljen, kan det bli nødvendig å inngå nye kontrakter med en forventet levering på inntil 4-5 mill. kvoter.

Det tar lang tid fra planleggingsfasen til et prosjekt faktisk blir implementert. I gjennomsnitt tar det rundt 17 måneder å få et prosjekt gjennom FNs godkjenningssprosess fra søknadsdokumenter blir sendt til revisjon av uavhengig tredjepart. Videre tar det i gjennomsnitt rundt 15 måneder fra prosjektet er FN-godkjent til de første kvotene blir utstedt. Det er derfor ikke lenger hensiktsmessig å inngå kontrakter med prosjekter i en tidlig fase for kvoter som skal være generert i perioden 2008-2012. I den grad ytterligere kjøp blir nødvendig, legger departementet i 2011 derfor opp til å kjøpe ferdig utstedte kvoter, kvoter fra modne prosjekter og kvoter for garantert levering. I tillegg vil departementet engasjere seg i en tidlig fase av markedet for klimakvoter etter 2012, jf. egen omtale nedenfor.

FNs prosess for å sjekke at utslippsreduksjoner er blitt generert i samsvar med de godkjente prosjektdokumentene, er grundig. Før FN godkjenner kvoter fra enkeltprosjekter og fører dem inn i den internasjonale transaksjonsloggen, skal det foreligge en rapport fra en uavhengig, ekstern instans (en såkalt Designated Operational Entity). Denne prosessen tar lang tid, og en regner derfor med at mange kvoter som er generert i perioden 2008-2012 først blir levert i 2013. Norge må levere kvoter tilsvarende faktiske utslipp i Kyoto-perioden 2008-2012 senest i 2015.

Kjøp av kvoter som genereres etter 2012

Norge har satt egne langsiktige klimamål som tilsier at det kan være behov for at staten sikrer seg klimakvoter for levering etter 2012. Innenfor fullmakten på 1 000 mill. kroner til å inngå avtaler om kjøp av klimakvoter som er generert etter 2012, var det ved utgangen av august 2010 inngått avtaler om levering av om lag 1,6 mill. kvoter. Ved å inngå avtaler om kjøp av klimakvoter som er generert etter 2012, har staten bidratt til at nye klimaprojekter har blitt implementert.

Hvor mye som skal kontraheres for perioden etter 2012, og i hvilke land og sektorer, vil måtte vurderes blant annet i lys av utviklingen i klimaforhandlingene. Utviklingen i forhandlingene om en ny internasjonal klimaavtale gjør at det er usikkerhet i markedet om kvoteregimet for perioden etter 2012. Det er uklart i hvilken grad kvoter fra Den grønne utviklingsmekanismen og Felles gjennomføring kan brukes som oppgjør for utslipp i et framtidig klimaregime, og også hvilken verdi kvotene vil ha. Prisene i markedet gjenspeiler denne usikkerheten. Ved å være til stede i markedet, bidrar Norge til å opprettholde tilliten til at klimaprojekter vil ha en verdi også etter 2012.

En mulig form for kjøp av kvoter for perioden etter 2012 er Verdensbankens Carbon Partnership Facility. Målet med fondet er å bidra til at klimaprojekter kan realiseres på tross av usikkerheten rundt et framtidig klimaregime. Slik deltakelse vil innebære en forskuddsbetaling på 9 prosent av bundet kapital til dekning av fondets administrasjonsutgifter og CDM-relaterte transaksjonskostnader. Deltakeravtalen i fondet åpner også for muligheten for at kjøper må ta på seg risiko for FN-godkjenning. Dette innebærer at en kan ende i en

situasjon hvor en binder seg til å være med på å betale for kvoter som i ettertid viser seg ikke å bli godkjent av FN. På grunnlag av gjeldende fullmakt for 2010 forhandler departementet om deltakelse i fondet.

Salg av kvoter

De norske tildelingene ble godkjent av ESA i april 2009, og salget av klimakvoter inn i EUs kvotehandelsystem startet 18. mai 2009. Inkludert lystgass (N₂O) fra mineralgjødselproduksjon tilsvarer kvotemengden Norge har fastsatt for hele 5-årsperioden i overkant av 75 mill. tonn CO₂-ekvivalenter. Av disse vil i overkant av 39 mill. tonn bli tildelt vederlagsfritt til norske virksomheter. I tillegg er det avsatt en kvotereserve på 4,2 mill. tonn til høyeffektive kraftvarmeverk (verk som leverer både elektrisitet og varmt vann/damp). Kvoter som ikke tildeles vederlagsfritt, totalt 31,8 mill. kvoter, skal selges i det europeiske markedet. Av disse ble 12,7 mill. tonn solgt i 2009, og 6,3 mill. tonn blir solgt i 2010. I tillegg kommer eventuelle ubenyttede kvoter fra kvotereserven. Salget for 2010 foregår i perioden 3. mai til 12. november.

Etter en åpen anbudsrunde høsten 2008 valgte Finansdepartementet Barclays Capital til å gjennomføre salget. Kvotene blir solgt med et jevnt daglig volum. Prisen er basert på publiserte børsindekser for EU-kvoter for henholdsvis spot- og futureshandler. Indeksene publiseres av kvotehandelsbørsene European Climate Exchange og Bluenext. På denne måten vil den norske stat oppnå en gjennomsnittlig markedspris til lave kostnader. Salget skal skje på en ryddig og transparent måte og skal i minst mulig grad bidra til kortsiktige svingninger i kvoteprisen.

Tabell 4.24 Kvotesalg t.o.m. 20. august 2010

Måned	Kontraktstype	Salg (tonn)	Gjennomsnittspris (euro)	Inntekter (kroner)
Mai	Lev. desember	779 000	15,5	97 570 980
	Strakslevering	67 594	15,6	8 330 099
Juni	Lev. desember	902 000	15,5	113 129 865
	Strakslevering	125 000	15,2	14 951 748
Juli	Lev. desember	902 000	14,3	104 737 698
	Strakslevering	125 000	14,6	14 601 294
August ¹	Lev. desember	615 000	14,5	71 992 638
	Strakslevering	75 000	14,1	8 346 549
Total		3 590 594	14,9	433 660 871

¹ T.o.m 20. august

Prisforutsetninger

Det har vært store variasjoner i kvoteprisene over tid. Særlig gjelder dette prisene i EUs kvotemarked. Prisene for kvoter fra de prosjektbaserte mekanismene, Den grønne utviklingsmekanismen (CDM) og Felles Gjennomføring (JI), har vært noe mer stabile og har hele tiden ligget lavere enn prisene i EUs kvotemarked. Prisene på EU-kvoter for levering i desember 2011 ble primo august 2010 notert til om lag 115 kroner per tonn CO₂. For kjøp av kvoter i andrehåndsmarkedet fra de prosjektbaserte mekanismene lå prisene primo august 2010 rundt 20 kroner under prisene i EUs kvotemarked.

I budsjettet for 2011 er det lagt til grunn en kvotepris på 115 kroner per tonn CO₂ ved salg av kvoter. Siden kvotene i all hovedsak blir eksportert, er inntektene budsjettet uten merverdiavgift. Prisforutsetningen for nye kjøp av kvoter er om lag 95 kroner per kvote uten merverdiavgift, noe som tilsvarer snaut 120 kroner inkludert merverdiavgift. Gjennomsnittsprisen for inngåtte kontrakter ligger på rundt 105 kroner, inkludert merverdiavgift.

Post 01 Driftsutgifter, kan overføres

Posten omfatter utgifter til kjøp av eksterne tjenester og andre driftsutgifter i forbindelse med arbeidet med kjøp og salg av kvoter. Det foreslås bevilget 8,3 mill. kroner under post 01.

Ved salg av klimakvoter vil det påløpe transaksjonskostnader som er vanskelig å anslå på forhånd. Finansdepartementet er derfor siden 2009

gitt fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 1638, post 01 Driftsutgifter, tilsvarende salgsgiftene. Administrasjonsutgiftene under den gjeldende avtalen med Barclays Bank kan anslås, men et eventuelt bytte av leverandør eller av salgsmetode vil kunne påvirke utgiftene. Videre kan det som ledd i forvaltningen av kontraktporteføljen bli aktuelt å selge CDM/JI-kvoter, jf. omtalen under post 21. Driftsutgiftene til salg av klimakvoter er derfor usikre, og departementet ber om at fullmakten videreføres, jf. forslag til romertallsvedtak III.2.

Post 21 Kvotekjøp, generell ordning, kan overføres

For 2011 foreslås det bevilget 415 mill. kroner under post 21. Det legges fortsatt opp til at staten som hovedregel først betaler for klimakvotene når disse faktisk er levert på statens konto. Bevilgningen kan også brukes til å dekke enkelte transaksjonskostnader i de tilfeller der dette samlet sett vurderes å føre til gunstigere betingelser enn om en kun aksepterer å betale når sertifiserte kvoter kan leveres. Eksempler på slike CDM- eller JI-relaterte transaksjonskostnader er kostnader ved utvikling av søknad om FN-godkjenning (Project Design Document, PDD), gebyrer ved revisjon av uavhengig tredjepart (validering), FN-godkjenning (registrering) og utstedelse av kvoter (sertifisering), utslippsovervåking, administrasjonskostnader hos eventuelle tilretteleggere og meglerhonorarer. Innenfor disse rammene vurderer en også utlegg ved eventuell deltakelse i Ver-

densbankens nye fond – Carbon Partnership Facility, eller andre tilsvarende fond.

Det anslås nå et behov for å kjøpe om lag 15-20 mill. kvoter i Kyoto-perioden 2008-2012. Basert på en gjennomgang av eksisterende kontrakter og et antatt behov for nye kontrakter, anslås fullmaktsbehovet til 2 450 mill. kroner for å dekke eksisterende og nye kontraktsforpliktelser i Kyoto-perioden. I tillegg ber departementet om en videreføring av fullmakten til å inngå kontrakter for perioden etter 2012 på inntil 1 000 mill. kroner. Samlet fullmaktsbehov blir dermed på 3 450 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak V. Gjeldende fullmakt for kjøp av klimakvoter gir Finansdepartementet fullmakt til å inngå avtaler om levering av kvoter i 2011 og senere år. Forslaget til fullmakt for 2011 omfatter allerede inngåtte kontrakter og nye kontrakter som vil binde staten for 2012 og senere år.

I samsvar med det opplegget en tidligere har skissert for statens kjøp og salg, legges det til grunn at transaksjonene gjennomføres så jevnt som det er praktisk mulig uten å ta noen posisjon på framtidig utvikling i kvoteprisene.

Det kan vise seg hensiktsmessig å endre sammensetningen av statens portefølje. Dette kan gjøres ved å videreselge kontrakter på enkelte prosjekter, ved å selge framtidige volumer fra enkeltprosjekter som et andrehåndssalg mellom Finans-

departementet og en motpart, eller ved å selge uspesifiserte kvoter i markedet for kvoter med garantert levering (andrehåndsmarkedet). Denne typen salg vil kunne bli nødvendig for å gjøre tilpasninger i porteføljen, for eksempel for å oppnå en bedre risikospredning ved å kjøpe fra prosjekttyper og land som er underrepresenterte i porteføljen, eller for å tilpasse volumet til oppdaterte anslag for levering og kjøpsbehov. Som varslet i Prop. 1 S (2009-2010) for Finansdepartementet kan det også være aktuelt å styre denne eksponeringen gjennom avledede instrumenter, for eksempel bytteavtaler. Finansdepartementet ber derfor om fullmakt til å selge CDM-kvoter og bruke salgsinntekten til å kjøpe nye kvoter utover gitt bevilgning, jf. forslag til romertallsvedtak III.3.

Post 22 Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, kan overføres

For 2011 foreslås en bevilgning på 10 mill. kroner til å kjøpe kvoter for å dekke anslåtte utslipp ved statsansattes tjenestereiser med fly internasjonalt.

For 2011 legges det til grunn et kjøpsbehov på 100 000 tonn. Dette anslaget tar utgangspunkt i Fornyrings-, administrasjons- og kirkedepartementets registrering av faktisk reisevirksomhet i 2009 og er usikkert.

Kap. 4638 Salg av klimakvoter

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap	Saldert	Forslag
		2009	budsjett 2010	2011
01	Salgsinntekter	1 529 640	825 000	730 000
	Sum kap. 4638	1 529 640	825 000	730 000

I tråd med endelig godkjenning av den norske tildelingsplanen legges det opp til å selge 6,33 mill. EU-kvoter årlig når kvoterreserven holdes utenfor. Med et prisanslag på 115 kroner uten merverdiavgift gir dette et inntektsanslag på om lag 730 mill. kroner.

Finansdepartementet skal levere kvoter til den statlige ordningen for frivillige kjøp av kvoter som er etablert av SFT, jf. omtale i St.prp. nr. 59 (2007-

2008). Departementet har også etterkommet en anmodning om å levere kvoter til å dekke internasjonale tjenestereiser med fly for Stortinget. Inntektene fra salg av kvoter for disse formålene vil bli ført under kap. 4638, post 01. De utgifter som knytter seg til kjøp for slike leveranser, vil i prinsippet påvirke anslagene under kap. 1638, post 01 og 21. Disse utgiftene antas å utgjøre et beløp som ligger innenfor usikkerhetsmarginen i anslagene.

Kap. 1645 Statens finansfond

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
70	Tilskudd til drift	25 000	30 000	10 000
95	Kapitalinnskudd	50 000 000		
	Sum kap. 1645	50 025 000	30 000	10 000

Statens finansfond ble opprettet ved lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond. Bevilgninger i anledning opprettelsen av fondet ble gitt ved Stortingets behandling 26. februar 2009 av St.prp. nr. 40 og Innst. S. nr. 158 (2008-2009). Det vises til nærmere omtale i Meld. St. 12 (2009-2010) Finansmarknadsmeldinga 2009.

Statens finansfonds vesentligste driftsutgifter er lønn, husleie, kontordrift og konsulentbistand. Per 1. juli 2010 hadde fondet en bemanning på to personer. Ved behandlingen av Prop. 125 S (2009-2010) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2010 ble det vedtatt å redusere fondets driftstilskudd til 10 mill. kroner.

Fristen for å søke om kapitalinnskudd fra fondet utløp 30. september 2009. Det ble i løpet av 2009 utbetalt kapitalinnskudd til 28 banker på til sammen ca. 4,1 mrd. kroner. Per 31. august 2010 hadde to banker tilbakebetalt til sammen vel 2,2 mrd. kroner. Finansdepartementet foreslår at det bevilges et driftstilskudd på 10 mill. kroner for 2011.

Departementet vil, på bakgrunn av usikkerhet mht. utviklingen i finansmarkedene internasjonalt, foreslå at det ikke nå gjøres endringer av størrelsen på kapitalinnskuddet i Statens finansfond.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.**Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.**

Utgifter under programkategori 24.10, fordelt på kapitler:

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011	Pst. endr. 10/11
1650	Statsgjeld, renter mv.	20 265 269	20 445 500	22 588 400	10,5
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning	44 951 000		46 150 000	
	Sum kategori 24.10	65 216 269	20 445 500	68 738 400	236,2

Det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet blir finansiert ved overføring fra Statens pensjonsfond utland. Avdrag på statens gjeld og netto utlån og kapitalinnskudd til statsbankene mv. blir dekket ved nye låneopptak og/eller ved trekk på statens kontantbeholdning.

Hovedårsaken til at staten låner samtidig som staten sparer i Statens pensjonsfond utland, er at det vil bryte med retningslinjene for budsjettpolitikken dersom overskuddet på statsbudsjettet blir brukt til å dekke avdrag på gjeld og andre kapitaltransaksjoner. Ifølge retningslinjene for budsjettpolitikken skal overskuddet på statsbudsjettet plasseres i Statens pensjonsfond utland som fordringer på utlandet. Bakgrunnen for dette er blant annet at en ønsker å unngå en unødige styrking av den norske kronen. Hensynet til kronekursen tilsier dermed at en ikke bør benytte kapitalen som er plassert i utlandet til å dekke det innenlandske finansieringsbehovet.

Staten må ha en viss likviditetsreserve slik at en alltid kan dekke daglige betalinger. Den kortsiktige opplåningen i markedet sikrer at staten har tilstrekkelige midler til å møte betalingsforpliktelsene til enhver tid. Det høye nivået på kontantbeholdningen innebærer at det ikke er hensynet til statens likviditetsreserve som fører tiden er førende for den kortsiktige opplåningen.

Finansdepartementets fullmakt til å ta opp statslån fastsettes av Stortinget på grunnlag av den årlige stortingsproposisjonen om lånefullmak-

ter, jf. Prop. 33 S (2009-2010) Om fullmakt til å ta opp statslån o.a.

Ordningen med bytte av statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett innebærer at staten selger statskasseveksler fra sin egenbeholdning gjennom et bytte mot obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) med inntil fem års løpetid, jf. også omtale i Nasjonalbudsjettet 2011 og Finansmarknadsmeldinga 2009 (Meld. St. 12 (2009-2010), boks 2.5). Staten har på denne måten lånt ut sikkerheten i statspapir mot sikkerheten i OMF. Bankene som deltar i ordningen disponerer papirene fritt i perioden. Når vekslene forfaller innenfor bytteavtalens løpetid, må deltakerne i ordningen kjøpe nye vekslere av staten til en pris som er bestemt av markedskursen på vekslene. Denne rulleringen gjøres hver sjette måned gjennom hele avtaleperioden. Bankene mottar den løpende statskassevekselsrenten fra staten og betaler auksjonsrenten. Det er en nedre margin på 0,4 prosentpoeng mellom auksjonsrenten og statskassevekselsrenten. Renteutgiftene under bytteordningen føres på kap. 1650, post 89.15, mens inntektene føres under kap. 5605, post 85. Om lag 230 mrd. kroner av den samlede rammen på 350 mrd. kroner er utnyttet, slik at bytteordningen har medført en kraftig økning i utestående volum av statskasseveksler.

Tabell 4.25 viser den innenlandske statsgjelden per 31. desember 2009, inklusive kontolån fra ordinære fond i statskassen.

Tabell 4.25 Innenlandsk statsgjeld per 31. desember 2009

Type lån	Beløp (mill. kr)
Faste innenlandske lån	204 356
Statskasseveksler	291 564
Kortsiktige kontolån	131 745
Kontolån fra ordinære fond ¹	129 104
Sum	756 769

¹ Gruppe 81 i Statsregnskapet. Er ikke omfattet av de ordinære lånefullmaktene.

Kap. 1650 Statsgjeld, renter mv.

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
01	Driftsutgifter	28 481	30 900	35 900
88	Renter og provisjon mv. på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	3		
89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	20 236 785	20 414 600	22 552 500
	Sum kap. 1650	20 265 269	20 445 500	22 588 400

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter driftsutgifter knyttet til statens gjelds- og likviditetsforvaltning. Dette gjelder bl.a. utgifter til ulike informasjons- og analysesystemer, utgifter som Norges Bank og Verdipapirsentralen (VPS) har i forbindelse med behandlingen av statens lån og utgifter knyttet til de internasjonale kredittvurderingsbyråenes vurdering av Norge.

Videre dekker denne posten betaling til Norges Bank for tjenester som banken yter staten ved Finansdepartementet i forbindelse med forvaltning av statens gjeld og likviditet, samt til drift og forvaltning av statens konti i Norges Bank.

Kostnadene ved registrering av statskasseveksler i VPS er knyttet til utestående volum. Som følge av bytteordningen har utestående volum i veksler økt vesentlig, og registreringskostnadene har derfor økt markert. For 2011 foreslås derfor bevilgningen økt med 5 mill. kroner til 35,9 mill. kroner.

Post 88 Renter og provisjon mv. på utenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

Det siste utenlandslånet, med tilhørende rentebytteavtaler, forfalt i mai 2004. Departementet har ikke bedt om fullmakt til å ta opp nye lån i utenlandsk valuta i 2010. På denne bakgrunn er det ikke budsjettert med rentebetalinger for 2010 og 2011.

De fleste utenlandslånene var ihendehaverlån, og midler knyttet til uavhentede obligasjoner og rentekuponger står hos betalingsagenter. Ved foreldelse av lånet framsetter departementet krav overfor agenten om endelig oppgjør av uavhentede midler. Tilbakeføringen av slike midler inntektsføres på kap. 1650, post 88. Eventuelle senere krav fra obligasjonseiere etter foreldelsesfristens utløp utgiftsføres på denne posten.

Post 89 Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

Underpost	Underpostens betegnelse	(mill. kr)		
		Regnskap 2009 ¹	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
89.11	Faste lån	10 217	8 379	9 801
89.12	Gjenkjøps- og rentebytteavtaler	189	-1 470	-1 309
89.13	Kontolån	148	102	117
89.14	Kontolån fra ordinære fond	4 887	5 215	5 544
89.15	Statskasseveksler	4 796	7 030	7 238
89.17	Nye, faste lån		1 159	1 161
	Sum kap. 1650, post 89	20 237	20 415	22 552

¹ I regnskapet føres faste lån og nye faste lån samlet.

Anslaget for renteutgiftene på statsgjelden er dels basert på lån som allerede er tatt opp, og dels på antatt behov for nye låneopptak i 2010 og 2011. Renteutgiftene påvirkes av omfanget av ny opplåning og sammensetningen av denne. Videre påvirkes renteutgiftene av endringer i markedsrentene og av endring i statens portefølje av rentebytteavtaler. Anslaget for renteutgiftene er beheftet med vesentlig usikkerhet.

Underpost 89.11 Faste lån

Under denne posten budsjetteres renteutgifter på statens obligasjonslån som er tatt opp før 1. januar 2010. Ved utvidelser av eksisterende statsobligasjonslån kan det på grunn av forskjell mellom kupongrenten på det aktuelle lånet og markedsrenten på lånetidspunktet, oppstå en over- eller underkurs. For å gi et mer korrekt bilde av statens årlige finansieringskostnader, blir en slik over-/underkurs ikke inntekts-/utgiftsført på lånetidspunktet, men avregnet mot en balansekonto i statsregnskapet (gruppe 77) og inntekts-/utgiftsført på post 89.11 over lånets gjenværende løpetid. Anslaget for renteutgiftene på faste lån i 2011 framkommer dermed som kupongrenten, justert for den delen av over-/underkursen som inntekts-/utgiftsføres i 2011.

Renteutgiftene på faste lån er beregnet til 9 801,0 mill. kroner i 2011.

Underpost 89.12 Gjenkjøps- og rentebytteavtaler

Posten omfatter renteutgifter i forbindelse med utlån (gjenkjøpsavtaler) av statspapirer i pleien av

statspapirmarkedet. Staten betaler rente på kontantinnskudd som staten mottar som sikkerhet i utlånsperioden. I tillegg budsjetteres nettoeffekten på renteutgiftene av inngåtte rentebytteavtaler i norske kroner under denne posten. Som følge av lav pengemarkedsrente er det anslått en nettoinntekt under denne posten på 1 309,3 mill. kroner i 2011.

Underpost 89.13 Kontolån

Statsinstitusjoner og andre foretak kan etter avtale plassere ledige midler som innskudd (kontolån) i statskassen. For de fleste av disse innskuddene betaler staten renter. Kontolånsplasseringer basert på overskuddslikviditet i forbindelse med skatte- og avgiftsbetalinger blir derimot ikke forrentet. Renteutgiftene på kontolån anslås til 117,5 mill. kroner i 2011.

Underpost 89.14 Kontolån fra ordinære fond

Kontolån fra ordinære fond (gruppe 81 i Statsregnskapet) har økt betydelig de siste årene. Ved utgangen av 2009 var fondenes innestående i statskassen 129,1 mrd. kroner (inkl. kapitaliserte renter), hvorav Fondet for forskning og nyskaping utgjorde 75,6 mrd. kroner. For 2011 anslås renter på kontolån fra ordinære fond til 5 544,4 mill. kroner.

Underpost 89.15 Statskasseveksler

Den ordinære kortsiktige opplåningen i markedet skjer gjennom salg av statskasseveksler. Dette er rentebærende papirer uten kupongrente, der ren-

tekostnaden følger av underkursen som papirene blir emittert til. Den effektive renten på statskasssevekslene vil følgelig avhenge av kursen som staten oppnår i auksjonene.

Ordningen med bytte av statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett innebærer at staten og bankene bytter statskassseveksler mot norske boliglansobligasjoner – obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) – i en periode på opp til fem år. Ordningen har medført en vesentlig økning i utstående volum av statskassseveksler. Deltakerne mottar den løpende statskasssevekselrenten fra staten under hele avtaleperioden, og denne utgiftsføres under post 89.15.

Statens samlede renteutgifter under denne posten anslås til 7 237,7 mill. kroner i 2011.

Underpost 89.17 Nye, faste lån

Underposten omfatter renteutgifter på innenlandske obligasjonslån med faste rente- og avdragsterminer tatt opp etter 1. januar 2010. Det er beregningsmessig lagt til grunn at faste lån tatt opp i 2011 ikke gir renteutgifter i 2011, fordi renten betales årlig og etterskuddsvis. Over-/underkurs ved de enkelte låneopptak er budsjettert som omtalt under post 89.11. For 2011 er renteutgiftene på nye, faste lån anslått til 1 161,3 mill. kroner.

Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløsning

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap	Saldert	Forslag
		2009	budsjett 2010	2011
98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	44 951 000		46 150 000
	Sum kap. 1651	44 951 000		46 150 000

Post 98 Avdrag på innenlandsk statsgjeld, overslagsbevilgning

Posten omfatter avdrag på langsiktige statsobligasjonslån. Eventuelle framtidige tilbakekjøp og før-tidige innfrielser av obligasjonene er ikke tallfes-

set, da det er vanskelig å anslå omfanget av disse transaksjonene. I tillegg kan det redusere statens forretningsmessige handlefrihet i markedet å spesifisere eventuelle planer om tilbakekjøp. Det er forfall av et stort obligasjonslån i 2011, og avdragene anslås til 46 150 mill. kroner.

Programkategori 24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.

Den nordiske investeringsbank (NIB)

Den nordiske investeringsbank (NIB) ble opprettet i 1975, etter avtale mellom regjeringene i de nordiske landene. Avtalen er senere revidert i overenskomst av 23. oktober 1998. Fra 1. januar 2005 ble Estland, Latvia og Litauen medlemmer av banken. NIB har sitt hovedkontor i Helsingfors, Finland.

Nærmere om låne- og garantiordningene i NIB

Hovedtyngden av bankens virksomhet består av ordinære investeringsutlån og garantier. NIBs ordinære utlån finansieres på grunnlag av bankens grunnkapital. Foruten ordinære utlån og garantier yter banken også lån til prosjektinvesteringer utenfor Norden (PIL) og miljølån til medlemslandenes nærrområder (MIL). Garantiavtalene knyttet til grunnkapitalen, PIL og MIL innebærer at Norge er forpliktet inntil avtalene oppheves.

Forslag om økning av NIBs grunnkapital

Ifølge NIBs vedtekter kan banken «gi lån og stille garantier opp til et sammenlagt beløp motsvarende 250 pst. av grunnkapitalen og akkumulerte alminnelige reserver.» NIBs grunnkapital beløper seg til 4 141,9 mill. euro. Grunnkapitalen består dels av innbetalt kapital, dels av garanti-kapital fra medlemslandene.

Det er stor etterspørsel etter bankens lån og garantier. På grunn av en sterk vekst i utlån til medlemslandene de senere årene er utnyttelsen av den vedtektsbestemte utlånsrammen blitt svært høy. For å bringe utnyttelsesgraden ned til et mer normalt nivå, uten at utlånsveksten reduseres, er det ønskelig å øke grunnkapitalen. En økning vil bidra til at banken kan gjøre mer for å styrke aktiviteter som støtter opp under bankens mandat, i første rekke innenfor sektorene miljø, energi, transport, logistikk, kommunikasjon og innovasjon. Dette er viktig i en situasjon der finansmarkedene fortsatt kan bli preget av uro.

Det understrekes at bankens finansielle stilling ikke er truet, og at kapitalutvidelsen ikke er nødvendig av hensyn til bankens kredittverdighet.

NIBs styre foreslår derfor at grunnkapitalen styrkes med 2 mrd. euro som i sin helhet dekkes ved en økning av medlemslandenes garantiforpliktelser overfor banken (garantikapitalen). Beholdningen av innbetalt kapital holdes uendret. Bankens kapitalsituasjon skal vurderes i 2015 med mulighet for å nedskrive medlemslandenes garantiforpliktelse i 2016 hvis bankens økonomiske situasjon åpner for dette. I tillegg skal det i 2013 holdes en midtveis vurdering av bankens utlåns- og kapitalsituasjon som behandles på bankens årsmøte våren 2013.

Den foreslåtte økningen av grunnkapitalen fordeles mellom medlemslandene med utgangspunkt i deres bruttonasjonalinntekt (BNI) målt i markedspriser. For Norge innebærer dette en økning i garantiansvaret med 527 700 000 euro, fra 715 959 651 til 1 243 659 651 euro. Forslaget innebærer at Norges innbetalte kapital, som beløper seg til 77 145 553 euro, holdes uendret. Norges eierandel i banken vil øke fra 19,1 til 21,5 pst., og Norge vil passere Danmark som nest største eier etter Sverige. Den norske finansministeren har som medlem av NIBs guvernørråd, sluttet seg til styrets forslag med forbehold om Stortingets godkjenning.

Det har ikke tidligere vært avsatt midler til et eget tapsfond i forbindelse med garantikapitalen i NIB fordi innbetalt kapital og bankens reserver anses tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. Finansdepartementets vurdering er at dette er tilfelle også etter den foreslåtte kapitalutvidelsen.

Finansdepartementet tilrår at Stortinget slutter seg til forslaget om å styrke NIBs grunnkapital med 2 mrd. euro ved en utvidelse av medlemslandenes garantiforpliktelse overfor banken, og gir departementet fullmakt til å stille garantier i 2011 for Norges andel av NIBs grunnkapital, fratrukket innbetalt kapital, innenfor en samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 1 243 659 651 euro, jf. forslag til romertallsvedtak VII.1.

Prosjektinvesteringslån (PIL)

Gjennom PIL gir banken lån til å finansiere prosjekter i land med relativt god kredittverdighet, først og fremst i Asia, Sentral- og Øst-Europa, Latin-Amerika og Afrika. NIB rapporterer jevnlig om engasjementene under PIL. NIB bevilger også lån til bedriftsinvesteringer innenfor OECD-området.

Utlånsrammen for prosjektlåneordningen (PIL) er 4 000 mill. euro. Medlemslandenes garantiansvar er begrenset til 90 pst. av kredittrisikoen ved hvert lån innenfor et samlet beløp på 1 800 mill. euro. Styret i NIB har vedtatt at banken skal dekke eventuelle tap under PIL, opp til et beløp avsett på et eget fond. Fondet er bygget opp gradvis. I 2008 satte banken av 43,7 mill. euro av overskuddet i 2007 til dette fondet.

Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2011 for lån fra NIB i forbindelse med PIL innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 340 991 000 euro, jf. forslag til romertallsvedtak VII.2.

Miljølåneordningen (MIL)

Gjennom MIL gir NIB lån til miljøprosjekter i medlemslandenes nærområder. Medlemslande-

nes nærområder omfatter Polen, den russiske eksklaven Kaliningrad og Nordvest-Russland. Formålet er å redusere miljøbelastningen til medlemslandene fra nærområdene. Ordningen garanteres 100 pst. av medlemslandene. Finansdepartementet tilrår at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille garantier i 2011 for lån fra NIB under MIL innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 63 500 000 euro, jf. forslag til romertallsvedtak VII.3.

Samlede avsetninger til tapsfond for miljølåneordningen er på 45 mill. kroner, som utgjør i underkant av 10 pst. av Norges garantiansvar for ordningen.

Den nordiske investeringsbank er et felles nordisk-baltisk foretagende. Regler for økonomiforvaltningen i den norske statsforvaltningen kan derfor ikke uten videre gjøres gjeldende. Forvaltningen av Norges garantiforpliktelser under PIL-ordningen og MIL-ordningen oppfyller ikke økonomireglementets bestemmelser om forvaltning av statlige garantier. Dette gjelder reglene om at garantiordningen skal være selvfinansierende og at staten skal stille som simpel kausjonist, og videre kravene om lineær nedtrapping av garantiansvaret, pro rata risikofordeling og valutaslag.

I tabell 4.26 er det gitt en samlet oversikt over garantiordningene vedrørende Den nordiske investeringsbank.

Tabell 4.26 Garantiorordninger vedrørende Den nordiske investeringsbank

	(i 1 000 kr)			
	Utbetalt pga. tap i 2009	Samlet garantiansvar 31.12.2009 ¹	Samlet fullmakt i 2010 for nye og gamle garantier ²	Samlet fullmakt i 2011 for nye og gamle garantier ²
1. Grunnkapital fratrukket innbetalt kapital fra Den nordiske investeringsbank	-	5 953 204	5 745 218	9 979 746
2. Prosjektinvesteringslån gjennom Den nordiske investeringsbank	-	2 835 340	2 736 282	2 736 282
3. Miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank	-	528 003	509 556	509 556
Sum garantier under Finansdepartementet	-	9 316 547	8 991 056	13 225 584

¹ Omregnet fra euro 31. desember 2009 (kurs 8,3150)

² Omregnet fra euro 31. august 2010 (kurs 8,0245)

Inntekter**Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringer**

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
91	Alminnelige fordringer	320		
95	Avdrag på lån til andre stater	144	200	200
98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner	5 000 000		6 000 000
	Sum kap. 5341	5 000 464	200	6 000 200

Post 91 Alminnelige fordringer

På denne posten posteres eventuelle avdrag på lån, blant annet til næringsvirksomhet.

Post 95 Avdrag på lån til andre stater

Det ble i 1983 gitt lån til Jugoslavia på 40 mill. norske kroner, jf. St.prp. nr. 92 (1982-83) og Innst. S. nr. 262 (1982-83). Lånet var et avdragslån med endelig forfall i august 1999. Det ble betalt avdrag til og med terminen 1. februar 1991 og renter til og med terminen som forfalt 1. februar 1992.

Etter oppløsningen av Jugoslavia ble lånet fordelt på de enkelte republikkene. Låneforpliktelsene for Kroatia, Slovenia og Bosnia-Hercegovina er gjort opp. På bakgrunn av en avtale i Paris-klubben fikk Serbia og Montenegro ettergitt 51 pst. av gjelden i 2002 og begynte å betale renter i 2003. I tråd med samme avtale ble ytterligere 30 pst. av gjelden ettergitt i begynnelsen av 2006. Første avdrag på lånet ble betalt i 2008. For 2011 er avdragene beregnet til 0,2 mill. kroner.

Avdrag på lån til Latvia vil bli ført under post 95. Det er ikke budsjettert med ordinære avdrag på dette i lånet i 2011, jf. kap. 5605, post 86. Eventuell førtidig hel eller delvis innfrielse av dette lånet vil imidlertid bli ført her.

Avdragene under denne posten er anslått til 0,2 mill. kroner i 2011.

Post 98 Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner

Posten omfatter avdrag som staten mottar på egenbeholdning av statsobligasjoner som benyt-

tes til markedspleieformål. For 2011 er avdragene under denne posten anslått til 6 000 mill. kroner.

Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank

Ifølge retningslinjer for Norges Banks årsoppgjørdisposisjoner, fastsatt ved kgl. res. 21. desember 2000, skal eventuelt overskudd avsettes til bankens kursreguleringsfond inntil fondet utgjør en viss størrelse av bankens innenlandske og utenlandske aktiva som innebærer en kursrisiko for banken. Eventuelt overskudd etter avsetninger til kursreguleringsfond avsettes til et overføringsfond. Ifølge retningslinjene skal det ved hvert årsoppgjør foretas en overføring fra overføringsfondet til statskassen med et beløp svarende til en tredjedel av inntestående midler i overføringsfondet.

Basert på beregninger av risikoen for svingninger i resultatet til Norges Bank i årene framover, er størrelsen på kursreguleringsfondet satt til 40 pst. av netto internasjonale fordringer og 5 pst. av bankens beholdning av innenlandske verdipapirer. Retningslinjene er nærmere omtalt i St.prp. nr. 40 (2002-2003). Regnskapet for 2009 tilsier at kursreguleringsfondet må bygges opp til 96,5 mrd. kroner før det blir overført midler til overføringsfondet. Ved utgangen av 2009 var kursreguleringsfondet på 51,3 mrd. kroner. Det er per i dag ikke midler i overføringsfondet, og det ventes ikke overføringer fra Norges Bank til statskassen verken i 2010 eller 2011.

Kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2009	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	2 607 665	1 517 600	1 260 800
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	618	1 000	1 000
82	Av innenlandske verdipapirer	1 948 831	1 277 400	1 789 500
83	Av alminnelige fordringer	81 751	80 000	79 600
84	Av driftskreditt til statsbedrifter	285 093	227 200	237 700
85	Renteinntekter fra bytteavtaler mv.	3 012 948	7 165 000	6 910 900
86	Renter av lån til andre stater			400
87	Renteinntekter mv. fra Statens finansfond			159 400
89	Garantiprovisjon		70 000	96 000
	Sum kap. 5605	7 936 906	10 338 200	10 535 300

Post 80 Av statskassens foliokonto i Norges Bank

Ved utgangen av 2009 var statens kontantbeholdning i Norges Bank 138 mrd. kroner, mot 147,4 mrd. kroner ved utgangen av 2008.

Det er store daglige svingninger på statens konti, og staten må derfor ha en viss likviditetsreserve for å dekke daglige betalinger. Overføringene fra statens kontantbeholdning til Statens pensjonsfond utland gjøres månedlig. Utviklingen i statens kontantbeholdning må også ses i sammenheng med statens låneopptak. Statens finansieringsbehov dekkes dels ved trekk på statens kontantbeholdning og dels ved låneopptak. Utviklingen i kontantbeholdningen er beheftet med vesentlig usikkerhet.

Innestående på statskassens foliokonto forrentes til en rente som beregnes på bakgrunn av renten Norges Bank får på sine utenlandske fordringer. De samlede renteinntektene under denne posten anslås til 1 260,8 mill. kroner for 2011.

Post 81 Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta

Posten omfatter blant annet renter på statens bankinnskudd til bruk på utenriksstasjonene. For 2011 anslås renteinntektene under denne posten til 1,0 mill. kroner.

Post 82 Av innenlandske verdipapirer

Posten omfatter i hovedsak renteinntekter som staten mottar på sin egenbeholdning av statspapirer for markedspleieformål.

For å gi et mer korrekt bilde av de årlige renteinntektene på egenbeholdningen og dermed av statens årlige netto finansieringskostnader, vil over-/underkurs føres etter samme prinsipper som for statens gjeld, jf. omtale under kap. 1650, post 98. Renteinntektene er beregnet til 1 789,5 mill. kroner under post 82 for 2011.

Post 83 Av alminnelige fordringer

Posten omfatter renteinntekter av statens regnskapsføreres innskudd i banker utenom konsernkontoordningen, utlån som forvaltes av Finansdepartementet og andre departementer, og øvrige renteinntekter av alminnelige fordringer.

For 2011 er renteinntektene under post 83 anslått til 79,6 mill. kroner.

Post 84 Av driftskreditt til statsbedrifter

De regionale helseforetakene kan ta opp lån i statskassen til investeringsformål. Foretakene skal ikke betale renter i den perioden lånene trekkes opp. Renter i denne perioden skal i stedet kapitaliseres og tillegges lånene gjennom en egen lånebevilgning for opptreksrenter under Helse-

og omsorgsdepartementet, jf. kap. 732, post 83 og kap. 732, post 91. Post 84 her er den motsvarende inntektsposten. Renter på lånene etter opptreksperioden skal innbetales fra foretakene og inntektsføres på egne poster under fagdepartementet.

I 2009 ble de regionale helseforetakenes driftskreditter i private banker omgjort til driftskreditter i staten, jf. kap. 732, post 86 under Helse- og omsorgsdepartementet. Foretakene betaler renter av trekkene på driftskredittrammen, og disse rentene inntektsføres under post 84.

For 2011 anslås renteinntektene under post 84 til 237,7 mill. kroner.

Post 85 Renteinntekter fra bytteavtaler mv.

Ordningen med bytte av statspapirer mot obligasjoner med fortrinnsrett innebærer at staten og bankene bytter statskasseveksler mot norske boliglånobligasjoner – obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) – i en periode på opp til fem år. Deltakerne mottar den løpende statskassevekselrenten fra staten under hele avtaleperioden, jf. kap. 1650, post 89, og betaler auksjonsrenten. Det er fastsatt en nedre margin på 0,4 prosentpoeng mellom auksjonsrenten og statskassevekselrenten. Renteinntektene føres under kap. 5605, post 85.

Statens inntekter under denne posten er anslått til 6 910,9 mill. kroner i 2011.

Post 86 Renter på lån til andre stater

Stortinget har samtykket i at staten i 2010 kan inngå avtale om lån til den latviske staten innenfor en ramme på 378 mill. euro, jf. Prop. 112 S (2009-2010) og Innst. 244 S (2009-2010). Avtalen ble undertegnet 21. september 2010.

Lånet skal utbetales i fire transjer, og renter og avdrag skal betales kvartalsvis. Det er fem års avdragsfrihet på lånet, men Latvia har mulighet til førtidig å innfri hele eller deler av lånet. Avdragene vil bli inntektsført under kap. 5341, post 95. Renteinntektene føres under kap. 5605, post 86. Det er uklart om Latvia vil trekke på dette lånet. Det er derfor ikke budsjettert med renteinntekter som følge av lånet i 2011. Dersom Latvia trekker på lånet, vil forslag om bevilgningsendring bli fremmet i løpet av 2011 når renteinntektene er nærmere avklart.

Renteinntekter av lån til Serbia og Montenegro, jf. kap. 5341, post 95, føres også under denne posten, og er for 2011 anslått til om lag 0,4 mill. kroner.

For 2011 anslås renteinntektene under post 86 til 0,4 mill. kroner.

Post 87 Renteinntekter mv. fra Statens finansfond

Statens finansfond ble opprettet ved Stortingets behandling 26. februar 2009 av St.prp. nr. 40 og Innst. S. nr. 158 (2008-2009). Fordi fristen for å søke om kapitalinnskudd fra fondet utløp 30. september 2009, hadde en i budsjettforslaget for 2010 ikke grunnlag for å anslå fondets renteinntekter. Det ble derfor ved romertallsvedtak gitt samtykke til inntektsføring, uten bevilgningsendringer, på kap. 5605 Renter av statens kontantbeholdning og andre fordringer, post 87 Renteinntekter mv. fra Statens finansfond. Ved behandlingen av Prop. 125 S (2009-2010) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2010 ble det vedtatt å føre opp 56,3 mill. kroner på post 87.

Inntektsanslaget for Statens finansfond for 2011 er usikkert. Dersom alle kapitalinnskuddene opprettholdes på samme nivå som per 1. juli 2010, og bankene får tilstrekkelig overskudd til å betale renter i henhold til avtalene om kapitalinnskudd, kan renteinntektene for Statens finansfond anslås til 159,4 mill. kroner.

Post 89 Garantiprovisjon

Island inngikk 19. november 2008 en avtale med Det internasjonale valutafondet (IMF) om et stabiliseringsprogram. For å finansiere programmet gikk Norge sammen med Danmark, Finland og Sverige om å tilby langsiktige lån på til sammen 2,5 mrd. USD. Det norske lånet er organisert som et lån fra Norges Bank til den islandske sentralbanken med garanti fra den islandske og den norske stat. Stortinget ga 14. mai 2009 Finansdepartementet fullmakt til å stille statsgaranti, jf. St.prp. nr. 47 (2008-2009) og Innst. S. nr. 221 (2008-2009). De konkrete låneavtalene ble undertegnet 5. juli 2009.

Det totale lånebeløpet Island tilbys er omregnet til euro og fastsatt til 1 775 mill. euro. Den norske andelen utgjør 480 mill. euro, dvs. om lag 3 800 mill. kroner basert på valutakursen per 1. september 2010. De nordiske lånene har like vilkår. Løpetiden er 12 år med fem års avdragsfrihet. Lånebetingelsene de nordiske landene er blitt enige om, vil innebære at staten mottar en garantiprovisjon på 2,5 pst. pro anno av utestående lånebeløp. Størrelsen på garantiprovisjonen er tilstrekkelig til at det ikke er behov for særskilte tapsavsetninger.

Lånet blir stilt til disposisjon for Island i fire transjer à 120 mill. euro, knyttet til IMF-styrets

gjennomgang av framdriften for Islands stabiliseringsprogram. Første transje ble gjort tilgjengelig i forbindelse med første gjennomgang 28. oktober 2009. Island valgte å få utbetalt om lag 2/3 av dette, dvs. 81 mill. euro, 21. desember 2009. Andre gjennomgang ble godkjent av IMF-styret 16. april 2010, og Island fikk 28. juni 2010 utbetalt alt som sto til disposisjon som følge av denne godkjenningen. For Norges del var dette 159 mill. euro. Basert på at de to siste transjene blir utbetalt i løpet av andre halvår 2010 og valutakursen per 1. september 2010, anslås garantiinntekten til om lag 38 mill. kroner i 2010 og 96 mill. kroner i 2011. Foruten valutakursutviklingen, vil den faktisk innbetalte garantiinntekten avhenge av når IMF-styret godkjenner de to neste gjennomgangene av Islands stabiliseringsprogram og når Island velger å få utbetalt transjene som stilles til disposisjon etter en slik godkjenning. Tredje gjennomgang er satt opp på IMF-styrets dagsorden 29. september 2010.

Kap. 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank

Den nordiske investeringsbank utbetaler utbytte til medlemslandene i forhold til innskutt kapital. Utbyttets størrelse vedtas av bankens styre på grunnlag av regnskapsmessige resultater av virksomheten foregående år. Banken hadde i 2009 et overskudd på 324 mill. euro etter et underskudd på 281 mill. euro i 2008. Banken besluttet ikke å utbetale utbytte i 2010. Overskuddet i 2009 kan i vesentlig grad henføres til at urealiserte tap på finansielle plasseringer i 2008 er gjenvunnet.

Etablert budsjetteringspraksis for utbytte fra Den nordiske investeringsbank er for kommende år å føre opp sist utbetalte utbytte. For 2011 foreslås det derfor ikke budsjettert med utbytte fra banken.

Kap. 5693 Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap		Forslag 2011
		2009	Saldert budsjett 2010	
85	Utbytte fra Folketrygdfondet			1 200
	Sum kap. 5693			1 200

I Prop. 1 S (2009-2010) for Finansdepartementet ble det lagt til grunn at Folketrygdfondet kan betale utbytte i 2011 på grunnlag av resultatet i 2010. Det ble samtidig pekt på at godtgjøringsmodellen knyttet til Folketrygdfondets virksomhet vil bli justert fra og med 2010 slik at det blir tatt

hensyn til at staten skal ha normalt utbytte av den innskutte ansvarlige kapitalen i selskapet.

I tråd med dette er det i forvaltningsavtalen for 2010 fastsatt et utbyttekrav på 1,2 mill. kroner. Utbyttekravet er fastsatt med utgangspunkt i en fem-årig statsobligasjonsrente. For 2011 er det derfor budsjettert med et utbytte på 1,2 mill. kroner.

Del III
Andre saker

5 Likestilling og mangfold

Nedenfor gis det en oversikt over status for arbeidet med likestilling på Finansdepartementets område, jf. likestillingsloven § 1 bokstav a. Som nevnt i pkt. 1.1 i del I omfatter denne proposisjonen av praktiske årsaker også programkategori 00.30 Regjering som Statsministerens kontor har ansvaret for, og likestillingsstatus gis derfor også for denne programkategorien.

Budsjettkapitlene på Finansdepartementets område gjelder i det alt vesentlige administrasjon og statens gjeld og fordringer. Disponeringen av disse bevilgningene har ikke betydning for kjønns- og likestillingsforhold. Departementets arbeid med for eksempel skatte-, avgifts- og pensjonsspørsmål har i noen tilfeller likestillingskonsekvenser. Det samme gjelder departementet og underliggende etaters personalpolitikk.

5.1 Finansdepartementet

Finansdepartementets personalpolitikk bygger på prinsippet om likeverd og like muligheter uavhengig av kjønn, alder og etnisk tilhørighet.

Kvinneandelen i Finansdepartementet var 44 pst. per 31. desember 2009. Andelen kvinnelige le-

dere var 25 pst. ved utgangen av 2009. Det er høyest kvinneandel blant ansatte jurister med 48 pst., etterfulgt av en kvinneandel på 34 pst. blant ansatte økonomer. Kvinneandelen for nyansatte akademikere var 56 pst. i 2009. Kvinneandelen blant nyansatte jurister er 71 pst. og 50 pst. blant nyansatte økonomer. Ved utgangen av 2009 hadde om lag 6 pst. av ansatte kvinner redusert tjeneste på grunn av omsorg for barn. Nesten 80 pst. av mennene med rett til foreldrepermisjon i departementet i 2009 tok ut mer enn minsteuttaket av foreldrepermisjonen, i snitt 12 uker.

Det er om lag 4 pst. av departementets ansatte som har antatt innvandrerbakgrunn ved utgangen av 2009. Personer med innvandrerbakgrunn har siden 2006 utgjort om lag 13 pst. av søkermassen til ledige stillinger. I 2009 hadde 11 pst. av nyansatte antatt innvandrerbakgrunn.

5.2 Finansdepartementets underliggende etater

Nedenfor følger en oversikt over den prosentvise kvinneandelen og andelen kvinnelige ledere per 31. desember 2009 samt en kort omtale av status.

Tabell 5.1 Kvinneandeler i Finansdepartementets underliggende etater

Etat	Kvinneandel	Kvinnelige ledere
Finanstilsynet	52 pst.	41 pst.
Toll- og avgiftsetaten	49 pst.	33 pst.
Skatteetaten	63 pst.	50 pst.
Statistisk sentralbyrå	54 pst.	40 pst.
Senter for statlig økonomistyring	61 pst.	40 pst.
Statens innkrevingsentral	73 pst.	75 pst.

Finanstilsynet

Likestillingsarbeidet i Finanstilsynet er forankret i Arbeidsmiljø- og likestillingsutvalget, hvor en

egen tillitsvalgt for likestilling møter fast. Ivaretagelse av målsettingen om økt mangfold er integrert i Finanstilsynets retningslinjer for rekrutteringsprosesser.

Toll- og avgiftsetaten

Likestillings- og mangfoldsarbeidet i etaten er i første rekke knyttet til personalpolitikken og mangfoldsstrategien. Personalpolitikken støtter opp om politiske mål om et arbeidsliv for alle og at statlige mål skal nås. Etatens mangfoldstrategi tar utgangspunkt i at etaten skal være en inkluderende arbeidsplass og inneholder mål om en balansert kjønns sammensetning og at antall medarbeidere med flerkulturell bakgrunn skal økes. I perioden 2008-2012 er en sentral målsetting å øke andelen kvinnelige ledere. Det er utarbeidet tiltak knyttet til dette som retter seg mot rekrutteringspraksis, likelønn og prioritering av kvinnelige kandidater og kandidater med minoritetsbakgrunn til lederkurs. Likestillings- og kjønnspektivet skal integreres på alle nivåer i organisasjonen.

Skatteetaten

Skatteetaten har utarbeidet en handlingsplan for likestilling for 2009-2011 som prioriterer holdningsskapende arbeid i et likestillings- og mangfoldsperspektiv. Fra 1. januar 2010 har etaten et felles, landsdekkende utvalg for likestilling og mangfold. Utvalget erstatter Likestillingsutvalget og Mangfoldsutvalget. Som en sentral etat skal skatteetaten ha en tydelig og gjennomarbeidet mangfoldprofil. Dette gir positive signaler ikke bare overfor ansatte og potensielle arbeidstakere, men også overfor skattytere.

Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå har utarbeidet en personalpolitikk som bygger på likeverd, og at alle medarbeidere gis like muligheter uavhengig av kjønn, alder og etnisk tilhørighet. Likestilling og mangfold er integrert i Statistisk sentralbyrås personalpolitikk, og virksomheten ønsker å rekruttere flere kvinnelige ledere.

Senter for statlig økonomistyring

Likestillings- og mangfoldsarbeidet i Senter for statlig økonomistyring (SSØ) er forankret i virksomhetens overordnede personalpolitikk og har som mål å legge til rette for like rettigheter, plikter og muligheter uavhengig av kjønn, alder og etnisk tilhørighet. Et partssammensatt Likestillingsutvalg har som oppgave å utvikle og foreslå tiltak som fremmer likestilling i SSØ. Utvalget har siden det ble opprettet fulgt lønnsutviklingen

nøye. Utvalget vil framover ha spesiell oppmerksomhet på seniorpolitikk og rekruttering av fremmedkulturelle og medarbeidere med nedsatt funksjonsevne.

Statens innkrevingsentral

Statens innkrevingsentral har likestillingsarbeidet som eget område i personalpolitiske plan. Målet er at kvinner og menn, uansett alder, kjønn og etnisk tilhørighet skal gis like muligheter til utfordringer, karriere og videreutdanning.

5.3 Programkategori 00.30 Regjering

Statsministerens kontor

Statsministerens kontor har som mål å fremme likestilling gjennom sin personalpolitikk. Kontoret legger vekt på å gi kvinner og menn samme mulighet til utvikling i oppgaver og kompetanse, og gjennom dette også samme mulighet til lønnsutvikling. Kontoret har en høy andel kvinner i lederstillinger og andre stillinger der det kreves høyere utdanning. Det er et mål å beholde denne kjønnsfordelingen. I enkelte andre stillingsgrupper vil det ved ledighet være et mål å rekruttere slik at kjønnsfordelingen blir jevnere.

Ved Statsministerens kontor var det per 1. oktober 2009 tilsatt 35 menn og 34 kvinner. I embetsstillinger var kvinneandelen 37,5 pst. For alle stillinger tillagt lederansvar var kvinneandelen 46 pst. I rådgiver- og saksbehandlerstillinger var kvinneandelen 44 pst.

Ved Statsministerens kontor er det to stillingsgrupper (sekretærer og sjåfører) som er dominert av hhv. kvinner og menn. Statsministerens kontor ønsker å legge til rette for en bedre kjønnsfordeling ved nyansettelser i disse stillingsgruppene.

8 medarbeidere har etter eget ønske deltidsstilling. Alle disse er kvinner.

Ved Statsministerens kontor er det liten forskjell i gjennomsnittslønnen (grunnlønn) mellom menn og kvinner. På ledernivå har kvinner noe høyere gjennomsnittslønn. Gjennomsnittslønnen for menn og kvinner i andre stillingsgrupper varierer avhengig av fagområder, kompetanse og arbeidserfaring.

Ingen tilsatte ved Statsministerens kontor har per august 2010 innvandrerbakgrunn. Det er heller ingen ansatte med funksjonshemming som krever spesiell tilrettelegging av arbeidsplassen. Ved utlysning av ledige stillinger oppfordres disse til å søke.

Regjeringsadvokaten

Regjeringsadvokatens likestillingsplan har som mål å hindre forskjellsbehandling av kjønn innen områder som bemanning, ledelse, faglige utfordringer, lønn, tilrettelegging for omsorgsplikter mv.

Regjeringsadvokaten har i 2009 hatt 50 pst. kvinner i faste lederposisjoner. Ved utgangen av 2009 var ca. 30 pst. av de fast ansatte advokatene kvinner. Det arbeides aktivt for å øke kvinneandelen. Lønnsmessig ligger de kvinnelige og mannli-

ge advokatene gjennomsnittlig tilnærmet likt. I rådgiver- og saksbehandlerstillinger var kvinneandelen ca. 60 pst. i 2009. Sekretærgruppen består av bare kvinner.

7 ansatte (alle kvinner) har etter eget ønske deltidsstilling.

Det er per august 2010 ansatt én person med innvandrerbakgrunn hos Regjeringsadvokaten.

Enkelte medarbeidere har i noen grad tilrettelagt arbeidsplass/arbeidstid grunnet funksjonshemming eller nedsatt arbeidsevne.

6 Miljø- og ressurs spørsmål

Bevilgningene til rene miljøtiltak på Finansdepartementets område anslås til 10 mill. kroner for

2011, jf. tabell 6.1. I tillegg kommer bevilgninger til kjøp av klimakvoter.

Tabell 6.1 Bevilgning til miljøtiltak

(i 1 000 kr)			
Kap.	Betegnelse	Saldert budsjett 2010	Forslag 2011
1600	Finansdepartementet	2 000	2 000
1620	Statistisk sentralbyrå	8 000	8 000
	Sum	10 000	10 000

6.1 Finansdepartementet

Finansdepartementet har et sektorovergripende ansvar for å legge grunnlaget for effektiv ressursforvaltning. Gjennom arbeidet med den økonomiske politikken vil Finansdepartementet medvirke til at den økonomiske utviklingen skjer på et miljømessig forsvarlig grunnlag.

Direkte miljørelaterte bevilgninger knyttet til departementets eget driftsbudsjett i 2011, anslås til 2 mill. kroner, og gjelder bl.a.:

- Finansiering av klimarelatert økonomisk forskning og utredning
- Videreføring av departementets arbeid i tilknytning til de internasjonale klimaforhandlingene
- Handel med klimakvoter

6.1.1 Oppfølging av arbeidet med bærekraftig utvikling

Nedenfor redegjøres det for Finansdepartementets arbeid med bærekraftig utvikling.

Bærekraftig utvikling

Finansdepartementet koordinerer Regjeringens arbeid med bærekraftig utvikling. For en nærmere omtale av departementets arbeid her vises til omtale i del I, pkt. 2.4 Arbeidet med bærekraftig utvikling og klima.

Handel med klimakvoter

Den norske stat har som følge av Kyoto-protokollen påtatt seg en forpliktelse knyttet til utslipp av klimagasser i perioden 2008-2012. Når en tar hensyn til netto tilførsel av kvoter gjennom det europeiske kvotesystemet, anslås det på usikkert grunnlag at staten har et årlig overskudd i forhold til forpliktelsene i Kyoto-avtalen.

Det er vedtatt at Norge skal overoppfylle Kyoto-avtalen for inneværende periode (2008-2012) med 10 pst., noe som tilsvarer 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter årlig. I tillegg har Regjeringen valgt å overoppfylle med 1,5 mill. tonn CO₂ årlig gjennom å avstå fra å bruke kvoter som stammer fra skogtilvekst. Det legges også opp til overoppfyllelse svarende til utslipp ved gasskraftverket Mongstad og statsansattes internasjonale flyreiser.

For 2011 foreslås det en bevilgning på 415 mill. kroner til kjøp av klimakvoter og en fullmakt til å inngå avtaler om kjøp av utslippskvoter innenfor en samlet ramme på 3 450 mill. kroner, jf. omtale i del II under kap. 1638 Kjøp av klimakvoter. Til kjøp av klimakvoter for statsansattes internasjonale tjenestereiser med fly foreslås det bevilget 10 mill. kroner. Det vises også til at Finansdepartementet skal forestå salg av klimakvoter, jf. nærmere omtale i del II under kap. 4638.

Sektorovergrepene miljøvirkemidler

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for innretning av avgifter i miljøpolitikken. Avgifter utgjør, sammen med omsettelige utslippskvoter og direkte reguleringer, de mest aktuelle virkemidlene som myndighetene benytter for å redusere miljøproblemer. Riktig utformede avgifter gir incentiver til at utslippsreduksjonene gjennomføres der hvor det er billigst og sikrer at forurenserne betaler. Det legges derfor stor vekt på miljø- og energiavgifter. I perioden 2005-2010 har miljøavgiftene blitt brukt aktivt som virkemiddel for å bedre miljøet. Samlet har inntektene fra miljø- og energirelaterte avgifter økt med opp mot 1,7 mrd. kroner.

Arbeidet med omlegging av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning blir videreført i 2011. I 2007 ble engangsavgiften for førstegangsregistrering av kjøretøy i Norge lagt om ved at CO₂-utslipp som hovedregel erstattet slagvolum som avgiftsgrunnlag. For å framskynde nedgangen i CO₂-utslippene fra førstegangsregistrerte kjøretøy ble CO₂-komponenten styrket både i 2009 og 2010. CO₂-utslippene fra nye kjøretøy er redusert fra et nivå på 177 g/km i 2006 til 141 g/km i perioden januar-august 2010. Regjeringen har et mål om at gjennomsnittlig CO₂-utslipp i førstegangsregistrerte personbiler skal være 120 g/km i 2012. For 2011 foreslås det en mindre justering av CO₂-komponenten som blir motsvart av lavere avgiftssatser for kjøretøyenes effekt.

For å motvirke at gass konkurrerer ut mer miljøvennlige alternativer, ble det innført en CO₂-avgift på innenlands bruk av naturgass og LPG til oppvarming av bygg mv. og landbasert transport fra 1. september 2010. I tillegg til el-avgiften betaler husholdninger og deler av næringslivet et påslag på nettatariffen på 1 øre per kWh etter regelverk underlagt Olje- og energidepartementet. For å sikre en avgiftsmessig likebehandling av fyringsolje og elektrisitet, foreslås det å øke grunnavgiften på fyringsolje tilsvarende påslaget på nettatariffen. Endringene er nærmere omtalt i Prop. 1 LS (2010-2011) Skatter og avgifter 2011.

6.2 Statistisk sentralbyrå

En ny delstrategi for miljøstatistikk fra høsten 2009 danner grunnlaget for prioriteringer internt i Statistisk sentralbyrå og samtaler med overordnede myndigheter.

Generelt er statistikk over utslipp til luft et prioritert område. Prioriteringen av statistikk over utslipp av klimagasser er særlig knyttet til oppfølging av Kyoto-protokollen, og statistikk over langtransportert forurensning er en følge av Göteborg-protokollen. Videreutvikling av utslippsstatistikken med sikte på kvalitetskontroll og bedret datagrunnlag anses som viktig. Det er videre behov for bedre statistikk over utslipp fra internasjonal sjøfart og luftfart. Utvikling av sammenhengende statistikk over virkemiddelbruk, slik som for eksempel avgifter og utslippskvoter, videreføres.

Indikatorer for bærekraftig utvikling utvikles videre, med særlig vekt på opplegg for å måle helse- og miljøfarlige kjemikalier, deler av menneskelig kapital og dessuten å forbedre statistikkgrunnlaget for indikatorer for irreversibel avgang av areal.

Innen klimaforskning vil det fremdeles bli lagt vekt på samspillet mellom ulike virkemidler og teknologiutvikling, og på utvikling av internasjonale klimaavtaler og framtidig utforming av markedet for utslippskvoter.

Statistikk over avfall og gjenvinning skal møte rapporteringskrav fra EU og dekke nasjonale behov. Statistikk over vannressurser og rensetiltak for avløp vurderes i forhold til internasjonal og nasjonal etterspørsel.

Sentrale statistikker som integrerte miljø- og økonomiregnskap, miljøvernuttgifter, kommunal miljøforvaltning (KOSTRA) og arealbruk vil bli videreført. Det vil også bli arbeidet videre med statistikk over støyforurensning og kjemikaliebruk.

Etterspørselen etter miljøstatistikk til internasjonale publikasjoner og indikatorsystemer, spesielt i EU og OECD, er økende. Det ligger an til nye internasjonale rapporteringsforpliktelser til Eurostat på flere områder; som næringsfordelte utslipp etter nasjonalregnskapsstandard (NAMEA), miljørelaterte skatter og materialstrømsregnskap (MFA).

7 Avvikling av Statens petroleumsforsikringsfond

Statens petroleumsforsikringsfond ble etablert i 1986 i forbindelse med opprettelsen av Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE). Stortinget besluttet at staten skulle være selvassurandør for SDØE, samtidig som det den gang var negativ kontantstrøm fra denne virksomheten. En kunne derfor risikere at statsbudsjettets utgiftside ble sterkt belastet i enkelte år som følge av ekstraordinære skader i petroleumsvirksomheten. Fondet ble opprettet for å skape en buffer mot dette.

Det er fra 1986 foretatt løpende fondsavsetninger fra SDØEs kontantstrøm basert på prisen Statoil ASA betaler for å forsikre sine andeler i utvinningstillatelsene, justert for SDØEs eierandel. Fondet hadde per 30. juni 2010 en markedsverdi på om lag 21 mrd. kroner. Fondet forvaltes av Norges Bank i henhold til et regelverk fastsatt av Olje- og energidepartementet. Regelverket har likhetstrekk med regelverket for Statens pensjonsfond utland (SPU), men med noe lavere risikonivå. Det avsatte fondsbeløpet representerer ikke noe tak for hvor mye staten kan bli ansvarlig for ved skader i petroleumsvirksomheten. Ved skade ut over fondets størrelse vil en måtte dekke inn resten fra den årlige kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten.

Midlene som overføres til petroleumsforsikringsfondet er midler som ellers ville ha inngått i nettokontantstrømmen til SDØE som overføres til SPU. Petroleumsforsikringsfondet har som følge av en mer konservativ investeringsstrategi lavere forventet avkastning enn SPU. Med den betydelige størrelsen SPU har i dag, og den årlige nettokontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten, er det etter departementets vurdering ikke lenger nødvendig med et eget petroleumsforsikringsfond som buffer mot ekstraordinære skader i petroleumsvirksomheten.

Egne statlige fondskonstruksjoner bør bare benyttes når særlige hensyn tilsier det. De hensynene som i sin tid begrunnet opprettelse av petroleumsforsikringsfondet – å ha en buffer mot store

og uforutsette kostnader på statsbudsjettet – er ikke lenger til stede. Departementet legger på denne bakgrunn opp til at petroleumsforsikringsfondet avvikles, og at midlene overføres til SPU per 31. desember 2010. Selvassurans prinsippet for SDØE fortsetter for øvrig som før ved at systemet for fastsettelse og utbetaling av skadekrav som faller på SDØE videreføres.

Den foreslåtte endringen vil ikke påvirke statens økonomiske ansvar ved en eventuell skade. Avvikling av Statens petroleumsforsikringsfond vil innebære at kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 50 Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond og kapittel 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 50 Overføring fra Statens petroleumsforsikringsfond utgår fra statsbudsjettet og statsregnskapet fra og med 2011. Økte utgifter og/eller reduserte inntekter som følge av skader vil som i dag måtte dekkes over driftsbudsjettet til SDØE og inngå i de ordinære bevilgningene til SDØE. Ved ekstraordinært store forsikringsoppgjør vil dette måtte håndteres som ordinær tilleggsbevilgning under SDØE. Ordningen innebærer at økte utgifter og/eller reduserte inntekter som følge av skader inngår i nettokontantstrømmen til SPU, og vil medføre at overføringene til SPU isolert sett vil bli redusert når staten løpende dekker sin del av forsikringsoppgjøret. Statens del av de forsikringstekniske oppgjørene vil etter omleggingen ikke framgå av statsbudsjettet eller statsregnskapet.

For øvrig vil oppfølgingen av forvaltningen av statens finansformue bli noe forenklet ved at midlene i petroleumsforsikringsfondet tilføres SPU.

Finansdepartementet tar sikte på å legge fram en proposisjon om saken i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet for 2010 der avviklingen av fondet og overføringen av midlene til SPU med virkning per 31. desember 2010 vil bli nærmere omtalt.

Finansdepartementet

t i l r å r :

1. I Prop. 1 S om statsbudsjettet for år 2011 føres opp de summene som er nevnt i et framlagt forslag:

a. Sum utgifter under kap. 20–51 og 1600–1651	Kr	95 022 145 000
b. Sum inntekter under kap. 3021–3051, 4600–4638, 5341, 5580, 5605 og 5693	Kr	20 006 915 000

Forslag
til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2011,
kapitlene 20–51 og 1600–1651, 3021–3051, 4600–4638, 5341,
5580, 5605 og 5693

I

Utgifter:

Kap.	Post		Kroner	Kroner
Regjering				
20	Statsministerens kontor			
	01	Driftsutgifter	83 900 000	83 900 000
21	Statsrådet			
	01	Driftsutgifter	137 800 000	137 800 000
24	Regjeringsadvokaten			
	01	Driftsutgifter	50 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	14 400 000	64 400 000
		Sum Regjering		286 100 000
Stortinget og underliggende institusjoner				
41	Stortinget			
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	737 880 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	64 100 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	142 638 000	
	72	Tilskudd til Det Norske Nobelinstituttets bibliotek	1 400 000	
	73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	12 100 000	958 118 000
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret			
	01	Driftsutgifter	6 025 000	6 025 000
43	Stortingets ombudsman for forvaltningen			
	01	Driftsutgifter	49 902 000	49 902 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste			
	01	Driftsutgifter	9 000 000	9 000 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
51	Riksrevisjonen		
	01 Driftsutgifter	465 400 000	465 400 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		1 488 445 000
	Finansdepartementet		
	Finansadministrasjon		
1600	Finansdepartementet		
	01 Driftsutgifter	297 600 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	40 400 000	
	70 Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	349 800 000
1602	Finanstilsynet		
	01 Driftsutgifter	293 900 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 000 000	303 900 000
1605	Senter for statlig økonomistyring		
	01 Driftsutgifter	320 800 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 500 000	346 300 000
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 100 000	16 100 000
	Sum Finansadministrasjon		1 016 100 000
	Skatte- og avgiftsadministrasjon		
1610	Toll- og avgiftsetaten		
	01 Driftsutgifter	1 362 300 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	87 300 000	1 449 600 000
1618	Skatteetaten		
	01 Driftsutgifter	4 297 100 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	127 600 000	
	22 Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	147 400 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	92 400 000	4 664 500 000
	Sum Skatte- og avgiftsadministrasjon		6 114 100 000
	Offisiell statistikk		
1620	Statistisk sentralbyrå		
	01 Driftsutgifter	503 400 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	21	188 900 000	
	45	9 600 000	701 900 000
	Sum Offisiell statistikk		701 900 000
	Andre formål		
1632	Kompensasjon for merverdiavgift		
	61	14 500 000 000	
	72	1 460 000 000	15 960 000 000
1634	Statens innkrevingsentral		
	01	253 700 000	
	45	15 300 000	269 000 000
1637	EU-opplysning		
	70	4 800 000	4 800 000
1638	Kjøp av klimakvoter		
	01	8 300 000	
	21	415 000 000	
	22	10 000 000	433 300 000
1645	Statens finansfond		
	70	10 000 000	10 000 000
	Sum Andre formål		16 677 100 000
	Statsgjeld, renter og avdrag mv.		
1650	Statsgjeld, renter mv.		
	01	35 900 000	
	89	22 552 500 000	22 588 400 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning		
	98	46 150 000 000	46 150 000 000
	Sum Statsgjeld, renter og avdrag mv.		68 738 400 000
	Sum departementets utgifter		95 022 145 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Regjering			
3021	Statsrådet		
	01 Leieinntekter	150 000	150 000
3024	Regjeringsadvokaten		
	01 Erstatning for utgifter i rettssaker	7 600 000	
	03 Oppdrag	500 000	8 100 000
	Sum Regjering		8 250 000
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget		
	01 Salgsinntekter	6 065 000	
	03 Leieinntekter	2 000 000	8 065 000
3051	Riksrevisjonen		
	01 Refusjon innland	1 500 000	
	02 Refusjon utland	1 500 000	3 000 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		11 065 000
Finansdepartementet			
4600	Finansdepartementet		
	02 Diverse refusjoner	500 000	
	85 Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	12 300 000
4602	Finanstilsynet		
	03 Prospektkontrollgebyrer	9 000 000	9 000 000
4605	Senter for statlig økonomistyring		
	01 Økonomitjenester	37 200 000	37 200 000
4610	Toll- og avgiftsetaten		
	01 Særskilt vederlag for tolltjenester	6 400 000	
	02 Andre inntekter	2 800 000	
	03 Refunderte pante- og tinglysingsgebyr	2 000 000	
	04 Diverse refusjoner	2 700 000	
	11 Gebyr på kredittdokumenter	240 000 000	
	85 Overtredelsesgebyr – valutadeklarering	5 000 000	258 900 000
4618	Skatteetaten		
	01 Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	50 000 000	
	02 Andre inntekter	31 400 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	05	Gebyr for utleggsforretninger	23 000 000	
	07	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	1 500 000	105 900 000
4620		Statistisk sentralbyrå		
	01	Salgsinntekter	300 000	
	02	Oppdragsinntekter	188 900 000	
	85	Tvangsmulkt	10 000 000	199 200 000
4634		Statens innkrevingsentral		
	02	Refusjoner	33 500 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	250 000 000	
	86	Bøter, inndragninger mv.	1 225 000 000	
	87	Trafikantsanksjoner	70 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	225 000 000	1 803 500 000
4638		Salg av klimakvoter		
	01	Salgsinntekter	730 000 000	730 000 000
		Sum Finansdepartementet		3 156 000 000
		Ymse inntekter		
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	95	Avdrag på lån til andre stater	200 000	
	98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner	6 000 000 000	6 000 200 000
		Sum Ymse inntekter		6 000 200 000
		Skatter og avgifter		
5580		Sektoravgifter under Finansdepartementet		
	70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	294 900 000	294 900 000
		Sum Skatter og avgifter		294 900 000
		Renter og utbytte mv.		
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	1 260 800 000	
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	1 000 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer	1 789 500 000	
	83	Av alminnelige fordringer	79 600 000	
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter	237 700 000	
	85	Renteinntekter fra bytteavtaler mv.	6 910 900 000	
	86	Renter av lån til andre stater	400 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	87	Renteinntekter mv. fra Statens finansfond	159 400 000
	89	Garantiprovisjon	96 000 000
5693		Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.	10 535 300 000
	85	Utbytte fra Folketrygdfondet	1 200 000
		Sum Renter og utbytte mv.	10 536 500 000
		Sum departementets inntekter	20 006 915 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2011 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 21	kap. 4600 post 02
kap. 1602 post 01	kap. 4602 post 03
kap. 1605 post 01	kap. 4605 post 01
kap. 1610 post 01	kap. 4610 postene 01 og 04
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvarende alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

2. Finansdepartementet i 2011 kan overskride bevilgningen på kap. 1638 Kjøp av klimakvoter, post 01 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.

3. Finansdepartementet i 2011 kan overskride bevilgningen på kap. 1638 Kjøp av klimakvoter, post 21 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som tilsvarende inntekter fra salg av klimakvoter som er regnskapsført på kap. 4638 Salg av klimakvoter, post 02 Salg av innkjøpte kvoter.

III

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at:

1. Statsministerens kontor i 2011 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 01

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2011 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1602		Finanstilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 mill. kroner
1610		Toll- og avgiftsetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	30 mill. kroner
1618		Skatteetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	30 mill. kroner
1634		Statens innkrevingsentral	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 mill. kroner

V

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2011 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene innenfor en samlet ramme på 3 450 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1638 Kjøp av klimakvoter, post 21 Kvotekjøp, generell ordning.

VI

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2011 kan gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2010-2011) under kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2011 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 243 659 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

VIII

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2011 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 21,4 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 01 Driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

IX

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2011 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

X

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2011 kan:

1. trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten, post 02 Andre inntekter.
 2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der skatteetaten framleier lokaler.
-

Vedlegg 1

Ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak**Norges Bank**

Sentralbanksjefens lønn var per 1. januar 2009 fastsatt til 1 579 000 kroner og ble fra 1. oktober 2009 justert til 1 701 000 kroner. I tillegg innberettes fordel av fri bil, fri telefon og forsikringer. For 2009 utgjorde dette 122 904 kroner.

Full alderspensjon utgjør 2/3 av den lønn som til enhver tid er fastsatt for stillingen. Alderspensjon løper fra fratredelse, men ikke fra før fylte 65 år. Opptjeningstiden for full pensjon er 12 år, regnet fra tiltredelse for stilling som sentralbanksjef. Pensjonen samordnes med andre pensjons- og trygdeytelser som pensjonisten har rett til etter bestemmelsene i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Etter ny pensjonsordning for sentralbanksjefen som ble fastsatt i oktober 2004, skal pensjonen utgjøre 2/3 av lønn ved fratreden. Den nye pensjonsordningen settes ikke i kraft før Stortinget eventuelt vedtar nye pensjonsordninger for stortingsrepresentantene og Høyesterett.

Folketrygdfondet

Folketrygdfondet er organisert som særlovsselskap, jf. lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet. I 2009 utgjorde lønn for administrerende direktør 1 777 481 kroner, pensjonsutgifter 116 640 kroner og annen godtgjørelse 32 210 kroner.

Folketrygdfondet er medlem av Statens pensjonskasse, og administrerende direktør har rett til ordinær alderspensjon fra fylte 65 år på 66 pst. av pensjongivende lønn inntil 12 G.

Ordinær oppsigelsestid er seks måneder. Administrerende direktør har rett til etterlønn tilsvarende 12 måneders pensjongivende lønn regnet fra oppsigelsestidens utløp dersom administrerende direktør sies opp, eller selv sier opp etter avtale med styret. Etterlønnen fastsettes til 18 måneders pensjongivende lønn regnet fra oppsigelsestidens utløp dersom oppsigelsestiden utløper etter fylte 62 år. Administrerende direktør har 12 måneders konkurranseforbud.

Statens finansfond

Statens finansfond ble opprettet ved lov 6. mars 2009 nr. 12 om Statens finansfond. Administrerende direktør ansettes av styret. Styret fastsetter også administrerende direktørs lønnsvilkår. Administrerende direktørs lønn ble 9. mars 2009 fastsatt til 1 300 000 kroner. I tillegg får administrerende direktør dekket utgifter til mobiltelefon, mobil PC-ordning og abonnement på to aviser.

Fra 1. mai 2010 er ny administrerende direktør tilsatt i 50 pst. stilling. Han vil i tillegg til sin stilling i Statens finansfond ha en deltidsstilling som tilsynsrådgiver i Finanstilsynet knyttet til bank- og forsikringssektoren.

Administrerende direktør er ansatt i et engagement med to års varighet, gjeldende fra 1. mai 2010, og utløper uten oppsigelse 30. april 2012.

I ansettelsesperioden gjelder en gjensidig oppsigelsesfrist på tre måneder. Partene er enige om at Statens finansfond kan kreve at administrerende direktør fratrer sin stilling i oppsigelsestiden.

Statens finansfond er medlem av Statens pensjonskasse.

Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 20 00

Opplysninger om abonnement, løssalg og pris får man hos:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengelig på www.regjeringen.no

Trykk: Lobo Media AS 10/2010

